

Továbbélő hálózatok

– a rendszerváltás tükrében –

Az Európai Néppárt Európai Parlamenti Képviselőcsoportja
és a Hamvas Béla Kultúrakutató Intézet közös kiadványa

Budapest, 2013

ISBN 978-615-5364-05-1

Hankiss Ágnes

Továbbélő hálózatok

– a rendszerváltás tükrében –

A rendszerváltás rejtett forgatókönyvének mélyebb megértése aligha lehetséges anélkül, hogy feltárnánk a kommunista állambiztonság szerepét az átalakulás folyamatában és utóéletét a többpárti demokrácia több évtizedes történetében, mulasztásaiban, fiaszóiban és torzulásaiban. A teljes körű – vagy szerényebben: az elégséges – feltáráshoz azonban nem sok esély mutatkozik.

Paradox – bár korántsem logikátlan –, hogy éppen Magyarország, az egykori „legvidámabb barakk” vonatkozásában a leggyéresebbek az ismereteink. Nem csupán a német, a cseh vagy a lengyel gyakorlattal összevetve, hisz ma már némely tekintetben a románok, a bulgárok és a balti államok is jobban állnak, mint mi a kommunista állambiztonsági múlt megismerésében és feldolgozásában. Oroszországgal kapcsolatban is – ahol pedig a legtöretlenebb volt a folytonosság a KGB és utódszervei között –, születtek átfogó tanulmányok, amelyek bemutatják, ha nem is a teljesség reményével, hogyan élték túl a kommunista titkosszolgálatok a szovjet rendszer összeomlását. (Amy Knight kiváló könyvét, „A kémek álarc nélkül”-t a Hamvas Intézet jelentette meg magyarul).

Téved, akik úgy hiszi, hogy az ÁBTL-ben őrzött és a kutatók számára hozzáférhető iratok elegendőek a rendszerváltás történetének a rekonstrukciójához, a hálózatok továbbélésének és politikai örökségének a feltáráshoz. Csupán töredékes dokumentumok apróbb-nagyobb nyomvonalait követve következtethetünk arra, hogy a politikai játszmákban, pártok bomlasztásában, a média befolyásolásában, lejárató kampányok kivitelezésében milyen szerepet tölthettek be a kommunista állambiztonság egykori tisztjei és hálózataik – az MSZMP vezetésének a megrendeléseit, utasításait teljesítve. Tegyük hozzá: a megrendelés gyanúja alól az akkor megalakult MSZP sem mentesülhet, hiszen, mint látni fogjuk, a törvénytelen megfigyelések és lehallgatások 1989 októbere után is folytatódnak a III/III-ason. Az MSZMP pedig, mint szélsőséges szervezet, akkor már a megfigyelendők listáján szerepel... Azt pedig, hogy az MSZP legalábbis haszonélvezője volt ezeknek az alkotmányellenes állambiztonsági megfigyeléseknek, bizonyítja az Ellenzéki Kerekasztal lehallgatása ugyanúgy, mint az alábbiakban idézendő bizottsági meghallgatások...

Néhány hónappal ezelőtt listát készítettem azoknak az ún. operatív kombinációknak a fedőneveiből, amelyeket 1988-89-ben kifejezetten azért indítottak el, hogy ellenőrzésük alatt tartsák és manipulálják a rendszerváltás folyamatát. A helyzetet világosan mutatja, hogy az ÁBTL-ben ebből a közel száz fedőnévből egyetlen egyet sem sikerült azonosítani és bármi fellelhető dokumentumot hozzárendelni! Itt van például a *Kormorán* fedőnevű játszma, amely interjú-alanyunk, az egykori operatív tiszt szerint kulcsfontosságú szerepet játszott a demokratikus pártok befolyásolásában és bomlasztásában. Ennek az operatív játszámának állítólag három célja volt: 1. Beépülés az új pártokba, a zsarolható régi hálózatok segítségével, 2. Dezinformációk elhíntése („keressék csak ők egymás között a besúgót!”) és 3. Az új pártok meggyengítésével biztosítani, hogy a szabad választás után is az MSZP maradjon a legerősebb párt. (Tegyük hozzá, ez csupán egy nem várt kanyarral, az Antall-kormány megbuktatásával sikerült...). Évekkel ezelőtt, amikor először kerestem a Történeti Hivatalban a „Kormorán”-t, még azt a választ kaptam, hogy igen, megvan, volt ilyen valóban, de az iratok nem kerültek át a Történeti Hivatalhoz. Most, 2013-ban, amikor ismét megpróbálkoztam, már nyomát sem találták, a pusztán létét sem tudták igazolni. Hogy lehet ez? Nem tudom. Hasonló a helyzet több más, kulcsfontosságúnak tetsző iratanyaggal is.

Hálózatok és dezinformációk

Az állambiztonsági hálózatok felépítéséről, a kapcsolatok fajtáiról még a téma iránt érdeklődők körében is tetemes ismerethiánnyal és legendával kell számolnunk. Ebben döntő szerepet játszanak azok a tudatos dezinformációk, amelyekkel az utódpart és maga a Szolgálat igyekezett áterelni a figyelmet a kommunista állambiztonság működésének teljes köréről és holdudvaráról egyedül a belső elhárítás által foglalkoztatott ügynökökre; ügyesen elfedve azt a tényt, hogy a politikai manipulációkban, a rabló-privatizációban, a belőle ezerfelé burjánzó fehérgalléros bűnözésben kulcsszerepet elsősorban nem az ügynökök játszottak, hanem sokkal inkább a titkos munkatársak, titkos megbízottak, a hálózaton kívüli elvtársi kapcsolatok és last but not least: a szigorúan titkos tiszték. Magam például a Rytkó Emília-ügy kapcsán szembesültem azzal, milyen sikeresen zajlott a dezinformáció: még a téma iránt érdeklődő értelmiségieknek és újságíróknak sincs valószínű képe az állambiztonsági kapcsolatok és szerepkörök típusairól. Persze nem azokra gondolok, akik ismerték az igazságot – hogy is ne ismerték volna? –, csak lehazudták a csillagot az égről, mivel kínosan érintette őket az, ami váratlanul belepottyant az „alternatív” választási bizottság palacsintájába...

Az ismerethiányra és a dezinformációk talajára legendák rakódtak. Sarkított megfogalmazással élve: csak annak lehetett beadni évtizedeken keresztül, hogy párttagot nem lehetett beszervezni, mármint ügynöknek (ami így önmagában véve sem igaz), aki nem tudta, hogy a párthű emberek többsége nem ügynökként, hanem szigorúan titkos tisztként, titkos munkatársként vagy hálózaton kívüli kapcsolatként töltötte be fedett küldetését. Talán nem felesleges nagyon röviden ismét áttekinteni, hogy alapjában véve kiből is állt az állambiztonsági kapcsolatrendszer:

TMT, azaz titkos munkatárs, aki feladatát meggyőződésből, a szocialista rendszer melletti elkötelezettségéből végezte;

TMB, azaz titkos megbízott, akinél a motiváció személyes természetű (pl. a tartótiszttel kiépített kapcsolat);
Ügynök, aki érdekből, pénzért vagy zsarolt helyzete miatt vállalja a feladatát.

Mindhárom típus közös vonása a fedőnév és a kapcsolattartás rendszeressége. Súlyuk semmivel sem volt kisebb, mint az ügynököké. Sőt. Nézzük például a Nógrád megyei RFK Állambiztonsági szerve tevékenységéről szóló jelentést: 1989 februárjában a 107 aktív hálózati személy között található 2 TMT, 84 TMB, 4 ügynök és 17 T-lakás tulajdonos. Kérdés, hogy pusztán az ügynöklisták segítségével mennyit tudhatnánk meg a Nógrád megyei állambiztonsági ténykedésről, ha a 107 foglalkoztatott hálózat közül csupán a 4 ügynök személyét ismernénk?

Az állami vezetők, párttagok általában HKK-ként, azaz hálózaton kívüli, hivatalos vagy társadalmi kapcsolatként töltöttek be informátori szerepkört. Az iratokban valós nevükkel szerepeltek (vagy monogrammjukkal), fedőnevet nem kaptak és központi nyilvántartást nem vezettek róluk. Mindazonáltal az ún. jutalomelszámolásokból és az egyes osztályokon önállóan vezetett nyilvántartásokból lehetne többet megtudni róluk – ha lehetne. Szerepkörükről érdekes leírás található például az 1983-ban készült és szigorúan titkos minősítésű, „A hálózaton kívüli kapcsolatok helye, szerepe és jelentősége a hírszerző munkában” című tankönyvben, amely a III/I-es Csoportfőnökségen készült, szerzője Borsányi Imre nyugalmazott rendőrezredes. „Hazai hivatalos kapcsolatnak tekintjük azt a személyt, aki egy adott területen, vonalon, vagy objektumban betöltött beosztása, munkaköre alapján hivatalból segíti a hírszerző szervek munkáját... Az állambiztonsági szervek tömegkapcsolatának szélesítésével foglalkozó BM-parancs kimondja: *Az állambiztonsági szervek alakítsanak ki rendszeres munkakapcsolatot illetékességi területükhöz tartozó minisztériumok, intézmények, vállalatok, stb. azon vezetővel (a továbbiak-*

ban: hivatalos kapcsolat), akik beosztásuknál, hatáskörükénél fogva kellő áttekintéssel rendelkeznek az adott terület helyzetéről és készséget tanúsítanak az állam- biztonsággal összefüggő adatok szolgáltatására, az operatív munkát elősegítő egyes személyi és tárgyi feltétel biztosítására. . . Társadalmi kapcsolatként történő együttműködés csak hazafias meggyőződésű, a szocializmushoz hű állampolgárokkal, az önkéntesség elve alapján alakítható ki. . . Hazai vonatkozásban nem indokolt a kapcsolat tényének konspirálása, elegendő, ha annak bizalmas tartalmát konspiráljuk. A kapcsolatot idehaza legcélszerűbb teljesen magánjellegűnek, régi ismeretségnek feltüntetni, mivel ez teljesen elfogadható, hiszen senki nem tudja ellenőrizni, hogy valóban együtt jártunk-e gimnáziumba, együtt voltunk-e katonák, vagy egy utcában laktunk-e ezelőtt 15-20 évvel, vagy éppen feleségeink dolgoztak valamikor azonos munkahelyen, stb. . . ” A hazai HKK-kat (a külföldön dolgozókat külön fejezetben tárgyalja) a tankönyv úgy jellemzi, mint „a szocializmushoz hű, gyakran MSZMP tag, általában vezető beosztásban dolgozó magyar állampolgárok”, akiket „nemcsak a felsőbb szervek tájékoztatását szolgáló információk megszerzésére használhatjuk eredményesen, hanem számtalan operatív értékű információ forrásai is lehetnek. Nem lehet lebecsülni szerepüket az objektum tanulmányozása, személyek megismerése, operatív (ügynök) helyzetre vonatkozó adatok szolgáltatása, legális feladatok ellátása, stb. szempontjából sem. . . a jól kiépített HKK-ok közvetlenül még az ügynök hálózat céltudatos és hatékony foglalkoztatását is elősegíthetik, mivel tehermentesítik az ügynökséget más közbeeső feladatok ellátásától. . . Megjegyzendő, hogy az idehaza foglalkoztatott HKK-oknak vannak olyan funkcióik, feladataik is, amelyek a külföldi HKK-ok esetében fel sem merülhetnek. Ilyenek például, hogy a hírigényeknek egy jelentős része a kiépített hivatalos kapcsolatok útján jut el a hírszerzéshez, de a megszerzett információk felhasználása is gyakran az ő segítségükkel történik. . . Ugyancsak jelentős az a sajátosan hazai HKK-okhoz kötött segítség, amelyet e kapcsolatok gyakran nyújtanak fedőpozíciók kialakításához, operatív tisztek által végrehajtandó akciók legalizálásához stb.”

Mindebből komoly erkölcsi dilemma adódik az ügynökök nevét tartalmazó listákkal kapcsolatban: méltányos-e, hogy azokról, akiket fenti szövegrészekkel épp elégségesen jellemeztünk, szó sem esik, tevékenységük személyre szabott feltárása fel sem merül, miközben a zsarolással, megfélemlítéssel besúgásra kényszerített emberek leleplezésétől oly sokat remélünk?

1990 januárjában, még Németh Miklós miniszterelnöksége idején kezdi meg munkáját a Belső Biztonsági Szolgálat Tevékenységét Vizsgáló Parlamenti Bizottság. (A bizottsági jegyzőkönyveket a Hamvas Intézet megbízásából Fráter Olivér gyűjtötte össze). Bajcsi István főhadnagy februári meghallgatásán beszél részletesen a hivatalos kapcsolatok mibenlétéről: „Én tehát hivatalos kapcsolatot tartottam a főiskolák, az egyetemek legmagasabb szintű vezetőivel, mivel én főiskolán voltam, nem a rektorral, hanem a főigazgatóval, a főigazgató-helyettessel, a főtítkárral, a tanulmányi osztályvezetővel, a személyzeti vezetővel, ha kellett, a portással, a telefonközpont kezelőjével vagy a tanszékvezetőtől kezdve bárkivel. Semmiféle megkötés vagy előírás nem volt. Gyakorlatilag itt mindenki saját maga szájaíze szerint dönthette el, hogy kivel, milyen mélyen, hogyan tart kapcsolatot. Ezeknek a kapcsolatoknak a szolgálat szempontjából azért volt jelentőségük, mert rajtuk keresztül nagyon sok információhoz lehetett jutni. . . . Gyakorlatilag rajtuk keresztül és természetesen más biztonsági szolgálati eszközök alkalmazásával is igyekezett a szolgálat ezeknek az intézményeknek a politikai életét megismerni és ezekről információkat szerezni. . . . Meg kellett tudnom, hogy milyen alternatív szervezet működik az adott főiskolán a Dunakörteől kezdve a FIDESZ-ig, az MDF-ig, a független kiscigárdáig. A Kertészeti Egyetemen a független kiscigárdák is megjelentek. Nemcsak azok a szervezetek érdekelték a szolgálatot, amelyek a főiskola szervezeti egységén belül keletkeztek vagy jöttek létre, hanem olyanok is, amelyek a főiskolán tartották rendezvényeiket. A Váczi Gusztáv Tanárképző főiskolán például többször tartott rendez-

vényt a nagyteremben a XIV. kerületi MDF. Ezekon a rendezvényeken a kapcsolataim közül is többen ott voltak. Ha előtte tudomást szereztem róla – mert kimentem a főiskolára, és láttam, hogy FIDESZ-gyűlés lesz –, akkor kénytelen voltam a hálózati személyemet találkozóra kérni, és ott megkértem, hogy menjen el a gyűlésre, vegyen rajta részt, jegyezze fel, hogy mit mondtak, mi a hallgatók véleménye erről az egész dologról stb. Tehát egész részletekig menően tudnom kellett, hogy mi volt azon a rendezvényen... Miután az adott intézményben ezeket az információkat beszereztem, visszamentem szolgálati helyemre, és ezt leírtam egy jelentésben, amely természetesen szigorúan titkos minősítést kapott. Leírtam, hogy kimentem a főiskolára, beszéltem a főtítkárral, aki elmondta, hogy most alakult meg a FIDESZ 5 fővel, ezek a tagjai stb., ezt tervezik és így tovább. A hálózati személyek információi között természetesen voltak átfedések, de volt olyan dolog is, hogy nem biztos, hogy egy civil személy ugyanazzal a szemlélettel volt, mint egy hálózati személy... Ez az alosztályvezető kezébe került. Ő tett megjegyzést rá, például: »Szép, okos munka volt«, vagy: »Ez engem érdekel, add le az operatív információs javaslatlalt!«, vagy »Nyissunk előzetes ellenőrzést, mert még nem tudom eldönteni, hogy ez tényleg annyira antikommunista-e vagy nem!«

Az SZT-tisztek szabályos munkaviszonyban álltak mind a Belügyminisztériummal, mind fedőmunkahelyükkel. Nem fedőnévvel, hanem számmal azonosították őket, operatív kiképzésben részesültek, rangfokozatot kaptak és titkos belügyi fizetést a nyilvános fizetésük mellé. Működésükről alkotott képünket színesítheti az a dokumentum, amely 1984 májusában az Ipari Minisztérium és a Belügyminisztérium közötti, szigorúan titkos tisztek foglalkoztatására vonatkozó megállapodást rögzíti. (1. melléklet). Az SZT-tisztek teljes névsorát a kutató nem ismerheti meg. Noha az SZT-tisztekről a Belügyminisztériumban elvileg minden azonosításra alkalmas adat rendelkezésre áll. Számolnunk kell persze azzal is, hogy egy részüket tovább foglalkoztatták.

Elgondolkoztató, hogy a rendszerváltás évében az állambiztonsági vezetők milyen fontos szerepet szántak a szigorúan titkos tiszteknek. A III/III-as csoportfőnökség 1988-ban végzett munkájáról számot adó, összefoglaló jelentés például így fogalmaz: „A felderítő és akadályozó munkánkhoz nélkülözhetetlen segítséget nyújtottak SZT tisztjeink, akiknek többsége kiemelt objektumokban dolgozik... Külön kiemelés érdemel az E/13-as, valamint az E/20-as SZT tiszt tevékenysége („szabadfoglalkozású”), akik mélyszéki pozíciójukból adódóan rendkívül hasznos, operatív értékkel bíró információkat juttattak birtokunkba.” (Vajh kik lehetnek ők és hol lehetnek most? Államigazgatásban? Sajtóban? Parlamentben? Önkormányzatokban? Ki tudja?).

Egy 1989. februári jelentésben olvasható, hogy 1988. január elsejétől *személyzeti korszerűsítés* zajlik a III-as Főcsoportfőnökségen. A hatáskörök módosítását követően a 8/1988. számú belügyminiszteri parancs megszünteti a BM III. Főcsoportfőnökség Személyzeti Osztályát. A személyzeti előadók a szervek vezetőinek közvetlen alárendeltségébe kerülnek. A miniszterhelyettes mellett pedig személyügyi és SZT-referens kerül kinevezésre. Kimondatik, hogy „... az „SZT” állománnyal kapcsolatos személyzeti intézkedések során minden ügy egyedi elbírálást igényel. A megyei ÁB szerveknél nincs erre személyzeti háttér, az ügyeket operatív tisztek végzik személyzeti ismeretek nélkül.” Miben állhatott az SZT-referens feladata? Munkájának írásos eredményét 1990 tavasza után látta valaki? Az egyedi elbírálás személyre szabott dokumentumai vajon kikerültek-e a hivatalos nyilvántartásból és ott lapulnak-e valahol egy privát páncélszekrényben, hogy ha mondjuk a politikai vagy üzleti szükség megkívánja, sebtiben elővegyék? Vagy talán csak csökkenteni készültek a szigorúan titkos tisztek létszámát? Aligha. A III/III-as csoportfőnökség parancsnoki értekezlete egyértelműen kimondja: „Az állami, társadalmi, politikai életben végbemenő jelentős változások miatt megnőtt az SZT tiszt állomány jelentősége és felelőssége az operatív munkában, ezért kiképzésüket, felkészítésüket egyénileg meghatározott tervek szerint folytatjuk... Az év folyamán az érintett területeken 6-8 fővel kívánjuk növelni az SZT tiszt állomány létszámát.” 1989 decemberében pedig summázzák a további építkezés módját és irányát

(másutt bővebben is idéztem már ebből a jegyzőkönyvből...de talán nem árt megismételni...): „...A jelenlegi és prognosztizálható körülmények között az „SZT” állomány felértékelődött... a jövőben nem a foglalkozáshoz, munkahelyhez, beosztáshoz kötött személyek bevonása lesz célszerű, hanem szellemi szabadfoglalkozású „szabadúszóké”, akiknek a kötöttségek nélküli mozgás lehetővé teszi az éppen szükséges politikai image kialakítását.” Hoppá. Politikai image kialakítása? Még mindig nem értik, hogy a titkosszolgálat nem foglalkozhat többé belső elhárítással? (Vagy mi nem értünk még mindig valamit?)

Ugyanez a jelentés összegzi ezt is: „Az állomány utánpótlását biztosító kutató csoport az Állambiztonsági Miniszterhelyettesi Titkárság vezetőjének közvetlen irányítása alá kerül.” Ez meg mi lehetett? Mire jutott a kutatócsoport, kikből verbuvált és tartalékolta az első szabad választás utáni szűkösebb időkre szigorúan titkos tisztet, akiknek megfelelő „politikai image”-a garantálta, hogy kritikus pontokon lehessen majd rájuk számítani?

Érdekes apróság, amelyet nem tudtam megnyugtatóan értelmezni: egy 1989. november elsejei Operatív Vezetői Értekezleten a feladatok, teendők között szerepel „A függetlenített MSZP tisztségviselők szolgálati beosztásának megoldása” című napirendi pont. Mind a pártvezetésben, az államigazgatás csúcsain (ha nem is legfölül) és a KISZ KB berkeiben számosan dolgoztak kettős szerepben: funkcionáriusként és szigorúan titkos tisztként. A függetlenített MSZP-s tisztségviselők szolgálati viszonyának rendezése vajon mire vonatkozott? Állambiztonsági vonzata nem lehet kétséges, hisz máskülönben mi a csudáért foglalkozott volna velük a III-as Főcsoportfőnökség? Talán azoknak az állambiztonsági bekötését kellett felszámolni, a nyomokat eltüntetni, akik nemsokára az utódpárt éllovasaiként ott tündökölnék az új Országgyűlésben és nagy hangon követelik az ügynöklisták nyilvánosságra hozását?

Hazugságok hálójában

Aki a rendszerváltás és a kommunista állambiztonság összefüggéseire kíváncsi, tetemes ismerethiányral szembesül. A tömeges iratmegsemmisítések tényét (és szégyenét) minden hivatalos felmérés rögzíti, de a pontos mennyiségről és a válogatás szempontjairól nincsenek megbízható adataink. Leszámítva talán azt az egyetlen támpontot, hogy a megsemmisítéseknek elsősorban az utolsó évek „kéznel lévő” dokumentumai estek áldozatul. Feltételezhető persze, hogy nem csupán azért, mert éppen kéznél voltak; hanem mert ezek a rendszerváltás idején aktív hálózatok, ezek a 80-as évek végén kidolgozott operatív játszmák vagy más néven kombinációk voltak hivatva érdemben befolyásolni és túlélni magát a nagy átalakulást. Amint csak vélelmezhetjük, bizonyítani nem tudjuk azt sem, hogy ezekből a megsemmisítésre szánt iratokból mi mindent vittek magukkal „életbiztosításul” a létbizonytalanság rémével küzdő operatív tiszték, akik akkor, az átmenet hónapjaiban még nem tudhatták biztosan, hogy voltaképpen nincs mitől tartaniuk.

A pánikszerű darálások konkrétumairól nem maradt túl sok hozzáférhető dokumentum; így hát a keveset is meg kell becsülni. Csupán kuriózumképpen érdemes belepillantani abba a „*Javaslat*” címet viselő iratba, amelyet a III/III-as Csoportfőnökség készített vezetője, Pallagi Ferenc miniszterhelyettes számára, némileg eufemisztikus címmel felruházva: „*Az operatív nyilvántartások területein végrehajtandó felülvizsgálati munka irányelveinek a kialakításáról...*” (2. melléklet). Mint látható, a „felülvizsgálat”, azaz a megsemmisítés szándéka az SZT-tisztek Biztonsági és Levelezési dossziéitól a Bizalmas Nyomozások anyagain át az Objektum-dossziéig és a Hálózti Naplókig úgy szólván mindent célbavett.

Bár a Belső Biztonsági Szolgálat Tevékenységét Vizsgáló Országgyűlési Bizottság is sokat foglalkozott az iratmegsemmisítések körülményeinek a feltárásával, a jegyzőkönyvek tanúsága szerint jobbra hazugságok

kal, csúsztatásokkal és retorikai bűvészmutatványokkal szembesültek tények helyett. Diczig István vezérőrnagy, a Belügyminisztériumi Vizsgálóbizottság vezetője meghallgatása során a iratmegsemmisítést a BM ügyrendje szerinti folyamatos tevékenységnek nevezi, hangsúlyozza ugyanakkor, hogy: „A jelen esetben másról volt szó. Az általunk kifogásolt tevékenység arra vonatkozott, hogy 1989. január 1-én még 105 személyi dosszié volt ezen a csoportfőnökségen, és ebből a vizsgálat idejére már csak három maradt... A jegyzőkönyv nélküli iratmegsemmítésre egy aláírás nélküli, miniszterhelyettesi titkárságról származó utasítás ment ki. Ez az utasítás a birtokunkban van. A Bizottság tagjai majd megtekinthetik.”

Bajcsi István főhadnagy az egyetlen a meghallgatottak közül, aki – erkölcsi meghasonlásból, vagy ki tudja mitől vezetve – mindvégig igyekszik őszintén válaszolni: „Hogy mennyire lázas tevékenység folyt, arra jellemző, hogy még éjszaka is ment; az osztályvezető különvonult és ő a maga anyagát külön vitte. Kérdezte, hogy hol van a megsemmisítő gép, mert azokat az anyagokat saját maga kívánja megsemmisíteni. Nekünk nem is adta ide. Hatalmas mennyiségű iratanyag semmisült meg. Az én pánccsaszekrényemben, amikor eljöttem a Szolgálatól, a telefonkönyvem kívül semmi nem volt.”

Kámán József katonai főügyész a katonai főügyészség által lefolytatott vizsgálatot ismerteti és leszögezi, hogy az állambiztonsági szervek egészen december végéig – vagyis a Köztársaság kikiáltása utáni hónapokban is – lehallgatták a demokratikus pártok vezetőit, munkatársait. „December 22-én újabb intézkedés született, amely annyiban módosította a korábbi, hogy az anyag megsemmisítéséről nem kell jegyzőkönyvet fölvenni... Van azonban mégis egy rendkívül fontos anyag. Ha a tanúk között van koronatanú, akkor az okirati bizonyítékok között ez a korona-bizonyíték: a BM 3/3. csoportfőnökségén megtaláltuk a napijelentések gyűjtőjét november első napjaitól a nyomozás elrendeléséig. Ezeknek a napijelentéseknek az elolvasása és értékelése jelentett végül egy kiinduló pontot a későbbi nyomozáshoz. Meg kell mondanom, hogy ezek között megtaláltuk azoknak a napijelentéseknek az eredetijét is, amit a feljelentéshez mellékeltek a feljelentő két szerv, illetve amelyeket eljuttattak a kormányhoz, illetve a sajtóhoz... Mit jelentenek ezek tartalmilag? A feljelentők a sajtókonferencián használták a „triviális” kifejezést az információkkal kapcsolatban. Ezek többsége valóban semmitmondó, mert az újságolvasó ember az újságokból is ki tudja olvasni, össze tudja gyűjteni. A másik része – nem vitás – pártokra, egyesületekre, azokhoz tartozó vezető személyekre vonatkozik. Ha nevesíteni is akarok, akkor jelentős számban szerepel közöttük a FIDESZ, az SZDSZ, az MDF, az SZDP, az MSZMP dolgait érintő anyag, szó esik a Kádár János Társaságról, ezek belső elképzeléseiről... Mi ezeknek a jelentéseknek a sorsa? Ezeket készíti az úgynevezett 7-es osztály, az elemző-értékelő osztály. Feladata az elemzés, értékelés, illetve a vidéki szervezetek instruálása... Egy-két esetben október 23. utáni anyagból is kitűnik, hogy kapott részjelentést, részértékelést az MSZP elnöksége.”

1989 elején lett a III/III-7. osztály vezetője Kékesdi Gyula rendőrőrnagy. 1984-ben a BM III/III-4 alosztályon dolgozott, ekkor szervezte be „Árva Ádám” fedőnéven Hegyes Zoltán író, tanárt, majd 1988-ban ő volt „Kerecsen” (Kiss Ernő Csaba) beszerzője és tartótisztje. 1989. június 16-án az ő irányításával állították össze a helyzetjelentéseket a Nagy Imre és társainak újratemetésével kapcsolatos eseményekről. Tagja volt az 1989. október huszonharmadikai események állambiztonsági biztosítására létrehozott operatív bizottságnak is. 2002 után pedig annak az szocialista titkosszolgálati államtitkárnak, Tóth Andrásnak a főtanácsadója, akinek a nevét, ha más nem is, a Kulcsár Attila-ügy több száz oldalnyi lehallgatási jegyzőkönyvének sietős ledarálása teheti emlékeztetővé. Beszámolója a Bizottság előtt elég semmitmondó: eltökélten hallgat el minden releváns információt és bagatellizálja saját feladat körét. Mellékelem a meghallgatás teljes jegyzőkönyvét (3. melléklet), amely éppen rövidségénél fogva könnyen áttekinthető, és jól mutatja a meghallgatók és a meghallgatottak roppant egyenlőtlen viszonyát. Világosan látszik belőle az is, hogy amit Kékesdi a saját szerepéről elmond, köszönő viszonyban sincs a valósággal, például azzal, amit Kámán főügyész a Kékesdi által vezetett osztály szerepéről elmond.

Az október huszonharmadika után is folyó törvénytelen megfigyelési anyagokból a Magyar Szocialista Párt két, kormánytisztviséget nem viselő elnökségi tagja is kapott: Nyers Rezső és Kovács Jenő. Kovács Jenőt meghallgatta az országgyűlési bizottság. Szemérmetlen ellentmondásban azzal, amit a „napijelentések”-ről az ügyészségi vizsgálat is megállapított, Kovács Jenő beszámolója így hangzik: „...a belügyminisztertől valóban kaptunk elsősorban a közrendre, a közbiztonságra vonatkozó úgynevezett napi jelentéseket. Hogy a politikai munka szempontjából milyen jelentősége van annak a ténynek: hányan vannak éppen letartóztatásban...hogy hány tiltott határátlépés, tüzeset és hasonló történt. Azzal indokolták, hogy valamikor 56 után, a konszolidáció éveiben ennek volt jelentősége, ezért igényelte az akkori pártvezetés – és, mint annyi mindnen, hosszú időn keresztül életben maradt....Ezeknek a napi jelentéseknek a mellékleteként a kongresszus utáni időszakban... kaptam egy belpolitikai elemzést a belügyminiszter aláírásával. Erről a belpolitikai elemzésről én nem tudtam megállapítani, hogy az elemző munkának milyen eszközeivel született...” Sírjunk vagy ne vessünk? Vagy tegyük fel inkább a kérdést: miért éppen Kovács Jenő volt az egyik kivételezett szocialista tisztviselő? Kovács a KISZ KB külügyi titkára, majd 1984-től az MSZMP KB Párt- és Tömegszervezetek Osztályának osztályvezető-helyettese volt, 1989 májusa és 1989 júniusa között pedig a Pártpolitikai Osztály vezetője. 1993-tól a magánszférában találkozhatunk vele, például a Hungarocamion Rt., majd a Trend-Prognózis Rt. igazgatóságának elnökeként. Nem tudni, valójában mivel foglalkozott a Pártközpont 1989-ben létrejövő Pártpolitikai Osztálya. Legalább is jómagam, amikor évekkal ezelőtt kerestem a Magyar Országos Levéltárban, nem találtam róla semmiféle iratot. Vezetője Tóth András volt (igen, már megint ő...), aki korábban a Közigazgatási és Adminisztratív Osztály helyettes vezetőjeként ellátta az állambiztonság felügyeletét.

Horváth József vezérőrnagy, a III/III-as csoportfőnökség egykori vezetője két húron játszik, mint macska az egérrel, a bizottság tétova tagjaival. A törvénytelen iratmegsemmisítés felelősségét következetesen rátolja a Dunagate-ügyre: „...ha nem jön ez a botrány, akkor kapkodás nélkül, a törvényesség teljes betartásával tudtuk volna rendezni az iratanyagok megsemmisítését január végéig.” Hogyan? Hisz, amint az ügyészségi vizsgálat is megállapította, a jegyzőkönyv nélküli darálások december 22-én kezdődtek, a Dunagate-botrány viszont csak január 5-én robbant ki. A decemberi dátumot erősíti meg többek között Ilcsik Sándor belügyminiszter-helyettes is, amikor arra a kérdésre, hogy a megsemmisített iratokról készültek-e jegyzékek, azt válaszolja: „Egy nagyon rövid időszakot kivéve: igen. Az a rövid időszak a december 22. utáni, azt hiszem január 5-ig terjedő időszak.” Ha az állambiztonsági szolgálat január 5-e előtt semmit sem tudott a készülődő Dunagate-ről, hogyan állíthatják az állambiztonsági vezetők közül többen is, hogy ha nincs a botrány, nem kényszerültek volna rá, hogy december huszonkettedikétől fogva jogsértő módon folytassák az iradatlan mértékű iratdarálást?

Általában véve, a tagadás, a mellébeszélés és az áthárítás vonalvezetése hasonló elemekből építkezik a meghallgatott állambiztonsági vezetők beszámolóiban. Feltehetőleg közös fejtörés eredményeképpen. Egybehangzóan érvelnek például azzal, hogy a pánikszzerű iratmegsemmisítésekkel helyesen jártak el, hiszen – hangoztatják –, ha az általuk korábban gyűjtött információk törvénytelenek voltak, akkor alkotmányellenes és szégyenteljes cselekedet lett volna a „pletyka-tömeget” az utókornak megőrizni. Pallagi Ferenc miniszter-helyettes: „...ez az iratmegsemmisítés nem valamiféle politikai indítékú személtüntetése volt. Ezt felelősséggel mondhatom. Kimondottan az Alkotmányból és a Büntetőtörvénykönyvből fakadó kötelességnek tekintettük az iratmegsemmisítést. December 18-án irtam alá azt a jóváhagyást, hogy induljon meg ez a munka...”

A rendszerváltás rejtett történetének máig elvarratlan szála különben a Dunagate-ügy is. Végvári József igazmondását és személyes bátorságát sok-sok dokumentum ismerete és számos, sokórás beszélgetés után

nincsen okom kétségbe vonni. (A dokumentumok itt Végvári őrnagy személyes feljegyzéseit és peranyagait jelentik). Mégis, 23 év elteltével is úgy érzi az ember, hogy nem kerek a történet. Apróságok, amelyek zavaróak, noha nem bizonyítanak semmit. Például: azon a bizonyos ünnepnapon, 1989 karácsonyán ketten ügyelnek a BM épületében. Végvári őrnagy és egy fiatalabb tiszt. Azután Végvári József egyedül marad, mert a kollega hazamegy: az anyósa rántotthúst csinál ebédre, amit nem akar kihagyni. Képtelenség, hogy ezt megtehetette, mondhatnánk, ha nem a szocializmus végnapjait élnénk. Roszik Gábor miért nem konzultált senkivel, hanem rögtön, már ott a téren miért pont Lovas Zoltánnak szólt? De ami a legszembeötlőbb és egyben legtalányosabb mozzanat: Lovas Zoltán telefonját, amikor felhívja Kőszeg Ferencet, hogy készül valami nagy és veszélyes leleplezés: lehallgatják. (4. melléklet) Miért nem mozdulnak rá? Karácsonykor nem foglalkoztak a lehallgatott beszélgetések értékelésével? Végjáték idején nem kizárható. De január első hetében sem olvasták el? Ha igen, vállat vonnak a III/III-ason, és rá se hederítenek, hogy akció készül ellenük? Hihető ez? Nehéz eldönteni, mivel a rendszerváltás rejtett történetének egyik kulcsfontosságú eseményéről, a Dunagate-ügyről nincsenek kutatható állambiztonsági iratok.

Az érvelés nagy „bűvésztrükk”-je Horváth István belügyminisztertől: „...az operatív feldolgozás iratait és a hálózatokra vonatkozó iratokat, ha azoknak az értelme megszűnt, meg kell semmisíteni... itt összegyűlt a történelem során elég sok minden, ami feleslegessé vált.... Ezeknek viszont a megtartása lett volna törvénytelen. Ugyanez vonatkozik a hálózati személyekre.... Ezek a 60-as, 70-es évekből való poros okmányok; egyik-másik a 80-as évekből. Ezeknek a megsemmisítése szerintem megfelelt azoknak a jogi változásoknak alkotmányos, büntetőjogi és büntetőeljárás-jogi vonatkozásban, valamint azoknak a parancsoknak, amelyek ezt előírják.”

Egyik-másik a 80-as évekből? Hogyan lehetett ennyire naivnak és tájékozatlannak nézni a parlamenti bizottság tagjait? Meglepő, hogy a meghallgatások folyamán a bizottság tagjai nemigen lepleznek le semmilyen átlátszó manővert vagy pimaszul cinikus okfejtést; ha olykor bártortalanul visszakérdeznek is, vagy rámutatnak az ellentmondásra, nem szorítják sarokba, nem szembesítik a valósággal azt, aki éppen melleszél vagy hazudik. Nehéz volna ma már rekonstruálni, kit milyen ismérv alapján jelöltek tagnak egy olyan vizsgálóbizottságba, amelynek a rendszerváltás küszöbén kardinális jelentősége volt. Az ellenzéknek persze nem volt túl nagy választéka az utolsó pártállami parlamentben. Mégis logikusnak tűnne, hogy olyasvalakire bízzák a belső biztonsági szolgálat tevékenységét vizsgáló bizottság vezetését, akiről politikai profilja, affinitása alapján vélhető, hogy állja majd a sarat a legdörzsöltebb meghallgatottal szemben is. Az elnök Mezey Károly független képviselő, kisvárdai sebészorvos, a Magyar Madártani Egyesület örökös elnökségi tagja. Az áprilisi választás után nem hallunk róla többé. A tagok: Dr. Fodor László (MSZMP), Gécz István (semleges képviselőcsoport), Varga Sándor (MSZP), Viola Károly (független). Az MDF-et Debreczeni József, az SZDSZ-t Tamás Gáspár Miklós képviseli. Debreczeni mindvégig meglehetősen passzív szereplő – ami az azóta megismert vagdalkozó és gátlástalanul vádaskodó pályafutásának az ismeretében elgondolkodtató. Tamás Gáspár Miklós igen aktív tagja a Bizottságnak, de ami föltűnő – különösen a tőle megszokott lucidus és heves stílus ismeretében –, hogy ő sem szembesíti a meghallgatottakat őszinteségükkel annyiszor, ahányszor adnának rá alapos okot. A magyarázat talán lélektani: lehet, hogy vádlóként szemközt ülni a hónapokkal korábban még misztikus ködökkel és rémképekkel övezett, súlyos titkokkal felszerelkezett állambiztonsági tisztekkel, talán ez a szerepcseré, ami előidézhetett a kérdezőkben némi benuátlóságot és túlzásba vitt udvariassággal palástolt zavart. Persze – hogy is ne gondolna rá az ember – lehettek másfajta okok is. Gyöngyszem az az epizód, amikor az egyetlen, őszinteségre törekvő Bajcsi főhadnagyba dr. Mezey Károly belefojtaná a szót:

„Elnök: ...bennem felmerült a kérdés, hogy netán a túlzott nyíltság...

Bajcsi István: Az én nyíltságom?

Elnök: Igen. Azt hiszem, titkosszolgálatnak lennie kell. Más kérdés, hogy milyen céllal: ezt feszegetjük mi tulajdonképpen. Azoknak a módszereknek a túlzott nyilvánossá tétele vajon nem sérti-e meg nagyon ezt a szolgálatot, amely erősen megsérült amúgy is – talán indokoltan –, nem ártalmas-e a túlzott sajtónyilvánosság...”

A bizottsági tehetetlenség kirívó példája az is, amikor Pallagi Ferencnek, a III-as Főcsoportfőnökség irányítójának a meghallgatására kerül a sor. Az egyik legfontosabb kérdés, amelyet az ülés kezdetén az elnök az egész bizottság nevében feltesz neki: „Érdekel bennünket az is, hogy az ilyen formán megszerzett információk – nyilván az Ön személyén keresztül – hova mentek tovább, illetve hogy magasabb régiókból – párt vagy kormánykörökből – volt-e igény bizonyos információk megszerzésére, különös tekintettel a meglévő, már legálisan működő pártok tevékenységére?”. Erről várna a bizottság összefoglaló beszámolót. Amit kap, abban van minden, tücsök és bogár (aki a mellébeszélés magasiskolájára kíváncsi, annak tanulságos olvasmány a teljes jegyzőkönyv), csak arról nem esik szó (noha más forrásokból tudható...), hogy az MSZP hogyan profitált az akkor már törvénytelennek minősülő megfigyelésekből. Az állambiztonsági vezetők erőfölénye elég lehangozó – noha a felek kiinduló helyzetét figyelembe véve érthető. Ebből a szempontból a legbeszédesebb dokumentum Horváth József csoportfőnök meghallgatása (5. melléklet).

Továbbélő hálózatok

Az „Állambiztonsági játszmák, 1988-89” című munkafüzetben már próbáltam bővebb betekintést nyújtani azokba az állambiztonsági játszmákba, amelyek bár rendre föltűnnek a III/III-as csoportfőnökség terveiben, konkrét műveleti tartalmuk – releváns iratanyag híján – nem megítélhető.

A kommunista állambiztonság tisztjei az utolsó évben furcsa szerepzavarban, a sértettség és az önhittség, a dacos passzivitás és a párthű ügybuzgalom kettősségében élnek. „Meglehetősen zavart állapotban találtam a szolgálatot mint szervezetet és struktúrát és úgy is, mint ott dolgozó embereket. Ezek az emberek zavartak voltak, egzisztenciális bizonytalanságban, sokféle félelemben éltek és élnek...” – jellemzi a helyzetet Ilcsik Sándor belügyminiszter-helyettes, aki 1989 januárjában vette át az állambiztonság felügyeletét. Az 1989. december 6-i parancsnoki értekezlet jegyzőkönyvéből is érezhető ez a bizonytalanság: „...1956-ot kivéve nem volt még egy ilyen év, mint az 1989-es, amely az állambiztonsági szervektől ilyen nagyfokú rugalmas alkalmazkodást követelt volna a helyzet változásaihoz. A helyzet bonyolultságára jellemző, hogy ma senki nem tudja teljes biztonsággal megválaszolni azt a kérdést, hogy az 1990. márciusi választások után milyen irányt vesz ez a társadalom. Képletesen szólva ma nem tudjuk, hogy melyik a barrikád jobb és bal oldala, ki melyik oldalhoz tartozik éppen, de azt sem, hogy az éppen azonos oldalon lévők mit akarnak. Ehhez a bonyolultsághoz kell tehát mérni a végzett munkát, amely alapvetően a békés átalakulás biztosítására irányult.”

Az átmenet skizofréniáját mutató komikus apróság, ahogyan „A Hálózati munka alapelvei”-t taglaló Tervezetben minden frazeológia a régi, csupán az „ellenséges” kifejezés van áthúzva. Érdemes elolvasni magát az egész tervezetet, mivel jó áttekintést nyújt a hálózati mechanizmusokról (6. melléklet).

Ugyanakkor azonban dokumentumok sora bizonyítja, hogy az átmenet, a „modellváltás” (1990 elejéig még csak ebben gondolkoznak...) talajvesztettsége, zavarodottsága nagyon is céltudatos tervezéssel és politikai

szándékkal párosult. „Ahol én dolgoztam, ott úgy láttam, a vezetők eligazításai, nyilatkozatai, utasításai benem mindenképpen azt a meggyőződést alakították ki, hogy nem értik meg: az ország többpártrendszert akar, hanem továbbra is minden eszközt felhasználnak annak érdekében, hogy az alternatív szervezetek tevékenységét, politikai célkitűzéseinek megvalósítását megakadályozzák.” (Bajcsi István főhadnagy).

Sarlós Zoltán főhadnagy számol be egy epizódról, amely a maga banalitásában mintha csak a bomlásfolyamat száználmas karikatúrája volna. Sarlósról talán annyit, hogy kilóg a meghallgatottak sorából: nem viselt magas tisztséget, az ORFK-n dolgozott, illetve a Rendőrtiszti Főiskola oktatója volt, elmondása szerint az állambiztonsági szolgálattal kapcsolata nem volt, a szolgálat belső ügyeit nem ismeri. Debreczeni József ajánlotta a Bizottság figyelmébe a főhadnagyot, mondván, hogy ő a „politikai környezetről” tudna beszámolni. Sarlós főhadnagy az MDF alapító tagja, amiért retorziók is érték. Elmondása szerint Horváth István belügyminiszter parancsára elmeorvosi vizsgálatnak vetették alá és elmebeteggé nyilvánították, majd rehabilitálták. Meghallgatását azért kérte, mondja, mert szeretné, ha a magyar rendőrség „ebből az egész időszakból úgy kerülne ki, hogy ne legyenek olyan problémái a jövőben, hogy az emberei bizonytalanok.”

„...Két héttel ezelőtt orvoshoz mentem a Belügyminisztérium kellős közepén, a III. emeleten. Kabát volt rajtam. Belügyi állományban voltam. Nálam voltak az MDF különböző iratai, mert a választási pártbizottságban is tevékenykedem. Rendes kontrollvizsgálatra mentem. Előttem egy hölgy volt, osztályvezetőnk titkárnője. Beszélgettem vele néhány szót MDF-dolgokról. Tudta, hogy ki vagyok. Volt ott egy III/5-ös területen dolgozó kolléga, utánam következett. A hölgy bement, majd kijött. Bementem én, de mire kijöttem, eltűnt a kabátom az összes irattal együtt. Ez egy kicsit furcsa dolog volt. Végül is jött a belbiztonsági szolgálat, feltúrta az épületet, egy WC háta mögül kibányászta a kabátomat ronggyá gyűrve. Pénz minimális volt benne, de az iratok eltűntek.... Én most nem tudok mást mondani.”

Az operatív tiszti állomány lelkiállapotával az 1989. február 6-i parancsnoki értekezlet is foglalkozik: „A helyzet több szempontból is problematikus. Nemcsak az történt az elmúlt félévben, hogy ellenségeink legalitást nyertek, hanem ma ők jelölik ki a „tájékozódási pontokat” azon a terepen, ami nem az övék. Ma egy céltudatosan a hatalom irányába mozgó ellenséggel van dolgunk, és a kérdések egyre bonyolultabbá válnak. Adott a közös terep, ahol mi, a párt, a társadalmi szervek is mozognak, és ahol helyenként egymásnak ellentmondó nyilatkozatok hangzanak el, de orientációt az állambiztonsági munkát illetően nem kapunk. Ugyanakkor mi, mint a hatalom védelmének egyik szerve, nem engedhetjük meg magunknak, hogy tétlenül szemlélődjünk, hogy ne lépjünk, de tétovák a lépéseink. És valóban baj lehet abból, ha ez a szervezet elkezd önállóan mozogni és cselekedni. Tehát nem önállósodni kell, hanem abból kiindulni, hogy „az utolsó parancs van érvényben”, az a feladatunk, hogy az alternatív szervezetekben lévő ellenséggel operatív pozícióink révén továbbra is kontaktusban maradjunk. Operatív pozícióinkat, a megerősítés mellett bővíteni és mozgékonyabbá kell tenni, hogy – igény szerint – befolyást tudjunk gyakorolni a végpontokon... Ki kell alakítani a vezetői munka új stílusát, segíteni kell orientálással, impulzusátadással az állományt. Például olyan kérdésekben, mint amelyek most felmerülnek, hogy „Kié a Rádió és a Televízió”, vagy hogy „Mi kinek a katonái vagyunk?”

Horváth István belügyminiszter, még ha a maga védelmében is, igen érdekes felvetéssel él: „Ez az állomány erkölcsileg, politikailag, szervezetenként teljesen szét van verve. Tíz-tizenöt éven keresztül Magyarország itt áll a nemzetközi nyomással szemben, és ebben az országban mindenki azt tesz, amit akar. Bármelyik internacionális monopólium úgy fogja a magyar érdekeket, anyagi eszközöket, nemzeti értékeket elvinni, ahogy akarja, mert nem lesz, aki észrevegye, hogy itt valamilyen személynek vagy csoportnak az érdekei jelentkeznek...” Csupán azt nem teszi hozzá, hogy a nagy kiárusításban pontosan a kötelékben röpülő elvtársi hálózatok játszásként majd a kiárusító szerepét.

Horváth József vezérőrnagy előadja, hogy a III/III-as csoportfőnökség 1989. decemberi parancsnoki értekezletén rendreutasította az állományt, mert azt észlelte, hogy nem hajtották végre a parancsát, és továbbra is gyűjtenek információkat a pártokról és tagjaikról. Felteszem, nem sokat törődött azzal, akkor és ott, hogy nemsokára kutathatóak lesznek azok az iratok, amelyek ékesen cáfolják, amit a bizottság előtt mondott. Az általa emlegetett decemberi parancsnoki értekezlet jegyzőkönyvében ugyanis egészen másfajta gondolatokkal találkozunk: „Operatív pozícióval kell rendelkezünk mindenütt, ahol ellenséges tevékenységet folytató személy dolgozik és kapcsolatot kell létesítenünk azokkal az újságírókkal is, akik pozitív vonatkozásban felhasználhatók, akikre építhetünk. Az utóbbiak vonatkozásában meg kell vizsgálni a „menedzselés” lehetőségét. A cél az lenne, hogy olyan újságírói kapcsolatkörrel rendelkezünk – lehetőség szerint minden jelentősebb sajtóorgánumnál –, akiket a megfelelő információkkal ellátva a maga területén sikerekhez juttatunk, és akik alkalmasak az általunk megjelölt témában a kívánt politikai hatású cikk vagy egyéb írás megjelentetésére. Ehhez természetesen az állambiztonsági szolgálatnak olyan felhatalmazást, illetve bizalmat kellene kapnia, hogy újságírók menedzselésével, a nyilvánosság eszközét is felhasználva erősítse politikaszolgálati szerepét. /Körülhatárolva milyen jellegű, milyen súlyú és szintű kérdésekben./ Az e vonatkozásban szóba jöhető újságírók felmérését el kell végezni.”

Külön elemzés tárgya lehetne (legközelebb...), hogy a meghallgatottak annak érdekében, hogy átvegyék az irányítást és magukat a lehetőségekhez képest előnyösebb helyzetbe lavírozzák, milyen érvelési technikákkal és hangulatkeltő mechanizmusokkal élnek. Például: az elterelő kifárasztás, a túlburjánzó, redundáns mellébeszélés, a trükkös felelősség-áthárítás, az „emberarcú titkosszolga”, az önsajnáltság (az operatív tiszt, mint áldozat...), a hangsúly-áthelyezés (mintha ténykedésük fókuszában a terrorelhárítás és az ifjúságvédelem, meg a Securitate elhárítása állt volna...). Most csupán egyetlen színes apróság, Horváth Istvántól: „Tudni kell, hogy például mint Tőkés László esetében, nem hozzá építenek be lehallgató készüléket – hiszen minden beszédét elmondja emberek előtt, semmit sem lehet megtudni, amit nem mond el nyilvánosan is. Biztonsági berendezéseket kell azonban beépíteni, amerre megy. Éjt napallá téve lótnak-futnak az emberek – a kormányórság meg az állambiztonság operatív emberei –, akiknek ez a feladatuk. Csak képzeljék el, ha valami történe vele Magyarországon...!”

Edward Lucas „Megtévesztés” című könyvében *mérgező örökség*-ként beszél a zsarolható bűnösökről és a besározható ártatlanokról. Bizonyos, hogy a zsarolhatóság keresztjét sokan hordozták, vitték magukkal a rendszerváltás túlpartjára. Bizonyítékokkal persze, a dolog természeténél fogva, nem rendelkezünk. Noha e tudás birtokában sok mindenre fény derülne: eseményekre, amelyeket nem értettünk, csak éreztük, hogy a történet valahogyan nem kerek; emberek furcsa viselkedésére, görcsökre, rejtőzködésre, hazugságra, félelemre, agresszióra, kompenzálásra, kisiklásra, sumákságra, meg-nem-érdemelt sikerre és bukásra, bármire.

A zsarolhatóságok továbbélése a bizottsági meghallgatásoknak is visszatérő kérdése volt – ami egyben jól használható érvet is adott az iratmegsemmisítők kezébe: „...mi biztosít engem, meg másokat, akik a szolgáltatást felelősek, hogy valaki nem fog ismételtén a hóna alá egy-egy dossziét... és nem sétál el valamelyik párt-hoz, valamelyik politikai mozgalomhoz vagy sajtóorgánumhoz?” – tette fel a kérdést Ilcsik Sándor. Ha csak úgy nem... évődne az ember... de nézzük meg inkább, mit mondott ciháról és pehelyről Horváth István belügyminiszter: „Hogyha ezt a cihát valahol felszakítják, nem tudom, hogy kire és merre száll a pehely. A mi állambiztonsági embereink, akik csinálták, sokan voltak – nem kell fele ennyi sem – nem fognak géppisztollyal rohagálni Budapesten a körúton és a Rákóczi úton, mint a Securitate emberei. De ha beülnek a televízió kamerája elé, és elkezdnek mindannyian úgy beszélni, mint ahogy egyik-másik ma is teszi, akkor szétnézhetünk.

Van, aki pénzért teszi, van, aki politikai áruba bocsájtja ezeket a dolgokat: egyik sem helyes, azt hiszem...”.

Fenyegetés? Miért gondolnánk, hogy a mérgező örökség fegyverét valaha is letették?

Bajcsi főhadnagy beszámolója itt is hitelesebb: „...az alosztályvezető korábban elméleteket gyártott arról, hogyan kívánja ő majd átmenteni ezeket az anyagokat. Túlélési ideológiákat és elméleteket gyártott, amiket én mindig is komolytalannak tartottam. Azt mondta, hogy ezeket... vegyük majd ki a dossziéból – ami ezek szerint meg is történt –, és ő majd a belső zsebébe teszi, hiszen ezek nagyon kis helyen elférnek. Aztán amikor azt mondják... hogy álljak fel a székemből, akkor természetesen megteszem, de hogy kikkel foglalkoztunk, az itt marad”.

Arra a kérdésre, hogy főképpen mit vettek ki és vittek magukkal a dossziékból az operatív tisztek, Bajcsi elmondja, hogy elsősorban a hálózati személyek kérdőívét, amelyen ott vannak a teljes körű azonosítására alkalmas személyes adatok, a beszervezett fényképével együtt.

A zsarolhatóság tárgya azonban jóval súlyosabb és fenyegetőbb is lehetett, mint pusztán a beszervezettség tényét bizonyító dokumentum.

A titkosszolgálatok operatív műveletei között mindig is előkelő helyen állt a „honey trap”, a *szex-csapda* bevetése az olyan célszemélyekkel szemben, akiket ezen a módon kompromittálva vagy érzelmi függőségbe hajtva kívántak befolyásolni, felhasználni, beszervezni. Tudható – többek között a Hamvas Intézet kiadásában magyarul is megjelent, J. O. Koehler, a Stasi történetét feldolgozó átfogó munkájából –, hogy a kelet-német titkosszolgálat külön részlegre foglalkozott csábításra alkalmas operatív tisztek, nők és férfiak kiképzésével és hadrendbe állításával. A maguk szempontjából igen eredményesen működött az általuk „Romeo”-nak nevezett férfiak csapata, akik hírszerzési szempontból kiemelt jelentőségű kormányhivatalokban és minősített adatokkal dolgozó más intézményekben foglalkoztatott, többnyire magányos nyugat-német nőkre vadásztak (vagy más esetben homoszexuális tisztviselőkre, politikusokra).

A magyar kommunista állambiztonság ilyen jellegű ténykedése még a szokásosnál is hiányosabban kutatható: egyrészt a vonatkozó aktákban még a fedőnevek is anonimizáltak, másrészt pedig nincs lehetősége a kutatónak arra, hogy az esetlegesen és töredékesen rendelkezésére bocsájtott mozaikokból egy-egy kiválasztott szálát nyomkövetve, magáról a teljes történetről, a behálózás folyamatáról és kibontakozásáról képet alkothasson.

Megkaphattam azonban egy olyan dossziét, amely a szex-csapda alkalmazásának első fázisát, az „emberhálózást” dokumentumait tartalmazza. Magyarán azt, amikor a III-as Főcsoportfőnökség egyik vagy másik osztályának operatív tisztje levélben fordul az Operatív Nyilvántartó Osztály vezetőjéhez – akit olykor szimplán Vezető Elvtársnőként szólít meg –, és leadja a megrendelést: az éppen folyó ügyben pontosan milyen nőre/férfire volna szüksége, aki szexuális kapcsolatra is vállalkozik a célszeméllyel. De milyen vonatkozásban tartozik ez a hálózatok továbbélésének a kérdéséhez? Azok az esetek, amelyekben profi prostituáltakat építenek rá mondjuk külföldi üzletemberekre, nem különösebben érdekesek a szempontunkból. Sokkal figyelemreméltóbbak azonban azok az 1985 és 1989 közötti időszakból származó állambiztonsági „megrendelések”, amelyekben a szex-csapda működtetéséhez kifejezetten magasán kvalifikált személyt keresnek. Vezető Elvtársnő feladata, hogy a rendelkezésre álló hálózatok közül kiválassza a megfelelőket... hol bizonyos Bálint elvtársnő, hol bizonyos Csukrán elvtársnő... Cseppet sem volnék meglepve, hogy ha életkoruk megengedi, ma is ott díszelgneének az államigazgatásban valahol... és ha az élet úgy hozná (minek tagadnám, hozott már hasonlót...), a bennfenntesség fölényével, mintegy leereszkedőleg mutatna rá, hol a helyem abban a gépezetben, amelyben ő, a rendszerváltás legnagyobb dicsőségére, ma is fontos poszton trónol...

Kikre volt szükség? Kiket keresett Vezető elvtársnő? Vegyünk néhány példát:

24-35 éves szociológust vagy közgazdászt

33-40 éves orvost

40-45 éves francia nyelvtudású újságíró

30-45 éves, angol nyelvtudású, szőke, kékszemű hadmérnököt

1953-1960 között született jogászt

Budapesti lakással rendelkező képzőművészt

Németül beszélő, gépkocsival rendelkező régiségkereskedőt

35-40 év közötti értelmiségi nőt, felsőfokú lengyel, valamint görög, spanyol és francia nyelvtudással

25-36 éves nőt, irodalomtörténész, filozófia, szociológia szakot végzett, de legjobb ha mindet

1945-50 között született férfit, jogi vagy közgazdasági diploma, német vagy angol felsőfok

1955 után született férfit, társadalomtudományi végzettséggel

20-30 év körüli férfit, orvosi vagy természettudományi diplomával

25-30 év közötti, csinos, diplomás, kulturális élet területén dolgozó nőt

42-48 éves újságíró

Férfi történelmet, közép- és újkor kutatót

És így tovább.

A mellékelt dokumentumokban a kívánságlistákon bővebb leírás is található. Mellettük pedig, a csalt dokumentumban, Vezető Elvtársnő válasza, hogy mire jutott, kiket ajánl (7. melléklet). Az anonimizálás itt a fedőnévre is kiterjed, ezt jelzik a fehér foltok.

Az olyan esetek láttán, amelyekben a szex-csapda állítására alkalmas ügynök többdiplomás, művelt, nyelveket beszélő személy, joggal felmerülhet az emberben a kérdés: ha valaki 1988-89-ben ilyen szerepre vállalkozott (sok választása talán előtörténeténél fogva nem volt...), hogyan lépett tovább néhány hónappal később, az első szabad választás után? Feltehető, hogy ezek a személyek, ha kötélnek álltak, sajátmaguk után is hagytak kínosan kompromittáló anyagot (akár fotókat, kazettákat is). És feltehető az is, hogy ezek a nők/férfiak a rendszerváltás után diplomájuknak (diplomáiknak) és képzettségüknek megfelelő területen keresték a boldogulást, akár egyetemi-akadémiai berkekben, akár a bankvilágban vagy az üzleti szférában, netán a médiában, politikában, civil szervezetekben, minisztériumokban, jogalkalmazásban, akárhol. Hihetjük-e józanul, megbocsájthatatlan naivitás nélkül, hogy tartóik, korábbi instruktoraik a rendszerváltást követő évtizedek politikai harcai és kampányai közepette – a korábbi politikai hovatartozásuknak megfelelő érdekek jegyében –, nem keresték meg őket, ha szükség volt rájuk, politikai vezetők lejáratásához, közösségek bomlasztásához, személyes információk megszerzéséhez, bármihez?

Ezen a megszólításon különben, hogy "Vezető elvtársnő" folyton röhögnöm kellett, vagy mondjuk inkább úgy, hogy minden alkalommal jókat derültem magamban. És eszembe jutott apám esete Vezető Elvtársnővel, útban Békéscsaba felé, az 1954. év legelején.

Henri-Maximilien Ligre útban volt Párizs felé. Az *Opus Nigrum* első mondata, valahogy megmaradt bennem, megfogott az eleganciája, hogy így is lehet kezdeni, ahogyan Yourcenar kezdi, ilyen egyszerűen, mégis távlatosan valahogy.

E.P. útban volt Békéscsaba felé. (eleganciánk mintha máris veszítene távlatos könnyedségéből... nem baj).

A regény Henri-Maximilienje lovon kelt át az Alpok jégpáncélba öltözött gerincein és vöröslő síkságain, közben selyemruhás hölgyeket képzelt el, akik őt várják, az asztalokon tömör ezüstkészlet és velencei kristályporharakban lágyan csillogó vörös bor.

A Pobjedában viszont apám az 1954. év elején két elvtársnő társaságában utazott. Egy alsóbb és egy felsőbb beosztású; csicsergett és csevegett a kettő, a fehér ingblúz a sötét szövetszoknyába hurkásan begöngyölve; apám, mint lapjának külső munkatársa tartott velük; államkötvény sorsolásra mentek. Alsóbb elvtársnő panasolta Felsőbb elvtársnőnek, hogy a férje tizenhét évi házasság után elhagyni készül őt. Igen, sóhajtott a másik, a Párt vezetőinek többet kéne foglalkoznia a párttagok magánéletével... Szigorúbban venni! A legmagasabb szinteken is! Összefislantottak, beszédesen és egyetértően. Ekkor szólalt meg apám. Hogy szerinte nem az a baj, hogy Gerő elvtárs *bassza* a fogorvosnőt, hanem hogy *elbaszta* az öt éves tervet... Ilyenkor kéne abbahagyni. Apám azonban, ha már benne volt és belemelegedett, sohasem tudta abbahagyni.

Vezető elvtársnő másodnapon megteszi a feljelentést, harmadnapon apámat elbocsájtják az állásából. Hát akkor ez az a nap – megint összeköthetők a szálak! –, amikor apám hazavitte a süket foxit. „*Azt hittem, sírva fakadok, amikor beállított vele...*” (Anyám). Lődörög a városban, beül a kávéházba, és az utolsó fizetéséért megvásárolja a kutyát, Jegornak nevezik el; egy régi fényképen majdnem magával ránt, ahogy fogom a pórázát.

Apám ellen vádirat készül megint. A kezemben – ez fantasztikus! –, annak az éjszakai jelenetnek a jegyzőkönyve, amelyet már felidéztem a Scientia Profana-ban, emlékeimből merítve, úgy, ahogyan kisgyerekként éreztem akkor, 1956 februárjában, amikor apámért, immáron másodszor is, eljöttek a bőrkabátosok. A békéscsabai affér után ugyanis ismét feljelentették: nyilvánosan legyilkosozta Farkas Mihályt.

Az ávósok, célratörő, arctalan férfiak, körülállják a szobát (nehogy a rab átlépjen a falon?), éjjel két óra van, anyám pongyolában, apám szedelőzködik. Én pizsamában, a nagy karoszékre húzódok, a könyvespolc mellé, fehér mackómba kapaszkodok. Nem értem, mi történik, viszont élek az alkalommal és a polcon elhelyezett, nekem tiltott mappából kihúzok egy képeslapot. Szent Sebestyén kikötözött, vérző teste, alig fedett ágyéka, tele nyilvánosságokkal. Érdekes, hogy most nem is a szobában pergő jelenet, hanem a festmény, ami félelmet kelt: gyorsan visszadugom a képeslapot a helyére, arccal lefelé, hogy véletlenül se kelljen megpillantanom, soha többé. Émelygek, gombóc a torkomban; az ávósok és ismét elhurcolt apám mögött becsukódik az ajtó, engem azonban a képen látott alak véres agóniája tart fogva. Később folyton kísért a gondolat, hogy ismét meg kéne nézni, de nem merem. A szorongás úgy látszik Szent Sebestyén megkínzásában tárgyiasult, apám valóságos elhurcolása helyett.

Nem is remélhettem, hogy töredékes, elmosódó emlékeimet egyszer egybevettem a vonatkozó állambiztonsági dokumentumokkal: a titkos házkutatási jegyzőkönyvvel, a szakszerű leltárral, a letartóztatás idejének és körülményeinek pontos megjelölésével, és most nevük is lett a bőrkabátos férfiaknak, akiknek addig arca sem volt.

Ez a börtön, 1955 nyarán, már úri kaszinó volt a korábbihoz, a magánzárkához képest, ahonnan apám nem sokkal korábban szabadult.

Az egyik vádpont, olvasom, a tucatnyi közül, Vezető Elvtársnő vallomására épült. Megidéztek hát tanúként a tárgyalásra. Amikor évtizedekkel ezelőtt apámtól hallottam a történetet, nevetgélünk, én pedig sunyin azt gondoltam magamban, hogy a hatás kedvéért bizonyára eltúlozza és kiszínezi kicsit. Azt hittem, hogy anekdotizáló hajlamának, elbeszélő szenvedélyének és talán öntetszelgő hiúságának engedve kari-

kírozta némileg a valóságos történetet. Hittem, amíg nem olvastam a levéltári iratokat, amelyek második letartóztatása és pere folyamán készültek, és amelyek, most hogy a kezembe kerültek, felmentették apámat akkori feltételezésem alól.

Vezető Elvtársnő megjelent a tárgyaláson.

E.P. az első pillanattól fogva igen ellenszenves volt, romboló és destruktív vicceket mesélt, amikor pedig láthatta, hogy nem arat sikert, akkor megjegyezte: „Lassú vicc pártot mos.” És gúnyosan röhögött.

És mit mondott Gerő elvtársra?

Meglehetősen durva és trágár hangon nyilatkozott a Gerő elvtárssal kapcsolatban.

Éspedig?

Sértegette őt családi életében és kapcsolatba hozta az ötéves tervvel.

Legyen szíves elvtársnő, idézze fel pontosan, hogy mi hangzott el Gerő elvtárssal kapcsolatban!

Hát, hogy inkább a fogorvosnőt izélje, mint az ötéves tervet...

Eltársnő, hagyja már abba a körülírást. Mondja csak úgy, ahogy a vádlott mondta.

Úgy nem, soha.

Eltársnő, ne játszon velem, maga egy fölnőtt nő, akinek gyerekei vannak, vegyen erőt magán, Ön a bíróságon van!

Hiába.

Trágár szavakat ő képtelen kimondani.

Felteszem, hogy a Bálint elvtársnő, meg a Csukrán elvtársnő is tartózkodott a trágár szavaktól, és föltehetőleg mélyen elítélt minden olyan magatartást, hűtlenkedést vagy szerelmi kalandozást, amely rést ütött az elvtársi elvek magasztos homlokzatán. Ez azonban semmilyen ellentmondásban nem állt azzal az emberhalászó feladattal, amit még 1989 folyamán is készséges szorgalommal teljesít... Pedig a szex-csapda nem éppen szíverítő olvasmány. Az áldozat, a célszemély az emberi kiszolgáltatottság szakadékának a szélén táncol, még vakon; az ügynököt bizalmába fogadja, az intimitás bugyraiban szövődő érzelmek, testi-lelki függőségek rabja lesz (feltételezhető, hogy a többdiplomás csábítót nem egyéjszakás kalandra szánják...arra elég lett volna egy készséges prosti is...). Azután, amikor az ébredés idején, az áldozat a szakadék mélyébe néz, ahol semmi sincs, csak a becsapottság, a megalázottság kínja, a szégyen és az önmarcangolás, nem kevés lelkiemelő kell ahhoz, hogy legyőzve az úr vonzását, megforduljon és elinduljon visszafelé... Vezető Elvtársnőt azonban mindez valószínűleg hidegen hagyja; nem okoz haszontalan repedést a kommunista erkölcsök fényes transzparensén.

Edward Lucas az „új rend sötét partnerei”-nek nevezi azokat a hálózati embereket (a szó legszélesebb értelmében), akik a kommunista rendszer bukása után az üzleti szférában kamatoztatják titkos tudásukat és korábbi kapcsolatrendszerüket – akár a nemzetközi szervezett bűnözésben fedezve fel a leggyümölcsözőbb lehetőségeket. Oroszországgal kapcsolatban állapítja meg Lucas, hogy sokan, akik a rendvédelmi szerveknél maradtak alkalmazásban, ahelyett, hogy harcolnának a szervezett bűnözés ellen, inkább profitálnak belőle.

A „spontán” privatizációban kulcsszerepet játszó nagyvállalatok vezetői között sem nehéz rábukkani hálózati emberekre. A Dunaholdingot például szokás a III/III-as bankjaként emlegetni... Vagy: a Cordax-tól az Energol-ig is mindenütt rendre felmerülnek egykori állambiztonsági szereplők... Az átmentő network-ök feltérképezéséhez szükséges adatoknak és bizonyítékoknak sajnos itt is híján vagyunk.

A súlyos ismerethiány persze nem csupán a hazai állambiztonsági aktákra vonatkozik. Hisz a rendszerváltás ellenérdekelt nagyhatalmak figyelmének a középpontjában állt, nagyhatalmi manőverek hálójában zajlott. Nem kétséges, hogy Oroszország, amint az USA is, igyekezett kiépíteni a maga pozícióit az új erőterben, és a hálózati kínálat zavarosából a maga javára jócskán halászott is. (Megtették ezt kisebb országok is, például a román titkosszolgálat is, de erre most nem térnek ki). Az oroszok inkább az MDF-ben bíztak (ami viszont ükröződik a magyar szolgálat spekulációiban is), az amerikaiak a reformkommunisták és az SZDSZ közös holdudvarába tartozó emberekkel építettek ki meglehetősen szoros és belterjes kapcsolatot. A reformkommunisták „urbánusabb” szárnya amerikai ösztöndíjak kedvezményezettje és amerikai egyetemi állások várományosa, a szabaddemokraták vezetőivel pedig az illendónél is sokkal szorosabb és belterjesebb kapcsolatban állt például Palmer nagykövet. Találgatni és szemezgetni lehet, a moszkvai és a washingtoni archívumok anyagainak az ismerete nélkül azonban tényszerű megállapítást tenni aligha. Ezekről a kapcsolatokról a magyar állambiztonsági dokumentumok között alig-alig található irat.

Igaza van Schöpflin Györgynek, aki az EP Külügyi Bizottságának tagjaként a Keleti Partnerséggel kapcsolatos vitában hívta fel a figyelmet arra, hogy: „Moszkva igen könnyen újra kiépítheti összeköttetéseit, különösképpen az egykori nomenklatúrára, a KGB hálózatokra és a gazdasági kapcsolatokra támaszkodva”. Ugyanakkor a hazai, amerikai támogatásban részesülő balliberális szervezetek és alapítványok működéséről és befolyásáról a magyar belpolitikára és esetleges titkosszolgálati bekötéseikről, nincsen sok lehetőségünk megbizonyosodni. Amint azt sem fogjuk megtudni soha, hogy a rendszerváltás idején a kommunista állambiztonság ilyen-olyan hálózatai közül kik cseréltek gazdát és ajánlották fel a szolgálataikat azoknak, akikre korábban hithű buzgalommal dolgoztak.

Érdekes kérdés például az, hogy a KGB „akadémiájának” tartott moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Intézetében (IMO) végzett magyarok közül egyetemi éveik alatt hányukat szervezhette be az orosz titkosszolgálat. A Hamvas Intézet birtokában lévő névlistát azonban nem közlöm itt, mert semmiképpen sem akarnék ab ovo mindenkit gyanúba keverni. De talán érdemes szemügyre venni, hogy azokat, akik 1989 és a 1994 között végeztek és tértek haza, – tehát elvileg máig aktív korban vannak – milyen szakterületekről küldték ki az IMO-ra:

Külügyminisztérium (társadalomtudomány, nemzetközi kapcsolatok, diplomácia)	48 fő
Művelődési Minisztérium (bölcseztudomány, nyelvek, orosz nyelv és irodalom, történelem, egyéb)	59 fő
Tájékoztatási Hivatal, ISZ, MÚOSZ (nemzetközi újságíró)	27 fő
Kereskedelmi Minisztérium (közgazdász, nemzetközi gazdasági kapcsolatok kőolaj és földgázipar szervezése stb.)	13 fő
Külkereskedelmi Minisztérium (közgazdász, nemzetközi gazdasági kapcsolatok)	28 fő
Ipari Minisztérium (atomerőművek és berendezések, gyenge- és erősáramú villamosmérnök, gépészmérnök, gépgyártástechnológia, belsőégésű motorok, számítógépek alkalmazása, villamosgépek és berendezések, biológiailag aktív vegyületek kémiai technológiája stb.)	72 fő

Közlekedési Minisztérium (Közlekedési és Postaügyi Minisztérium) (közlekedési mérnök, gépkocsik és gépkocsi gazdálkodás, autóút építés, közúti hidak és alagutak, automatizált légi irányító, légiközlekedési rádióberendezések üzemeltetése stb.)	38 fő
Pénzügyminisztérium (közgazdász, közgazdasági adatfeldolgozás, pénzügy és hitel, közgazdasági információk gépesített feldolgozásának szervezése)	5 fő
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (állattenyésztés, mezőgazdaság szervezése és gazdaságtana, biológia, mezőgazdaság gépesítése)	32 fő
Szociális és Egészségügyi Minisztérium (Egészségügyi Minisztérium) (higiénikus orvos)	32 fő
Magyar Nemzeti Bank (nemzetközi gazdasági kapcsolatok, pénzügy és hitel, közgazdász)	10 fő
Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium (építőipari mérnök, építészet, építésmérnök, építőanyagok és szerkezeti elemek gyártása stb.)	11 fő
Országos Vízügyi Hivatal (vízellátás és csatornázás, építőipari mérnök, szárazföldi hidrológia)	3 fő
Központi Statisztikai Hivatal (gyengeáramú villamosmérnök, számítógépek alkalmazása, közgazdasági információk gépesített feldolgozásának szervezése, elektronikus számítógépek gyártása)	8 fő
KÖHÉM (Információs mérés technika, közlekedés mérnök, gépkocsi és gépkocsi gazdálkodás)	2 fő
Szövetkezetek Országos Szövetsége (kereskedelem közgazdaságtana)	9 fő
Állami Ifjúsági és Sport Hivatal (testnevelés tanár)	1 fő
Központi Földtani Hivatal (geológiai felmérés, ásványkincs lelőhelyek felkutatása és feltárása)	4 fő
Magyar Posta (hírközlés szervezése és közgazdaságtana)	3 fő
KFH (hidrológia és mérnök geológia)	1 fő
Országos Mérésügyi Hivatal (információs mérés technika)	1 fő
MTA (immunológia)	1 fő
Kiküldő szerv nélküliek (újságírás, bölcsészettudomány, nyelvek, tanárok, állatorvos, nemzetközi gazdasági kapcsolatok, nemzetközi jog)	9 fő

A rendvédelem és a honvédelem területéről végeztek talán a legtöbben az IMO-n. Ezek a listák azonban nem ismerhetők meg, noha – személyes közlések szerint – az orosz titkosszolgálati érintettség itt volt a legnagyobb. A szabadon választott országgyűlés első Nemzetbiztonsági Bizottságának a jelentése megállapít

ja, hogy az orosz tanácsadók nem jártak be az állambiztonsági operatív nyilvántartásokba. Kérdés csupán az, hogy hány fedett emberük lehetett a magyar állományon belül, illetve, ahogy interjúalanyunk, az egykori operatív tiszt jellemezte a viszonyt: „Az igaz, hogy a KGB alkalmazottai nem jártak személyesen az irattárakban, a nyilvántartásokban, de lekérhettek bármit, ami őket érdekelté”.

A Belső Biztonsági Szolgálat Tevékenységét Vizsgáló Bizottság meghallgatta Németh Miklós miniszterelnököt is, aki elmondja, hogy az MSZMP és más, szélsőbalos szervezetek erőszakos megmozdulásokra készültek: „A harmadik eset rögtön ezt követően november legelején volt, november 2., 4. körül, november 7-éhez kapcsolódóan, amikor az egyik minisztertanácsi ülésnek vége volt este. Aznap reggel az egyik megyei tanács elnökétől kaptam egy telefont, hogy valaki jön Pestre, és ha van két percem, mindenképpen fogadjam. Nem tudtam fogadni, mert annyira sűrű volt a program. Az illető azonban megjelent és egy zárt borítékot tett le az asztalomra. A borítékot elolvastam, és érdekes módon egybecsengett a Minisztertanács egyik tagjának épp egy félórával azelőtti tájékoztatójával, annak tartalmával. Hogy tudniillik ezt az egész átmenetet veszély fenyegeti onnan, hogy néhányan, nagyon sokan – amit most elmondok, azt nem fogom a nyilvánosság előtt elmondani... hogy tudniillik a szovjet energiaszállítás akkor már akadozni kezdett, és szervezkednek arra, hogy a közszolgálatoknál – víz- és tüzelőellátás, energiaellátás és így tovább – olyan zavarokat okozzanak, ami aztán megkérdőjelezi a kormány szerepét, vagy az egész átmenet békés jellegét”. Németh Miklós beszámol egy szélsőbalos merénylet tervéről is, amely állítólag a személye ellen irányult: „Az sem titkok, én három alkalommal rendeltem el – de azt hiszem, egy nyilatkozatban ezt már nyilvánosságra is hoztam –, három alkalommal kértem a Belügyminisztériumot, illetve a belügyminisztert – hogy úgy mondjam – állambiztonsági munkára. Az első november 16. előtt volt pár nappal, amikor – kérem szépen, és ez azért már leszűkített kör – K-telefonon a lakásomon, és nemcsak én, hanem a feleségem is, és van, amikor a gyerek veszi fel, mert nincs otthon más, K-telefonon, hangsúlyozom, nem városi telefonon kaptam több alkalommal – tehát a nagyobbik fiam, a feleségem és egy alkalommal én, az egyik fél 1-kor volt északa, azt vettem fel én – azt a jelzést, hogy ha én elmegyek a Nagy Imre temetésére, akkor ott engem le fognak lőni a Király Bélával együtt. Tessék végiggondolni, hogy milyen volt akkor a politikai helyzet. Hordták hozzám a páncélingeket, én nem próbáltam fel egyet sem, hanem elmentem mindféle páncéling nélkül. De azért hadd mondjam meg még egyszer: K-telefonon. Senkinek nem kívánom azt az egy napot, amikor én reggel elmentem és a családot otthon hagytam...”

Nem állapítható meg biztonsággal, hogy a rendszerváltás évében valóságosak voltak-e az MSZMP és más szélsőbalos szervezetek felől érkező erőszakos fenyegetések, vagy ez is csupán az állambiztonsági játszma része volt abból a célból, hogy ezáltal is erősítsék az MSZP „centrális” pozícióját. Kérdésre Németh Miklós megerősíti, hogy igen, a hír igaz volt. Amit ő maga talán valóban így gondolt; de joggal felvetődhet az emberben, hogy nem csapták-e be őt magát is. Hiszen a meghallgatáson említi például azt is, a belügyminiszter garanciát adott neki, hogy a háromoldalú tárgyalások során semmiféle alkotmányellenes állambiztonsági akcióra nem kerülhet sor. Hogy nem így történt, pontosan tudható, ha máshonnan nem, az Ellenzéki Kerekasztal taktikai megbeszéléseinek a lehallgatási anyagaiból.

A mérgező örökség különben érzékelhető, tapintható, már-már tragikomikus színekben tündököl abban a 133 oldalas jegyzőkönyvben, amely a bizottsági tagok vitáját rögzíti a készülő jelentésről. Sarkítva, a helyzet a következő volt. A törvénysértő megfigyelési anyagok, jelentések csatolásának a dilemmájába mindenki kibogozhatatlanul belegabalyodik, abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy ki-ki pártolná a jelentések közreadását – kivéve azokat, amelyek saját pártjára, politikai oldalára nézve dehonesztálóak. Leghevesebben az SZDSZ-t

képviselő Tamás Gáspár Miklós berzenkedik a közreadás ellen: valótlannak tartja az állambiztonsági jelentéseket a szabaddemokraták kétes pénzügyeiről. De nem lelkesednek mások sem a túlzott nyilvánosságért... Így hát aligha lehetett közös nevezőre jutni. Viola Károly (független) erre elég kendőzetlenül rá is mutatott: „Te mondtad azt valamelyik nap, hogy mindenki bizonyos szempontból a saját pártja szemüvegén át nézi ezt a dolgot. Ez egy természetes dolog. Én nem voltam soha párttag. Abból indulok ki, hogy volt egy botrány. A botrány során, ugye, olyan dolgok kerültek elő, hogy a BM ezt csinál, azt csinál – ami bebizonyosodott, hogy igaz –, és ebből a kormány tagjai ezt profitálnak, azt profitálnak. Tehát végül is ez az állítás. Én elhiszem neked, hogy ez az SZDSZ-nek, vagy egy-két pártnak kellemetlen, de hát most fel lett dobva a labda. Nem érted? Lehet, hogy nem jól mondom. Szóval onnan indult ki, hogy kirobbant a botrány. Az SZDSZ ezt kidobta. Most nekem erről van egy speciális véleményem: hogy a Végvári ezt jól csinálta, az természetes dolog. Ugye az jött ki a botrányon keresztül, hogy a BM ezt meg azt meg amazt csinálja. Bebizonyosodott, hogy igaz. Az is benne volt azért ebben a botrányban, hogy az ilyen vizsgálatoknak az eredményét ilyen politikus kapja, olyan politikus kapja, amolyan politikus kapja. Tehát egyszer ez volt a feldobott labda. Ezt azért valahogy úgy kell kezelni, hogy akkor most ha ebből születik egy olyan döntésünk, ami kellemetlen az SZDSZ-nek, vagy az MDF-nek, vagy az MSZMP-nek, vagy bárkinek – hát születik. Mert született a kormánynak is. Mert végül is nem jó fényt vetett ez az egész dolog rá. De hogy mennyire rossz ez a fény, hát bizony ilyenkor nyelni kell egyet.” Izelítőül mellékelek mintegy húsz oldalnyit a vita jegyzőkönyvéből (8. melléklet). Nem szándékom senkit minősíteni, a helyzet nem volt egyszerű. A mérgező örökség hatásmechanizmusát azonban ez a rövid részlet is kellően érzékelteti.

**A Belügyminiszter és az Ipari Miniszter megállapodása
a Magyar Népköztársaság és állampolgárainak
biztonságát szolgáló együttműködés szabályozására**

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

A BELÜGYMINISZTER ÉS AZ IPARI MINISZTER
MEGÁLLAPODÁSA

a Magyar Népköztársaság és állampolgárainak biztonságát
szolgáló együttműködés

s z a b á l y o z á s á r a

Napjainkban a szocialista közösség országai ellen egy komplex szélsőséges antikommunista, offenzív jellegű ellenséges tevékenység bontakozott ki. Ennek célja a szocialista közösség gyengítése, a kialakult társadalmi rend lejáratása. Erősödtek a gazdasági fejlődésünk akadályozására irányuló ellenséges törekvések. Általánossá és széleskörűvé váltak az embargós és más, a gazdasági életünket hátrányosan érintő diszkriminációs intézkedések.

A jelentősen kiszélesedett nemzetközi érintkezés nyújtotta lehetőségeket az imperialista hatalmak és az irányításuk alatt álló titkosszolgálatok, speciális szervezetek felhasználják a Magyar Népköztársaság és a szocialista közösség országai ellen kifejtett aknamunkájuk végrehajtására.

Tevékenységükben a kémkedés, népgazdasági károkozás, vesztegetés, ellenséges ideológiai diverzió, kiutazóink és tartós külszolgálatot teljesítő állampolgáraink elleni provokációk, jogellenes külföldön maradásra való rábírás figyelhető meg. Céljaik elérésére felhasználják a Nyugaton élő reakciós elemeket, a rendszerünkkel szemben álló, erkölcsileg, anyagilag és politikailag ingatag, megvesztegethető személyeket.

A KGST országokkal fenntartott sokoldalú gazdasági együttműködés mellett egyre jelentősebbek a nem szocialista országokkal kialakított külgazdasági, műszaki, tudományos kapcsolataink. A növekvő nemzetközi tevékenység a

gazdasági eredmények mellett lehetőséget biztosít az imperialista hírszerző szervek ideológiai bomlasztó munkájához. Az ellenséges hírszerző szervek a műszaki, tudományos és külgazdasági kapcsolatok fenntartásának égisze alatt államtitkok megszerzésére törekednek, nagy súlyt helyeznek a nemzetközi kapcsolatokból adódó lehetőségek maximális kihasználására és befolyásuk növelésére.

Az Ipari Minisztérium, valamint a felügyelete alá tartozó vállalatok és intézmények fontos titkok birtokában lévő dolgozói az ellenséges hírszerző szolgálatok érdeklődésének középpontjában állnak. Személyük védelme, az ellenséges tevékenység felderítése, valamint a Magyar Népköztársaság biztonságát veszélyeztető aknamunka elhárítása a Belügyminisztérium és az Ipari Minisztérium szerveinek együttes erőfeszítését teszi szükségessé.

E feladat eredményesebb végrehajtása érdekében a Belügyminiszter és az ipari Miniszter az állam biztonságát szolgáló együttműködést tovább kívánja erősíteni és ennek szabályozására megállapodnak:

- 1/ A folyamatos együttműködés biztosítása érdekében a Belügyminiszter és az Ipari Miniszter, illetve helyetteseik, valamint az egyes szervezeti egységek vezetői közvetlenül és megbízottjaik útján rendszeres kapcsolatot tartanak egymással.
- 2/ A Belügyminisztérium és az Ipari Minisztérium utasításokkal, illetve operatív intézkedésekkel együttesen biztosítja a tárca - elsősorban a tőkés nemzetközi érintkezésben előtérbe került szerveinek és személyeinek - preventív védelmét, a hadiipari termelő területek biztonságát, az állam- és szolgálati titkok védelmét.
- 3/ A Miniszterek a 2. pontban foglaltak érdekében folyamatosan biztosítják - ahol szükséges, ott megteremtik - a feltételeket:
 - a/ a tőkés nemzetközi érintkezésben résztvevő területek operatív ellenőrzéséhez;
 - b/ az állam- és szolgálati titkok védelméhez;

c/ speciális feladatokat ellátó állambiztonsági tisztek működéséhez, fedéséhez;

d/ a két tárca vezetőinek szükség szerinti informálásához.

- 4/ A Belügyminisztérium az ipar területén - a jelen megállapodás alapján - igénybe veheti és felhasználhatja mindazon szervezeti adottságokat és egyéb lehetőségeket, amelyek a Magyar Népköztársaság biztonságát, az imperialista hírszerző szervek és az ellenséges erők elleni harc hatékonnyabbá, eredményesebbé tételét szolgálják.

A megállapodásban foglalt egyes feladatok végrehajtása érdekében a Belügyminiszter - az Ipari Miniszterrel egyetértésben - "szigorúan titkos" állományú belügyi tiszteket helyez ki, illetve foglalkoztat az Ipari Minisztérium azon területein és szerveinél, ahol azt az állam biztonsága szükségessé teszi.

Az Ipari Miniszter az érintett vezetők útján biztosítja, hogy a tisztek - belügyi megbízatásuk titkossága érdekében - megfelelő fedéssel, az állambiztonsági feladatok ellátását legjobban segítő beosztásokba kerüljenek. Beállításukat, a személycseréket a két főhatóság illetékes megbízottai előzetesen egyeztetik.

A belügyi tiszteket a kölcsönösen meghatározott munkaterületről más beosztásba helyezni, csak a Belügyminisztérium előzetes hozzájárulásával lehet. Személyüket illetően az érdekelt hivatali felettesek kötelesek a legszigorúbb titoktartást és a belügyi munka zavartalanságát biztosítani; munkájukkal, magatartásukkal kapcsolatos észrevételeiket az illetékes belügyi szerv vezetőjével, illetve megbízottjával közölni.

A "szigorúan titkos" állományú tisztek belügyi feladataikat illetően a Belügyminisztérium, hivatali beosztásuknak megfelelően az Ipari Minisztérium, illetve alárendelt szervének állományába tartoznak. Kötelesek mind a belügyi, mind a hivatali feladataikat a legjobb tudásuk szerint ellátni és a két szerv közötti együttműködést erősíteni.

5/ Az Ipari Miniszter biztosítja a tárca területén:

- a tőkés országok szerveivel és állampolgáraival, a kapitalista országok budapesti képviselőivel való hivatalos és magánjellegű érintkezés előírásainak, a hivatalos és magánjellegű kiutazások, külföldi állampolgárok ipari objektumokba való belépése rendjének érvényesülését;
- A hadiipari termelő területek biztonságával összefüggő kormány- és honvédelmi bizottsági határozatokból fakadó konkrét védelmi intézkedések megszervezését, végrehajtását;
- az állam- és szolgálati titkok védelmét meghatározó jogszabályi rendelkezések maradéktalan betartását, illetve betartatását, kiemelten az ipari ágazat koncentrált adatait feldolgozó és tároló számítóközpontok területén.

Az Ipari Minisztérium illetékes vezetője biztosítja a külföldiekkel való kapcsolattartás rendjét, a hadiipari termelő területek biztonságát, valamint az állam- és szolgálati titkok védelmét szolgáló jogszabályi előírások maradéktalan végrehajtásának személyi és tárgyi feltételeit és eljár a hatáskörébe tartozó esetekben a rendelkezések megsértőivel szemben.

Az Ipari Minisztérium a kapitalista országokba tartós kiküldetésre javasolt, valamint fontos és bizalmas munkakörbe kinevezésre tervezett személyek adatait, előzetes véleményadás céljából átadja az illetékes belügyminisztériumi szerveknek.

Az Ipari Miniszteréium, valamint az alárendelt vállalatok és intézmények a Belügyminisztérium kérésére személyi kérdésekben információt adnak.

6/ A Belügyminisztérium illetékes szervei segítséget nyújtanak az ipari tárca területéről tartós kiküldetésre kerülők és rendszeres kiutazók felkészítéséhez és beszámoltatásának megszervezéséhez, valamint ellátják a titkok és a hadiipari termelő területek biztonságvédelmével kapcsolatos tevékenység szakirányítását, felügyeletét és ellenőrzését.

A Belügyminisztérium illetékes szervei segítséget nyújtanak az Ipari Minisztérium és a felügyelete alá tartozó vállalatok és intézmények vezetőinek, hogy fontos és bizalmas beosztásokba, valamint tartós kiküldetésre csak ellenőrzött, politikailag, erkölcsileg megbízható személyek kerüljenek.

A fontos és bizalmas munkakörben a nemzetközi együttműködés és a titokvédelem területén dolgozók továbbképzéséhez a Belügyminisztérium szakanyagok készítésével és propaganda előadások tartásával segítséget nyújt.

7/ A Belügyminisztérium folyamatosan tájékoztatja az Ipari Minisztérium illetékes vezetőit:

- a tárca feladatainak végrehajtásában hasznosítható, külföldi forrásból származó értesülésekről;
- a jelentősebb üzletkötések, illetve a tudományos együttműködés során tapasztalt, a partnerekkel kapcsolatos értesülésekről, gyanús körülményekről, a vezetés által hasznosítható gazdasági, technikai és egyéb információkról;
- az ágazat területéről kapitalista országokba kiutazó dolgozók biztonságával, magatartásával összefüggő kérdésekről;
- a kapitalista országok hírszerző szerveinek behatolási törekvéseiről, érdeklődési irányáról;
- az Ipari Minisztérium területén előforduló, a népgazdaság érdekeit sértő tevékenységről, a rendkívüli események és az esetleges büntettek vizsgálata során feltárt hiányosságokról;
- egyes ipari dolgozókról, akik külföldiekkel való kapcsolatukban a vonatkozó rendelkezéseket megszegik, ha magatartásuk állambiztonsági veszélyeket rejt;

- azokról az állambiztonsági jellegű feladatokról, amelyek az Ipari Minisztérium részéről is intézkedést igényelnek.

8/ Az Ipari Minisztérium és szerveinek vezetői tájékoztatják a Belügyminisztérium illetékes megbizottjait:

- az alárendelt vállalatoknál, szerveknél és intézményeknél a munka folyamatosságát károsan befolyásoló, az állam biztonságával összefüggő és a népgazdaság érdekeit veszélyeztető tevékenységről;
- az állam- és szolgálati titkot képező adatok kiszivárgásáról, ilyen adatokat tartalmazó iratok, okmányok eltűnéséről;
- nemzetközi szervezetekben, intézményekben való részvételről;
- a tárca kiemelt területére látogató kapitalista állampolgárokról, a látogatás idejéről, helyéről, céljáról, a látogatáson résztvevő nyugati állampolgárok gyanús magatartásáról;
- a tőkés országokba történő hivatalos kiutazásokról és azok állambiztonsági tapasztalatairól;
- a tárca területén bekövetkezett rendkívüli eseményekről;
- jogellenes külföldön maradásról, valamint a tudomásukra jutó disszidálási szándékról, előkészületről. Ez esetben segítséget nyújtanak a kiutazás megakadályozásában is;
- az állam biztonságával összefüggő egyéb kérdésekről.

9/ A Belügyminiszter és az Ipari Miniszter biztosítja, hogy az alárendelt szervek, intézmények vezetői a megállapodásban foglaltakat - az őket érintő mértékben - megismerjék és végrehajtsák.

10/ Az okmány aláírói, illetve a felhatalmazott megbízottjaik évente közösen értékelik a megállapodás végrehajtását, az együttműködés hatékonyságát és javaslatot tesznek további feladatokra.

Indokolt esetben intézkednek a szükséges módosításokra.

A megállapodás az aláírás napján lép hatályba.

Budapest, 1984.....hó-n

Dr. KAPOLYI LÁSZLÓ
ipari miniszter

Dr. HORVÁTH ISTVÁN
belügyminiszter

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

M E L L É K L E T

a "Szigorúan Titkos" tiszti beosztások létesítéséről az Ipari Minisztériumban és a felügyelete alá tartozó vállalatoknál.

A Belügyminisztérium "Szigorúan Titkos" állományában lévő, valamint az állományba kerülő tisztjeinek iparágankénti megosztása:

- Ipari Minisztérium	7 fő
- Gépipar	31 fő
- Elektronika - Híradástechnika	26 fő
- Vegyipar - Gyógyszeripar	17 fő
- Műszeripar - Finommechanika	11 fő
- Kohászat	11 fő
- Könnyűipar	11 fő
- Papír-, Nyomdaipar	3 fő
- Bányászat	14 fő
- Kőolaj és Földgázipar	13 fő
- Villamosenergiaipar	10 fő
Összesen:	154 fő

**Javaslat az operatív nyilvántartások területein
végrehajtandó felülvizsgálati munka
irányelveinek a kialakításáról**

Bst-40-16-100/6-237/2001
sz. rend. alapján

JÓVÁHAGYOM:

2001-09-27

Dr. Helebrandi László

alíírás

Pallagi Ferenc r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

Törlés folyamatban!
Herezeg Miklós

J A V A S L A T

Az operatív nyilvántartások területein végrehajtandó felülvizsgálati munka irányelveinek kialakítása során több olyan kérdés is felmerült, amelyek rendezése, az általános elveken túl, magasabb parancsnoki döntést igényel.

Kérjük miniszterhelyettes elvtárs döntését az alábbi kérdésekben:

1. SZOUD-rendszer

Javasoljuk: - felvételek felfüggesztését,
- a törlések felülvizsgálatát, hogy mi az, amit a Nemzetbiztonsági Szolgálat új illetékessége megenged. Ami a Szolgálat kompetenciájába tartozik, meghagyandó, a többi törlendő.

2. A belső konspiráció erősítése érdekében át kell tekinteni és szűkíteni a priorálásra jogosultak rendjét, az értesítést kapók szintjét.

3. Az Adatfeldolgozó és Tájékoztatási Csoportfőnökség dolgozza ki és vezesse be a hálózati priorálás egyirányú rendszerét, amelyben a lekérdező minden esetben "Nem szerepel" választ kap, a hálózattartó osztály értesítést, hogy a hálózatot melyik szerv priorálta.
A hálózatot foglalkoztató operatív osztály jogosult eldönteni, hogy miként reagál a priorálásra.

4. Az operatív és hálózati nyilvántartásból törölt személyek adatait a kapcsolódó operatív és igazgatásrendészeti manuális és gépi nyilvántartásból is törölni kell.

A gépi nyilvántartást illetően a BM III. Főcsoportfőnökség és a BM Számítástechnikai Alkalmazási Központ kijelölt megbízottjai közösen dolgozzák ki a tennivalókat.

5. A BM III/I., BM III/II., BM III/III. és a BM III/IV. Csoportfőnökségek vezetői tekintsék át adat- és irattáraikat.
Azokból az illetékességi körüknek nem megfelelő adatokat törölnék, az anyagokat semmisítsék meg.

6. A BM ORFK, a BRFK Utlevélosztály és a BM III/2., BM III/3., BM III/4. Osztályok vezetői - az illetékes operatív osztályokkal együttműködve - vizsgálják felül adat- és irattáraikat, és közösen döntsenek, melyek azok az adatok, anyagok, amelyek megtarthatók.

7. Az Operatív Nyilvántartó Osztály kapjon felhatalmazást, hogy saját hatáskörben semmisítse meg az alábbi anyagokat:

a/ SZT-tisztek irattározott "Biztonsági" és "Levelező" dossziéi, a kartonokkal együtt.

b/ 1956 előtt irattározott operatív dossziék.

ABMT 163 d

GK

M6

c/ Az 1956 után irattározott operatív dossziék közül

- egyházi objektumok /vonalak/,
- jogellenesen külföldön maradt, illetve amnesztia-rendelet vagy egyéni elbírálás alapján hazatértek

dossziéit.

8. A felülvizsgálati munka végrehajtásához javasoljuk

- a/ hatálytalanítani a - 0010/1969. BM,
- 005/1972. BM,
- 0012/1972. BM,
- 9/1982. BMH,
- 3/1984. BM parancsokat.

b/ utasítani a BM III. Főcsoportfőnökség szerveit a Selejtezési Ügykörjegyzék módosítására.

Budapest, 1989. október " 16 "

Dr. Horváth József r. vezérőrnagy
csoportfőnök

Dr. H. er.
Hogy kaphatjuk-e L1
SZIGORUAN TITKOS!
/ Selejtezésig! / x.22

JÓVÁHAGYOM:

Minősítés törölve!
BM-40-16-100/6-237/2001 sz rend. alapján Dr. Hellebrandt László

2001-09-27

Pallagi Ferenc r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

aláírás

Törlés folyamatban
Herczeg Miklós

J A V A S L A T

Az operatív helyzet változása, a szükséges változtatási igény és az évtizedek óta felhalmozódott anyagok mennyisége megkívánja, hogy az operatív nyilvántartás területein végrehajtásra kerüljenek azok a feladatok, amelyekkel a nyilvántartás zsúfoltsága, a bürokratikus nyilvántartási cselekvések megszüntethetők. Ennek érdekében felül kell vizsgálni a jelenleg folyamatban levő ügyek, foglalkoztatott hálózatok és az elmúlt évek alatt felgyűlemlett operatív és hálózati irattári anyagokat.

A felülvizsgálat során az új Btk. államelleni bűncselekményekkel foglalkozó passzusát és azokat az új feladatokat kell alapul venni, amelyek végrehajtása a Nemzetbiztonsági Szolgálat illetékességébe tartozik.

A munka elvégzését az alábbiak szerint javasoljuk végrehajtani:

A/ Operatív nyilvántartás

1/ Az operatív szerveknél levő ügyek:

a/ Bizalmas nyomozások / "Személy"- "Csoport"- "Körözési" dossziék/:

45-146/89 ABMT 163d

CG... 118 39

Valamennyi osztály vezetője vizsgálja felül, hogy melyek azok az ügyek, amelyeket az új Btk. is büntetni rendel. Amelyek az új követelményeknek nem tesznek eleget, azokat vagy

- lezárni és megsemmisíteni,
- lezárni, az operatív értékkel rendelkező, bizonyító erejű anyagokat a megfelelő dossziéba áttemni, a többit megsemmisíteni.

b/ Az előzetes ellenőrzéseket meg kell szüntetni, az anyagokat meg kell semmisíteni, kivéve azokat, amelyekben az ellenőrzött cselekmény az új Btk-ba, ellenőrzési jogosultságunkba illeszkedik. Utóbbiak esetében a bizalmas nyomozást el kell rendelni.

c/ A "Figyelő dossziékat" meg kell szüntetni, és az anyagokat meg kell semmisíteni, kivéve ha az abban ellenőrzött cselekmény az új Btk-nak megfelel. Utóbbi esetben bizalmas nyomozást kell nyitni.

d/ "Rendkívüli események" dossziéi közül a kissúlyú cselekményekre - pld. falfirkálás, zászlótépés - nyitottakat meg kell szüntetni, az anyagokat meg kell semmisíteni.

e/ "Ellenőrző dossziék" közül a konkrét ügyekre nyitottakat kell csak meghagyni.

2. Az operatív szerveknél levő objektum dossziék:

Valamennyi osztály vezetője vizsgálja meg, hogy a területén levő objektum dossziék a nemzetbiztonsági munka átalakítási folyamatában az új koncepciónak megfelelnek-e.

a/ Ha megfelelnek: A dossziékat a megváltozott feladatoknak megfelelően, tartalmában újrafogalmazva, fedőnévvel megnevezve, meg kell hagyni.

b/ Ha nem felelnek meg:

- megszüntetni - megsemmisíteni,
- megszüntetni, de az operatív értékkel rendelkező, az új elvárásoknak megfelelő anyagokat a megfelelő dossziében elhelyezni.

Fenti munkák határideje: 1989. november 30.

B/ Operatív irattári anyagok

Az irattározott operatív dossziékat az azokat leadó osztálynak kell - az Operatív Nyilvántartó Osztállyal történő előzetes időegyeztetés után - felülvizsgálni.

A felülvizsgálat szempontjai a folyamatban levő ügyeknél meghatározottakkal megegyeznek.

Az irattározott objektum /vonalk/, dossziék közül megsemmisíteni javasoljuk az alábbiakat:

- oktatási intézmények,
- kulturális objektumok /vonalak/,
- felszabadulás előtti, utáni jobboldali pártok, szervezetek tagjainak anyagát tartalmazó dossziék,
- 1956-os eseményekre vonatkozó anyagok, a rehabilitációs eljárások befejezése után.

A felsoroltakon túl a leadó osztályok külön-külön döntsenek az általuk irattározott anyagok meghagyásáról.

A munka befejezési határideje: 1989. december 31.

АБМНТ 163 d

68

41 120

3. Operatív nyilvántartásban szereplő személyek közül javasoljuk törölni:
- a/ A külföldre utazás és a külföldön tartózkodás szabályai ki-
játszásával külföldön tartózkodó, illetve hazatért személye-
ket.
 - b/ Az államelleni szervezkedésben, összeesküvésben részt vett
azon személyeket, akik ellen büntetőeljárás nem folyt, il-
letve nem voltak elítélve.
 - c/ A megróvásban, rendőrhatalósági figyelmeztetésben részesített,
akadályozó, korlátozó intézkedésekkel érintett személyeket.
 - d/ A feloszlátott szerzetes rendek tagjait.
 - e/ Ellenséges ellenzéki, szamizdatkészítő és terjesztő tevé-
kenység miatt nyilvántartásban levő személyeket.
 - f/ A volt erőszakszervek tagjait.

A végrehajtás határideje: 1990. március 31.

Az operatív nyilvántartásból történő törléseknél a törölt sze-
mélynek csak az operatív kartonját kell az Operatív Nyilvántar-
tó Osztálynak felküldeni, anyagát a szervnél kell megsemmisíteni.

B/ Hálózatok

A nyilvántartások meglévő párhuzamosságának megszüntetése érde-
kében az eddig vezetett Hálózati Naplókat meg kell semmisíteni.

A beszervezések engedélyezésére jogosult vezető vizsgálja felül
a hálózati jelölteket, hogy azok kialakítható, illetve meglévő
hírszerző lehetősége a Nemzetbiztonsági Szolgálat elé támasztott
új követelményeknek megfelelnek-e.

Abban az esetben, ha e követelményeknek nem felelnek meg, a ta-
nulmányozást meg kell szüntetni, a figyelemmel kísérést törölni, és a
keletkezett anyagokat meg kell semmisíteni.

1/ Foglalkoztatott hálózatok.

a/ Az alosztályok vezetői vizsgálják meg, kik azok a hálózatok, akik személyük, foglalkoztatási területük, hirszerző lehetőségük miatt fokozottabb védelmet igényelnek. E hálózatok titkosításáról 1989. november 30-ig gondoskodni kell.

A titkosított hálózatok adatainak törlésére a szakszolgálatok felé is intézkedni kell 1989. december 31-ig.

b/ Ellenőrizni kell a hálózatok lejelentett /6/a/ kapcsolatait. Közülük csak azokat szabad meghagyni, akik az új illetékesség szerint is folyamatban levő ügghöz kapcsolódnak.

c/ A hálózatok "B" dossziéját ellenőrizni kell, s abból minden olyan anyagot ki kell szedni és megsemmisíteni, amely konkrét ügyre utal.

A "B" dossziékból a Külügyi Osztály által már ellenőrzött nyugtákat is ki kell szedni és megsemmisíteni, ha az konkrét ügyre utal. E nyugtákról az ügy feltüntetésével listát kell készíteni, melyet a központi szervnél az alosztály vezetője, területi szervnél az osztály vezetője láttamoz.

A "B" dossziében a tanulmányozás, beszerzés során keletkezett anyagok, pénzügyi juttatások listája, ellenőrzési anyagok, feladattervek, magatartási vonalak maradhatnak.

d/ Minden "M" dossziét felül kell vizsgálni, és a már megszüntetett, valamint az operatív értékkel nem rendelkező anyagokat meg kell semmisíteni.

Szükség esetén az egész dosszié megsemmisítendő.

Az "M" dossziékban csak a felülvizsgálat után is folyamatban levő ügyek operatív értékkel bíró anyagait szabad elhelyezni.

A hálózat informatív, hangulati, tájékoztató jellegű jelentéseit külön gyűjtőben, az "M" dossziéhoz csatolva kell elhelyezni, és felhasználás után 3 hónappal meg kell semmisíteni.

2/ A hálózatok irattározott anyagai.

A hálózatok irattározott anyagát az irattározó osztálynak kell felülvizsgálni.

A felülvizsgálat előtt minden szerv köteles 1989. november 20-ig a kizárt hálózatok adattárában levő, "6"-os kartonját az Operatív Nyilvántartó Osztálynak felküldeni. Az Operatív Nyilvántartó Osztály ezután folyamatosan értesíti a szerveket a felülvizsgálat időpontjáról.

A felülvizsgálat után a megmaradó anyagokhoz tartozó "6"-os kartont a küldő szerv visszakapja, a többit az Operatív Nyilvántartó Osztály megsemmisíti.

Az irattározott hálózatok anyagai felülvizsgálatánál az alábbi elveket javasoljuk alkalmazni:

a/ A "meghiúsult beszerzés" és a "beszerzésétől elálltunk" címen irattározott dossziékat és a "6"-os kartonokat meg kell semmisíteni.

b/ "B" dossziék

Minden kizárt hálózati személy irattározott "B" dossziéját az irattározó osztály köteles felülvizsgálni.

- A felülvizsgálat során javasoljuk megsémmiteni
- az elhunyt,
 - az MSZMP-tag,
 - a funkcióban levő, illetve került /tanácsstag, képviselő, magasabb egyházi tisztségviselő/ kizárt hálózatok "B" dossziéját, valamint
 - azokét, akiket ugyan beszerveztek, de semmiféle munkát szerveink részére nem végeztek.

c/ "M" dossziék megsemmisítendőik.

A felülvizsgálat során úgy a megszüntetett ügyekben, mint a kizárt hálózatok vonatkozásában az operatív osztályoknak a szakszolgálatok /útlevélosztályok, KEO, BM III/2., BM III/3., BM III/4. Osztályok/ és a társszervek felé intézkedni kell, hogy a náluk levő anyagok megsemmisítésre, az adatok az adattárakból törlésre kerüljenek.

Kérjük, hogy javaslatunkat - jóváhagyás után - az ÁB Miniszterhelyettesi Titkárság vezetője a központi szervek vezetőinek és a megyei áb. helyettes elvtársaknak, mint a miniszterhelyettes elvtárs utasítását, végrehajtásra küldje meg, valamint az abban foglaltakról a szakszolgálatok vezetőit a szükséges mértékben tájékoztassa.

Budapest, 1989. október "16 "

Dr. Horváth József r. vezérőrnagy
csoportfőnök

ABMH 163d

42

Kékesdi L. Gyula rendőr őrnagy meghallgatása

E l n ö k :

Kerjük meg Kékesdi Gyula meghallgatását.

Arról beszéltünk, hogy miután a 168 órában elhangzott az, hogy neki a leveleit most is bontogatják, óhajtja-e a bizottság azt, hogy a 72. sz. postahivatalt váratlanul leellenőrizzük.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Tudjuk-e, hogy hova menjünk?

E l n ö k :

Ezt úgy lehetne csinálni, hogy a BM megfelelő emberét megkérnők, de csak abban a pillanatban, amikor oda akarunk menni. Mnézzük, hogy jelenleg folyik-e ilyen tevékenység, ha vannak annak egyáltalában nyomai. Akkor viszont Kulcsár Kálmántól meg fogjuk tudni, mert az ő első ilyen beszámolója éppen az országgyűléssel esik egybe. Mi javasolni fogjuk, hogy esetleg az országgyűlés valamelyik szünetében. Egyetértetek ezzel?

V i o l a K á r o l y :

A márciusi ülésen! Tegnapról lehet alkalmazni, és így jön ki az egy hónap.

E l n ö k :

Igen. Ez tehát márciusban lesz aktuális.

Elvégezzük-e a 72-es postán ezt a bizonyos levéllenőrzést?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Kellene e valaki ezek közül aki oda vezet bennünket?

W. K. K.

G é c z i I s t v á n :

Nem tartanám szerencsésnek.

E l n ö k :

Ez gyakorlati ellenőrzés lenne, amit mi általában nem tudunk csinálni, de ha már jött ilyen bejelentés!

V i o l a K á r o l y :

Azt javaslom, hogy ne azok közül válasszunk, mert esetleg tudja értesíteni őket, hanem kérjünk valakit, hogy jöjjön be, és nem tudja, hogy miért jön be. Meghallgatni kérjük, és itt ülünk az autóba.

E l n ö k :

Mikor?

V i o l a K á r o l y :

Akár holnap is. Ott sokat nem tudunk kutatni. Megnézzük, hogy van-e valami vagy nincs.

L e b r e c z e n i J ó z s e f :

Ki lenne az?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Megkérdezzük Kék sit, hogy a K-ellenőrzések ki volt a tudója, és azt kivisszük magunkkal.

E l n ö k :

Konkrétan azért, mert a 168 órába valaki betelefonálst, hogy az ő leveleit most is ellenőrzik. Akkor megnézzük, és összevetjük azzal, hogy Kulcsár Kálmánnak bejelentettek-eilyent.

V a r g a S á n d o r :

Akkor tudunk nyilatkozni. Össze-vissza fe-
csegnek az emberek.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

En egy polgári gondolatmenetet követek.
Ide hívjuk a 72-es postahivatal vezetőjét, és megkérdez-
zük, hogy törénik-e ilyen. Ha ő azt mondja, hogy nem,
akkor ő magára vállalta az egészért a felelősséget. A pos-
tatörvény szerint ez tilos.

E l n ö k :

Ő magára vállalja a felelősséget, de mi
azért vagyunk, hogy ellenőrizzük.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Akkor neki a parlament bizottsága előtt
azt kell mondania, hogy nem folyik, és ha valahogyan kiderül,
hogy folyik, akkor ő állásával fizet. Ki lehet menni, de
az nagyon kockázatos dolog, mert oda visznek, ahova akar-
nak.

Ki tudja, hogy a 7-es postán hol bontják a leveleket. Akkor volna jó, ha valaki tudná, hogy például a földszint 3-ba kell menni, ott lehet megnézni.

(Kékesdi Gyula megérkezik.)

E l n ö k :

Foglaljon helyet őrnagy úr! Az eddigi irattanulmányozások kapcsán gyakran találkoztunk az Ön jelentéseivel. Úgy tudom, a III/III-7-es osztálynak a vezetője volt, amelyiknek a gyűjtés és értékelés volt a feladata. Szeretném megkérdezni a következőket.

Szíveskedjék elmondani, mi volt a feladata és hogyan működött ez az osztály; honnan kapta az információkat és hová továbbította; illetve volt-e szerepe abban, hogy a szóban forgó, személyiségi jogokat sértő eszközök alkalmazásának engedélyezése megtörtént; Önnek volt-e ilyen jogköre és tudomása szerint ez hogyan alakult az új Alkotmány megszületése előtti és utáni időszakban?

Ezt követően a bizottság tagjai teszik fel kérdéseiket.

K é k e s d i G y u l a :

Valóban a III/III-7. osztály vezetője voltam, mindaddig, amíg a III/III csoportfőnökségműködött. Ez a csoportfőnökség hét osztályból és egy önálló alosztályból állt. Ezek közül hat osztály volt operatív osztály, tehát valódi, effektív operatív munkát végző, és a 7-es osztály, aminek én voltam a vezetője az általuk összegyűjtött információknak nem is a gyűjtésére, inkább egy helyen szerepel-

W. K. K.

irányuló tevékenységet folytatott, azért volt felelős.

Az operatív osztályok azokat az információkat, amelyeket érdekesnek tartottak, esetleg feltételezték, hogy a más osztályon folyó munkák során értékesülhetnek, napi jelentésben jelentették. Az operatív osztály vezetője rendelkezett úgy, hogy megjelenjék napi jelentésben ez a rövid rész-információ. Ezeket a rész-információkat leküldték a mi osztályunkra, ahol mi nem is megszerkesztettük - mert ez is nagyképűen hangzik -, hanem inkább csak egymás mellé raktuk, összegépeztettük és elkészült a napi jelentés, ami valóban egy elsődleges, csak a csoportfőnökségen belül használható és csak ott terjesztett napi információhalmaz volt.

E l n ö k :

Ez a tizennégy példányos?

K é k e s d i G y u l a :

Igen. Nem tudom, elmondjam-e kik kapták.

E l n ö k :

Ismerjük, tudjuk, hogy osztályon belül.

K é k e s d i G y u l a :

Ebből egyetlen példány hagyta el a csoportfőnökséget: a miniszterhelyettesi titkárságra megküldött példány, amely tovább hasznosult - még mindig csak magasabb szintű, de részben az ügyekben valószínűleg a bizton-

intézetben, de az operatív osztályoknál is, ahol a

...osztályon milyen eszközök használtak, milyen ügyeket dolgoztak föl, és tulajdonképpen ez a napijelentésekből sem derült ki, csak az információ forrására volt utalás, a megbízhatóságára - esetleg adtak hozzá valami sztereotip intézkedést, például: további ellenőrzés.

Erről ennyit tudok mondani.

E l n ö k :

A bizottság tagjainak van-e kérdésük?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Az előző meghallgatások alkalmával is megpróbáltam választ kapni egy dologra, de csak részben sikerült. Remélem, most választ kaphatok. Ha Önök voltak az értékelők és feldolgozók, ez nyilván vissza is hat, hiszen valakinek meg kellett határozni az ellenőrzések, a nyomozások irányát, valakinek el kellett végeznie azt a politikai elemző munkát, amelynek nyomán a nyomozási vagy ellenőrzési feladatokat kijelölték.

Az első kérdésem: ebben mi volt az Ön osztályának a szerepe?

K é k e s d i G y u l a :

Talán furcsán hangzik, de kicsit túlértékel bennünket.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Teljesen tudatlan vagyok az ügyben.

K é k e s d i G y u l a :

Nemcsak az osztályt, hanem - utólag mondhatom - talán az egész testületünket is túlértékeli. Ilyen komoly

elemzés, értékelés valójában nem volt. Ezt mindig egy vezetői döntés eredményezte. Annyi szerepünk volt, hogy valóban készítettünk havonta egy folyamatelemzésnek nevezett jelentést, ami viszont már nemcsak ezekből a részinformációkból állt össze - illetve ezek így nem is szerepeltek benne -, mert nonszensz lett volna, hogy ilyen se füle-se farka dolgokat közöljünk. Volt egy olyan funkciónk, amit igen elegánsan sajtófigyelésnek neveztünk, és igyekeztünk valamiféle trendet jelezni, amit egy-egy hónap leforgása alatt fel lehet fedezni: hogyan alakulnak a különböző folyamatok, bizonyos pártok erősödnek, bizonyos rokonszenvek alakulnak ki. Ezt végülis minden újságolvasó ember meg tudta volna csinálni.

Hogy milyen hatása volt a mi dolgozatainknak? Azt hiszem, őszintén mondhatom, hogy így, a munka menetében semmilyen hatása nem lehetett.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Mi történt, ha Ön például egy hónapon keresztül kapott jelentéseket - amelyeknek se fülük, se farkuk nem volt -, aztán, teszem azt az elemző és értékelő munkát végzők elégedetlenek voltak ezekkel a jelentésekkel, azt mondták: csupa jelentéktelen apró tény. Ha valaki felfigyelt erre, mondhatta-e az operatív osztályoknak, hogy ezt a nyomozást másképpen kell csinálni?

Nem akarom Önöket túlbecsülni, de valamiféle "agytröszt"-nek mégis csak kellett működnie, ha akármilyen

szerény formában is. Hogyha folyamatosan arról érkeztek adatok, hogy a Szabadság Pártban Józsi bácsi és Pista bácsi mindeffélet kiabál egymásnak, és a szakadás veszélye fennáll, akkor tudta Ön vagy tudták Önök a nyomozással foglalkozó, operatív munkát végző embereknek mondani, hogy nem így kell csinálni, hanem másképp?

K é k e s d i G y u l a :

Ilyen feladatunk sem volt. Az operatív osztály vezetője, illetve a csoportfőnök - aki megszabta a munka irányát - tette ezt meg. Mi csak az információkat tettük hozzáférhetővé egy dolgozatban valamennyi osztályvezető számára.

Talán, ha szabad visszatérnem az első kérdéshez, ezeknek az információknak az volt a funkciója, hogy az egyes operatív osztályvezetők feltételezték vagy tudták, milyen ügyek vannak máshol, és azokat a híreket tették be, amikről azt gondolták, hogy más osztályon folyó ügyben hasznosulhat. Elemző és értékelést koordináló osztály - ez volt a 7-es osztály neve. Mi abban segítettünk, hogy ezek a rész-információk eljussanak a megfelelő helyekre.

E l n ö k :

Van nálunk egy jelentés, a 219. számú jelentés, amelyet ön írt alá. Itt van egy része a 4. szórólatt, amelyben az áll, hogy Kőszeg Ferenc egy berlini ismerőseivel miben állapodott meg. Itt van egy TAL212, ami nyilván forrásra utal. Ez milyen forrást jelent? Ez november 10-i, tehát a kérdéses időszak utáni, azaz az új alkotmány megszületése utáni időből való.

K é k e s d i G y u l a :

Akkor felmentést kell kérnem a titoktartás alól.

E l n ö k :

Nem kell. Mi mindannyian felelős bizottsági tagok vagyunk.

K é k e s d i G y u l a :

Ez egy miniszteri parancsban rögzített kódjel. Ez a technikai elrendezésre utal. Ez egy telefonon elhangzott beszélgetés. Ez telefonlehallgatás eredménye. Amikor megkaptuk a információkat az egyes osztályoktól, ezeket az adatokat hozzámondták vagy ráírták egy papírra.

V a r g a S á n d o r :

Önnek mi az alapképzettsége?

K é k e s d i G y u l a :

Az érettségi után rendőrtiszti főiskolát végeztem.

V a r g a S á n d o r .

Az elmúlt évben, ahogy a politikában ezek a változások bekövetkeztek, önöknél hogyan érződtek konkrétan

Wolke 7

osztálya munkájában ezek a változások? Okoztak-e ezek gondot, konfliktusokat?

K é k e s d i G y u l a :

Igen, okoztak. Nem úgy, ahogy szívem szerint mondanám, hanem ez inkább belső konfliktusokat okozott. Mi magunk is, korunknál fogva megfigyelve az eseményeket és látva bizonyos dolgokat, változtunk, de valamennyi belügyi parancs maradt. Lehet, hogy cinikusan hangzik, de valamennyi vezetőnk is maradt. Ez, ha nem is katonaság, de katonai jellegű testület. Amit utasításba adtak, azt mi végrehajtottuk. Hogy aztán ez milyen konfliktusokat okozott, az egyéni dolog. Ezt különösebben senki sem feszegette.

V a r g a S á n d o r :

A többpártrendszer megjelenése és az átalakulás folytán a politika sokszínűvé válása véleményük szerint labilisabbá tette-e a közbiztonságot és az alkotmányos rendet? Ez az egész helyzet a kialakult alkotmányos rend vonatkozásában hozott-e veszélyhelyzetet, problémát Magyarország biztonsága szempontjából? Ön hogy érezte ezt a munkatérületén?

K é k e s d i G y u l a :

Attól a perctől kezdve, hogy ez már nem ütközött az alkotmányba, az alkotmányos rendet nem fenyegethette. Nem akarom megtagadni gyakorlatunkat, mert benne voltam. Nem akarom tisztázni magam, de azt éreztük, hogy az alkotmányos rendet mi egy kicsit jobban zavarjuk hozzáállásunkkal, mint a többpártrendszer léténél voltak megnyilvánulásai. Amikor a párttagság eléggé dominált, nálunk a mi csoportfőnökségünk volt az egyetlen, amely már

Alvarez

eljutott odái, hogy a nyár végefelé kiharcolt egy pártértekezletet, mert a belügy is elzárkózott ez elől. Ott sikerült is valamit elérnünk, természetesen csak rövid időre.

E l n ö k :

Ez a III/3?

K é k e s d i G y u l a :

Igen.

E l n ö k :

Mikor volt ez a pártértekezlet?

K é k e s d i G y u l a :

A kongresszus előtt néhány hónappal. Leváltottuk a pb-titkárunkat. Kiderült, hogy ez nem túl nagy győzelem volt, mert utána a pártbizottság is megszűnt. Éreztük, hogy valamit csinálnunk kell. Mi talán azért éreztük jobban, mert mi jobban láttuk ezeket a politikai fejleményeket, mint a kémelhárítók vagy a hírszerzők.

Csak ezt tudom ismétolgatni; nem azt, hogy parancsra tettem, hanem azt, hogy a parancsok értelmében, azok alapján kellett cselekedni, másképpen nem lehetett.

E l n ö k :

Mi egyáltalán senkinek a büntetőjogi felelősségét nem vitatjuk, és nem kötelessége semmi olyasmit mondani, ami terhelő lenne. Ez természetes. Nem ebből a szempontból kérdezzük. Mi a szolgálat tevékenységét vizsgáljuk.

K é k e s d i G y u l a :

Ha szabad, elmondok ezzel kapcsolatban valamit. Tavaly az év elején elhangzott, hogy a Belügyminisztériumból kétféleképpen lehet kikérülni: vagy úgy, hogy nem hajtjuk végre a parancsokat, vagy úgy, hogy végrehajtjuk, és ez egyszer kiderül.

E l n ö k :

Milyen mértékű volt az iratmegsemmisítés az ön által vezetett osztályon, és milyen tempóban zajlott le?

K é k e s d i G y u l a :

Nálunk viszonylag kevés irat volt, mivel nálunk ügyfeldolgozás nem volt. Nálunk a napijelentések között információk voltak. Ezek nem kiiktatott anyagok voltak. Ezeket mi azonnal megsemmisítettük. A napijelentéseket őriztük meg két-három hónapig, mivel azokkal sem volt nekünk semmi dolgunk. Nem mi dolgoztunk ezzel, csak azért volt ennyi ideig is nálunk, hogy ha visszakérdeznék, akkor tudjuk, hogy benne volt-e, de ha két hónap múlva kérdez valaki erre vissza, akkor valami nem normálisan működött ott. Nálunk inkább csak az évtizedek alatt felgyülemlt, a megyéktől jövő anyagok voltak, amelyeket azért semmisítettünk meg, mert utasítást kaptunk, és már elavultak, vagy amelyeknek nem volt törvényes létük.

E l n ö k :

A lefoglalt iratok között szerepel a nyíregyházi SZDSZ megfigyelésével kapcsolatos adat. Vissza tud-e rá emlékezni, hogy ez milyen forrából született?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Talán itt is van az a jelentés.

E l n ö k :

En azt hiszem, hogy az a katonai ügyészségen

van.

K é k e s d i G y u l a :

Nálunk napijelentés készült. Vidékről tele-

xen jött fel.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nekem két kérdésem van.

Megszüntették ezt a részleget?

K é k e s d i G y u l a :

Igen.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Önnel most mi van?

K é k e s d i G y u l a :

En most átkerült a kémelhárítás hasonló osztályára, de hogy mi van velem, azt nem tudom megmondani.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Miért, ez ideiglenes állás?

K é k e s d i G y u l a :

Nem, de egy kicsit menőben érzem magam. Most átalakulás előtt állunk. A továbbiakat még nem tudom.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

A másik: a személyes véleményét kérem, tehát találgatásra kérem Önt. Mi a véleménye arról: elképzelhető-e, hogy jelenleg a szolgálat operatív munkatársa a saját szakállára, a saját jövője érdekében folytatja ilyen típusú titkosszolgálati eszközök alkalmazását?

K é k e s d i G y u l a :

Lehetetlen.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ilyen gyanúk vannak, találkozok az ember ilyen véleményekkel.

E l n ö k :

A közvéleményt érdekli.

K é k e s d i G y u l a :

Mi nem használtuk soha ezt a kifejezést, hogy "titkosszolgálati tevékenység", mert nyugaton titkosszolgálatok vannak, keleten pedig állambiztonsági szolgálatok. Ez egy nagyon sok fokozatú tevékenység, egy valaki nem tudja végezni. Ezért is volt nagyon furcsa érzés - erősen dobogott a szívem -, amikor az újságokban láttam, hogy a III/III-7-es osztály fejlécű anyagok. Rengeteg olyan kommentár volt, amelyből az tűnt ki, hogy mi ott, tizenvalahányan, lehallgattunk, figyeltünk és minden ott folyt a III/III-7-es osztályon, amihez nekünk nem volt közünk. Minden egyes titkos eszköz alkalmazását elkülönült részleg végzi, nem képes valaki egyedül megtenni. Kizárt azért is, mert nap mint nap látom bent, hogy ezeknek az eszközök-

Wass

nek a betiltása óta tulajdonképpen mindenki csak azt várja, mi lesz vele, mi lesz a testülettel az átszervezés után, hogyan lesz.

E l n ö k :

A 168 órában szerepelt egy telefonáló, aki azt állította, hogy a leveleit felbontják.

K é k e s d i G y u l a :

Ez képtelenség.

E l n ö k :

Ha csak a Posta nem a saját szakkállára teszi...

K é k e s d i G y u l a :

Semmiféle ilyen tevékenység nem folyik, pedig néhány esetben nagyon is indokolt volna - például a terror területére gondolok. Meglehetősen kétségve is vannak esve az ezért felelősök. Egészen biztos vagyok benne - lehet, sértő, amit mondok -, hogy ha valami történik a terrorvonalon, azért is mi leszünk a felelősök. De hát ilyen eszközök nélkül ez megoldhatatlan! A szervezett bűnözésről nem is beszélek, ahol sokkal komolyabb technikát használnak, mint nálunk.

V i o l a K á r o l y :

Szeretnék néhány rövid kérdést feltenni, csatlakozva képviselőtársamhoz.

Mit tud arról mondani, mi történt a III/III. osztályon dolgozókkal, hová kerültek, hogyan alakult a sorsuk? Ha jól tudom, ez kétszáz-as nagyságrendű létszámot érint.

K é k e s d i G y u l a :

A döntő többség a területi kapitányságokra került, ami külön, egyéni konfliktusokkal járó dolog volt. Ahogy a vezetőink sorban lemondtak, felmondtak, nyugdíjba mentek, végül ott maradt az állomány, elég keserű hangulatban, mivel teljesen magára hagyták. Mindenki magának kereste a helyét.

V i o l a K á r o l y :

Nem gondoskodtak erről hivatalból?

K é k e s d i G y u l a :

Aki talált helyet, segítették. Különböző listák voltak olyan megoldással, hogy aki területhez akar menni, erre a lapra írja fel a nevét, aki maradni akar, a másokra.

V i o l a K á r o l y :

Tapasztalható volt-e valamilyen változás az információáramlásban október 23. előtti - jóval előtti - és az az utáni időszak során?

K é k e s d i G y u l a :

Nem különösebben. Decemberben ment ki egy körlevél - a mi ösztönzésünkre adta ki a csoportfőnök - és januártól kezdődött volna el, de erre már nem volt idő.

V i o l a K á r o l y :

Ez mi volt?

K é k e s d i G y u l a :

Ebben az szerepe, hogy csak a különbözőségi csoportoknak kellett volna megadni a feladatot, tehát a csoportvezetőknél kellett volna megadni.

a december végén, a parancsnoki értekezleten, a megyei osztályvezetőknek elmondtam a csoportfőnökökkel a körlevél első napjaiban.

Elnök:

Tehát még az Alkotmány előtt?

Kékési Gyula:

Elnézést: november első napjaiban, talán 5-én vagy 6-án.

Viola Károly:

Ez parancs-jellegű, ami a parancsnoki értekezleten elhangzik vagy a körlevél?

Kékési Gyula:

Ami elhangzott, az nem parancs-jellegű, de a körlevél már igen. A parancsnoki értekezleten is tulajdonképpen a szerv vezetője mondja, tehát illene parancsnak venni, de nem az.

Elnök:

Gyakran halljuk, hogy szóbeli utasítások voltak fontos kérdésekben.

Viola Károly:

A körlevél mikor ment ki: esetleg karácsony után?

Kékési Gyula:

Vámikor karácsony és szilveszter között.

Ezt minden megyei állambiztonsági helyettes megkapta, tehát a megyei kapitányok állambiztonsági helyettesei és a központi osztályvezetők.

V i o l a K á r o l y :

Valami számot vagy közelebbi adatot nem tudna?

K é k e s d i G y u l a :

A lefoglalt anyagaink között biztosan szerepel, de nem tudok számot mondani.

V i o l a K á r o l y :

Volna egy teljesen személyes jellegű kérdésem. Mikor látta Ön először, hogyan jutott tudomására ez az egész botrány - hiszen az Ön által készített levél fotóját mutatták be? Ez részemről csak kíváncsiság.

K é k e s d i G y u l a :

Azt hiszem, január 5-én a déli krónikában hangzott el - bár az osztály jelzése talán még nem -, aztán délután megjelent a csoportfőnökünknel a Katonai Ügyészségtől az iratzárolás kapcsán valaki - egy katonai ügyész vagy az ügyészség vezetője -, aztán a csoportfőnökünk mondta el, hogy ez a mi anyagunk. Hallva, hogy napi jelentés, őszintén szólva arra a bizonyos magasabb szintű napi jelentésre gondoltam, ami mégis csak érdekesebb, mert vannak benne kémelhárítási és hírszerzési jellegű információk is. Aztán kiderült, hogy a miénk. Nagyon rossz érzés volt, különösen az első Híradóban és a Napzártában látni a nevem letakarva.

E l n n ö k :

Nem marasztalták el, amiért az Ön osztályán történt az eset?

D e b r e c z e n i J ó z s e f :

A katonai ügyészség által végrehajtott zárolás hogyan történt?

K é k e s d i G y u l a :

Be kellett vinnünk a csoportfőnökhöz a nálunk levő, operatív értékű anyagokat. Ez nem volt túlságosan sok, mert a napijelentések gyűjteményét vittük be, amelyet ebben a két-három hónapban megőriztünk, és minden olyan anyagot, amely a szekrényekben volt. Tilajdonképpen ez volt a zárolás. Nem a szekrényeket zárták be, hanem az anyagokat kellett összegyűjteni.

D e b r e c z e n i J ó z s e f :

Ezt nem az ügyészség emberei végezték, hanem önök vitték egy helyre?

K é k e s d i G y u l a :

Mi vittük oda. Az iktatókönyveket elvitték.

E l n ö k :

Ez a Méphadsereg utcában volt?

K é k e s d i G y u l a :

Igen.

V i o l a K á r o l y :

Ott nem is maradt olyan anyag, amely ott van tárolva, de le van foglalva?

K é k e s d i G y u l a :

Az irattári tárolás maradt, mert a III/2 csoportfőnökség, a kémelhárítás zárolta.

V i o l a K á r o l y :

Oda került át?

K é k e s d i G y u l a :

Igen. Ez ott van valahol bezárva.

E l n ö k :

A III/3 iratanyaga?

K é k e s d i G y u l a :

Igen. Végül is ők intézték. A Benkő úr tés-
te.

V i o l a K á r o l y :

Benkő tudná megmondani, hogy hol vannak
az iratok?

E l n ö k :

Dr. Benkő?

K é k e s d i G y u l a :

Dr. Benkő Ferenc. A katonai ügyészségen is
van ott is van.

E l n ö k :

Van-e még kérdés? /Nincs./

Őrnagy Ur!

Köszönöm szépen, hogy eljött, és válaszolt
a kérdéseinkre. Viszontlátásra.

K é k e s d i G y u l a :

Viszontlátásra!

/Kékesdi Gyula eltávozik./

Telefonlehallgatási jelentés

2013 JUL 05

J e l e n t é s

Törés folyamatban
Herczeg Miklós

Budapest, 1989. december 29. n.

Ikt. sz.: 22-1481/2 /1989

Csz.: Kőszeg Ferenc

Dr. Hellebrandt László

Kapja: III/III-4

ob. sz. 214 mg. sz.

Feldolg.: dr. M. I. r. hdgy

lak., mh. 3/ a rsz.ról. Ny.: magyar.

Felv. id.: 1989. december 25.

08.20 h

Lovas Zoltán/L/ hívja Kőszeg Ferencet /K/.

L. "létfontosságú" dologban telefonál, mely elképzelése szerint ma délutánra összejön. Már régóta szeretne K.-val beszélni. Fentieket csupán azért nem részletezi L., mert tart a telefon - lehallgatástól. L.-nek rendkívül sürgősen szüksége lenne egy filmfelvevőre és egy olyan személyre, aki kezelni is tudja a készüléket.

K. rendelkezik filmfelvevővel, annak kezelésére azonban kiskorú fiát mindketten alkalmatlannak tartják. Ezért K. azt javasolja L.-nek forduljon az SZDSZ Ráday utcai irodájához segítségért.

Elköszönnek.

Készült. 2 pld-ban/ 1 old-on/ 1 lapon

2003. JUL. 03.

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

J e l e n t é s

Budapest, 1989. december 29. n.

Törlés folyamata:
Herezeg Miklós

Ikt. sz.: 22-1481/3 /1989

Csz.: Kőszeg Ferenc

Dr. Hellebrandt László

Kapja: III/III-4

ob. sz. 214 mg. sz.

Feldolg.: dr. M. I. r. hdgy

lak., mh. 3/ a rsz. ról. Ny.: magyar

Felv. id.: 1989. december 25.

17.55 h

Lovas Zoltán /L/ hívja Kőszeg Ferencet /K/.

Előbbi beszélgetésükre utalva L. jelzi, hogy sikerrrel járt, enyhén szólva azonban nem érzi magát biztonságban, majd az alábbiakkal folytatja.

L: Ez a dolog életveszélyes, több szempontból. Fogalmam sincs, hogy mi a fenét lehessen vele csinálni.

K: Hát!, te nem akarsz idejönni valamikor !?

L: Hát, én odamehetnék, de feltehetőleg, ahogy engemet hallgatnak, téged is hallgatnak, úgyhogy! Na most a dolog biztos helyen van pillanatnyilag!

K: Igen.

L: Érted, szóval. Te ez egy olyan horderejű valami érte, hogy ez az én egyszerűen túlnyúlik. Konkrét tárgyi bizonyíték van arról, amit egész eddig csak sejteni lehetett.

K: Gyere ide és meséld el, van nálam egyébként egy német újságíró .

L: Nem jó ez így! Nem, mert nem tudom, mennyire, nem vagy-e bemikrofonozva? érted? a német újságíró meg pláne nem jó!

K: Hát te azt is lehet, hogy lemenjünk, gyere ide és akkor lemegyünk valahová.

L: Jó , te figyelj ide ,én oda megyek, mit tudom én az Egyetem presszó előtt, kinnt az utcán találkozunk.

K: De most én ebben a pillanatban nem tudok elmenni !

L:Hát nem most, hát mikor jó neked, csak beszéljük meg mert mondom szóval én nem, teljesen tanácstalan vagyok , de halálosan félek.Te engem egy csőre töltött géppisztollyal és egy csőre töltött pisztollyal őriztek érte a, ott,az egésznek a szívében van, illetve aki segítette, gondolom ő tudta, hogy miért.

Ezt követően abban állapotodnak meg, hogy egy óra múlva fölmege K. lakására, ahonnan vendéglőbe / presszóba / távoznak L. megérkezése után.

Elköszönnek.

/Megjegyzés: L. szavai rendkívül nehezen érthetőek, szavait a szóvégek elmaradásával és nagyon halkán ejti ki! /

A beszélgetéssel egyidejűleg K. vendége: Andreas Schwarcz nyugatnémet újságíró, aki interjút készít K.-vel a Spiegel c. lap számára. Schwarcz 1989. december 26-án Romániába készül , e őzőleg december 25-én pedig Szegedre, följánlja továbbá , hogy szívesen továbbítja Romániában az SZDSZ üzeneteit is.

Készült: 2 pld-ban/ 2 old-on/ 1 lapon

BM-90-16-100/6-11
sz. rend. alapján

Jelentés

Dr. Hellebrandt László

Budapest, 1989. november 30. n.

Ikt. sz.: 22-1425/301/89.

Csz.: Kőszeg Ferenc

Kapja: BM III/III-4. Osztály.

ob. sz. 214 mg. sz.

Feldolg.: K. J.-nér.hdgy.

lak. xxix 3/ a rsz. ról. Ny.: magyar

Felv. id.: 1989. november 29.

22.50 h.

X. férfi (X) hívja a lakást - Fekete Évával (F) beszél, -
Kőszeget keresi, ő azonban még nincs otthon.

X. a következő üzenetet kéri Kőszegnek átadni:

X: A budapesti pártház elé - a Köztársaság térre - reggel 4
óra tájt ki fog állni egy IFA teherautó - piros-szürke
IFA teherautó - sárga ponyvával, 4-től 6-ig fölrámolják
az elmúlt 10-15 év személyi anyagait, titkos személyi
anyagait, amit a Belügyminisztérium átadott. - Tehát ez
az a bizonyos dokumentáció, amit hajt az ellenzék. -
És állítólag 6-kor viszik a Váci uti zúzdába.

F: Igen - és ez valahogy kikerült? - Ez az információ?

X: Hát nekem szólt egy ismerősöm, akinek tudom, hogy egy nagyon
magas nexusa van.

F: Ühüm -

X: És azért nekem szólt, mert senki ellenzékít nem ismer
egyébként.

F: Igen - értem. Hát - és nem tudom, a Nyilvánosság Klubnak
nem -

X: Hát a Nyilvánosság Klub - az egy sóhivatal.
Oda kéne menni embereknek és ezt ott szépen, amikor már
rámolnak, akkor ezt ott valahogy meg kéne rohanni és le
kéne foglalni az egészét. - Majd fogok szólni a Fekete
Doboznak is, hátha valaki ki tud vonulni, filmezni az
egészét. Mert lehet, hogy ez egy vaklárma, de ha igaz,

12 2/22

- 2 -

X: akkor ez a világ botránya - szóval -
F: Hát igen.

X. értesülése szerint egy háttel ezelőtt már egy adag titkos anyagot elvittek és megsemmisítettek.

X. megmondja a nevét - Lovas Zoltán - kéri, hogy F. adja át az üzenetet Kőszegnek.

X. még telefonál ma este Mécs Imrének és néhány újságírónak ez ügy miatt.

Elköszönnek.

Készült 2 pld/1 lap/2 old.

**Horváth József vezérőrnagynak,
a III/III-as csoportfőnökség vezetőjének a meghallgatása**

NYÍLT IRAT

BELÜGYMINISZTERIUM
TITKÁRSÁGA
BEKÉZETT
2003 MARE 18.
Int. sz.: 1-0022/8/03
Lapsz.: 72

Szigorúan Titkos! 8.
 BB-0022/A-1990
 készült: 4 példában
 1. sz. péld.
 Herczeg Miklós
 Dr. Hellebrandt László

J e g y z ő k ö n y v

TÖRÖLVE!

Készült az Országgyűlésnek a belső biztonsági szolgálat tevékenységét vizsgáló vizottsága' 1990. február 9-én, pénteken reggel, a parlament épületében tartott ülésén.

Az ülést dr. Mezey Károly, a bizottság elnöke vezette.

Tárgy:

Horváth József vezérőrnagy meghallgatása

A bizottság tagjai:

- Dr. Debreczeni József /MDF/
- Dr. Fodor László /MSZMP/
- Dr. Géczi István /semleges képviselők/
- Tamás Gáspár Miklós /SZDSZ/
- Varga Sándor /MSZP/
- Viola Károly /független képviselők/

"Felülvizsgálati záradék"
 a minősítő neve: dr. Szik István
 beosztása: OGY elnöke
 a felülvizsgálat időpontja: 2003.08.28
 a felülvizsgálat eredménye: NE-372/2003.

TÖRÖLVE!

Jogi szakértő:

Dr. Kratockwill Ferenc egyetemi docens

Az Országgyűlési Hivatal részéről:

Dr. Soós Tibor, a hivatal vezetője.

A jegyzőkönyvet Soós László és Varga Erőssé-
 get, a bizottság gyorsírói vezették.

[Handwritten signature]
 1

Szócs Tímea :

Uraim! Beantatom Horváth József urat. Más más ügyek miatt most el kell hogy menjek.

Elnök :

A beavatkozáson túlestünk. Ez többpárti összetételű bizottság: dr. Debreczeni József az MDF-et, dr. Fodor László az MSZMP-t, Varga Sándor az MSZP-t, Géczy István a semleges képviselők csoportját és Viola Károly a független képviselők csoportját képviseli. Hincs itt Tamás Gáspár Miklós, az SZDSZ képviselője.

A vezérőrnagy úr azt is tudja, hogy munkánkat az alkotmány 21. paragrafusa alapján végzzük. Ez azt jelenti, hogy ez előtt a bizottság előtt mindenkinek vallomást kell tennie, de felhívom a figyelmét arra, hogy ez természetesen nem büntetőjogi eljárás, mégis azt mondom, hogy semmiféle olyan vallomást nem köteles tenni, amely önre nézve terhelő lenne.

Azt kérem, hogy néhány általános kérdéstről szíveskedjék nekünk összefoglaló felvilágosítást adni. Ennek elhangzása után a bizottság tagjai a közben felmerülő kérdésekről fognak tájékozódni.

Szeretném azt kérni, hogy mondja el nekünk, hogy mióta irányította ezt a bizonyos III/3, a belső elhárításai foglalkozó szervezetet; mi volt tulajdonképpen a feladata ennek a szervezetnek.

Szeretném megkérdezni, hogy kapott-e és milyen megneveléseket a szervezet belső felülről, kormány-, illetve pártkörökből; kiknek volt jogukra elnevelni speci-

 77

...lis titkos módszerek alkalmazását; ennek a szervezetnek a tevékenységében az október 23-a előtti és utáni időt illetően állt-e be változás.

Szeretném megkérdezni, hogy kinek és milyen úton mentek ezek a jelentések.

Szeretnék hallani arról, hogy mik voltak az indokai lemondása elhatározásának.

Szeretném tudni azt, hogy az iratmegsemmisítések kérdéséről mi a véleménye, konkrétan a december 22-i utasításról, miszerint megsemmisítési jegyzőkönyv nélkül lehetett folytatni az iratmegsemmisítést.

Tudomásunk van arról, hogy ön egy tudományos értekezletet szervezett vagy indítványozott, vagy talán ez meg is valósult, arról a témáról, hogy hogyan lehetne a biztonsági szolgálat tevékenységét törvényes módon szabályozni, és ezzel kapcsolatban szeretnék hallani arról, hogy milyen javaslatokat tett a kormánynak a Belügy-minisztérium, illetve maga a szolgálat a törvényes út kialakítása vegett.

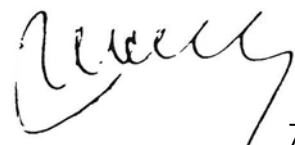
M. K.

(Megérkezett Tamás Gáspár Miklós, az Elnök bemutatja.) Parancsoljon, Őrnagy Úr!

H o r v á t h J ó z s e f :

Mindenekelőtt őszintén meg kell mondanom: nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy a bizottság, a legfőbb hatalmi szervünk képviselői meghallgatnak ebben a kérdésben - bár, őszintén szólva, szívesebben vettem volna, ha mint a Hivatal vezetőjét beszámoltatnak.

Mindjárt a végén, a tudományos értekezlettel kezdeném a dolgot. 1988. augusztus 2-án fölvetettem. Az ominózus éhségstrájk után történt, amikor szabadságomról visszatérve tapasztaltam, hogy hat útlevelkiadásának a megtagadása miatt éhségstrájk volt, amit az egész világ figyelemmel kísért. Nagyon felháborított a dolog, főként, mert május 23. után mindenki előtt világossá kellett válnia, hogy nemcsak a párt, nemcsak a politika, hanem ennek megfelelően az egész államszervezet, az egész tevékenység fő iránya változtatásra szorul. Három hónap telt el, és sehol semmiféle változtatást nem tapasztaltam, másrészt megtörtént ez a hat útlevel miatti éhségstrájk - úgy érzem, hogy az egész változást anullálja, nevetségessé teszi. Jelentkeztem ezért a miniszternél, és elmondtam - mintegy hetven percen keresztül -, hogy nem érzem a változást, azt érzem csak, hogy személycsere történt, de a politikában nincs mozgás. Kifejtettem, hogy úgy vélem, az állambiztonsági szolgálat ilyen fajta tevékenysége ahelyett, hogy segítené a kibontakozást, a lépést a jogállamiság felé - nemzetközi

tekintélyünk rombolásához vezet. Ezt nem szabad csinálni. Egyébként is végig kellene tekinteni az egészet, mert meggyőződésem, hogy időzített bombák vannak elhelyezve, amiket ha nem semlegesítünk, a nemzetnek fog ártani a robbanásuk.

Meg kell mondanom, hogy nem voltam annyira előrelátó, hogy arra gondoltam volna, ami bekövetkezett végül, aminek a kihatását - anélkül, hogy bármit megelőlegezni kívánnék az elmondandó dolgokból - úgy értékelem, hogy legalább egy évtizedes kára fog származni belőle bármilyen koalíciós kormánynak, amely március után fog ebben az országban tevékenykedni. Száznolcvan országnál is több a politikai érdekérvényesítés szférájában mozgó erő. Mindegyik arra törekszik, hogy saját nemzetének az érdekeit érvényesítse. Amelyik ország csak a felszínt - a sajtó, a rádió, a televízió által nyújtott információkat - ismerve fog nemzetközi szerződések kötésébe vagy érdekérvényesítési harcba - legyen az akár gazdasági, akár politikai -, csak elvérezhet, ha nem látja a másik síkot, amelyet pedig csak ez a szolgálat képes felderíteni. Ennek a szolgálatnak van olyan felhatalmazása, ereje, eszköze, amelyekkel az ilyen fajta mélységi információkat megszerezheti a legitim kormányzat számára.

Már augusztus 2-án - azért emlékszem ilyen pontosan, mert 1-jén jöttem vissza szabadságról és ez másnap történt - a miniszter kristálytisztának fogta el a jelentésemet, egyetértett a javaslataimmal azzal, hogy visszatérünk ezekre. Sajnos, 1988 decemberéig nem történt meg ez a visszatérés. Akkor volt a tudományos tanácskozás,

W. C. 7

amire Ön utalt.

Ennek a tudományos tanácskozásnak az egyik témája kapcsán - utólag visszagondolva eléggé indolensen - vetettem fel, hogy elmúlt több mint fél esztendő, és a Belügy még mindig nem reagál, holott lassan konglomerátummá fog átalakulni, irányíthatatlan szervezetté, átgyördülnek felette az események.

Ilcsik Sándor miniszterhelyettes volt a Tudományos Tanácsnak a vezetője. Tudomásom szerint fölvette a témát és jelentette a miniszternek - ennek volt a következménye az, hogy végül egy közbenső, azt hiszem, márciusban megtartott egyeztető tárgyaláson került szóba, hogy legyen-e erről a témáról tudományos tanácskozás vagy sem. Ezen a tanácskozáson én számszerűen alulmaradtam - nem tudom, Diczig úr elmondta-e -, mert az volt a többségi vélemény: nincs szükség arra, hogy tudományos tanácskozást szervezzünk erről a témáról, amíg nincs állambiztonsági törvény, tehát meg kell ezt várni, és meg kell várni az alkotmánymódosítást. Verebély, a mostani miniszterhelyettes volt, aki utoljára szót szolt, és mellém állt. Valószínű, hogy az ő tekintélye, az általa elmondott érvek támasztották alá az általam elmondottakat, és ennek alapján történt meg az 1989 tavaszi tudományos tanácskozás.

Ezen a tudományos tanácskozáson tulajdonképpen az egész Belügyminisztérium helye, szerepe, törvényi feltételrendszere, alkotmányos működése stb. került napirendre - elvi síkon.

Itt van nálam az a feljegyzés, amit annak idején az előadáshoz anyagként fölhasználtam. Összeszedtem, így, ha valaki kíváncsi rá, nagyon pontosan tudok idézni.

Emlékszem rá, hogy többek között tettem egy olyan megjegyzést: amennyiben nem vagyunk képesek lépni, akkor a miniszter számíthat rá, hogy ő lesz a parlament ügyeletes bohóca. Szó szerint emlékszem rá, hogy ezt mondtam.

E l n ö k :

Bocsásson meg egy pillanatra! Ez a tudományos tanácskozáson való előterjesztés?

A handwritten signature in cursive script, likely belonging to the speaker or a participant in the discussion.

H o r v á t h J ó z s e f :

Ez már a tudományos tanácskozáson.

E l n ö k :

De mint dokumentumot?

H o r v á t h J ó z s e f :

A Belügyminisztérium parancsnoki értekezletet adott ki. En egyszer futottam át. Nem egészen pontosan rögzített, de az előadás lényege benne van.

E l n ö k :

Ezt a dokumentumot hol kapjuk meg?

H o r v á t h J ó z s e f :

A Belügyminisztérium parancsnoki értekezletének a tájékoztatójában.

E l n ö k :

Mikori?

H o r v á t h J ó z s e f :

1989. áprilisi tájékoztató.

Ennek a tudományos tanácskozásnak az alapján bízott meg a miniszter egy bizottságot, amelyik a júniusi miniszteri döntést előkészítette. Ennek a döntésnek az alapján történt egy nagyon lényeges változás ennek a szervezetnek az életében. Kivonták a vizsgálati szervezetet a szervezet keretéből. Ez mindenképpen azt jelentette - nem tudom, önök mennyire ismernek ilyen részleteket -, hogy a hatósági intézkedések jogosultsága megszűnt. A biztonsági szolgálatnak ugyanis információszerező, ezenkívül jelentő és javaslattevő joga volt. Ezenkívül semmifele jog nem illette meg.

W. K. K.

Amikor egy ügy eljutott abba a stádiumba, hogy abban nyílt lépésre kellett hogy sor kerüljön - pl. a szamizdattal kapcsolatban -, ez a vizsgálati szerv volt jogosult megtenni az intézkedéseket. Ott volt jogi csoport. A jogi csoport véleményezte, hogy alkotmányellenes vagy törvényellenes tevékenységről van-e szó. Ennek alapján a vizsgálati szervek elkészítették a tervet. Ennek alapján lehetett végrehajtani azokat az intézkedéseket, amelyek el- kobzással stb.-vel jártak. A biztonsági szolgálatnak tehát - amelynek a jelen pillanaton a közvélemény előtt a nya- kába varrták mindezeket az intézkedéseket - anyai szerepe volt, hogy felderítette, hogy van szamizdat-tevékenység, kik készítik, hol készítik, de az intézkedést az illetékes vizsgálati szerv tette meg.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Mi a neve?

H o r v á t h J ó z s e f :

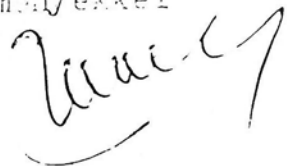
BM vizsgálati osztály III/1. Semmi köze sem volt a III/3 osztályként emlegetett és általam vezetett csoportfőnökséghez.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Ez az az osztály, amelynek most Diczig a pa- rancsnoka?

H o r v á t h J ó z s e f :

Ebbe az osztályba építettek be. Az az osztály - ha jól tudom, ezért nem vállalok felelősséget - négy vagy öt alosztályból áll, tobozok között jogi alosztályból. Külön- böző alosztályok vannak: kegytorvényes büntetésintézményekkel

foglalkozó alosztály, rablással, gyilkossággal, lopással foglalkozó alosztály, és így tovább; van egy állambiztonsági ügyeket vizsgáló alosztály. Elegendő csoport.

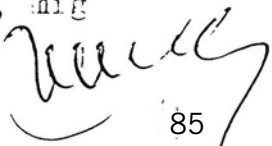
A lényeg, hogy ennek a júniusi értekezletnek volt egy, a törvényességi mozzanat szempontjából rendkívül lényeges része: ez a szervezet megszűnt hatósági jogosítványokat gyakorolni. Addig például - a vizsgálati osztály engedélyével, egyetértésével és jogi véleményezésével - joga volt ennek a szervezetnek arra, hogy valakit beidéztesse valamelyik kerületbe, és rendőrhatósági figyelmeztetésben részesítsen, vagy nevelő jellegű beszélgetést folytasson vele, esetleg szignalizáljon.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Az mit jelent?

H o r v á t h J o z s e f :

Azt jelenti, hogy hivatalos átirat ment a legitim hatalmi vagy igazgatási szerv valamelyik vezetőjének, hogy területen ilyen vagy olyan, az állambiztonságot sértő cselekmény folyik. Ez a rendőrségnek, illetve az államigazgatásnak, a tanácsoknak, a munkahelyeknek, a minisztériumoknak, a vállalati vezetőknek ment. Ez a gyakorlat a közvéleményben úgy van, hogy a belügyi összekötők időnként megjelentek ezeken a helyeken, és tájékoztatást adtak. Ez nem szignalizáció, ez csak szóbeli tájékoztatás volt, de összefügg ezzel olyan értelemben, hogy annyi a különbség a kettő között, hogy a szignalizáció törvényes, és reakciót kellett volna hogy kiváltson az illetékes terület vezetőiből, vissza kellett hogy jelezzék, hogy a bűncselekmény kialakulásának a veszélyét megszüntették, míg

85

a szóbeli tájékoztatás nem járt ilyen kötelezettséggel. Azt tudomásul vették. Ha úgy ítélték meg, hogy egyetértettek vele, akkor lehettek, ha azt tapasztalták, hogy nem helytálló, akkor semmiféle kötelezettség nem alakult ki ezzel a témával kapcsolatban.

Júniusban tehát megtörtént ez az értekezlet. Az állambiztonsági szolgálat hatósági jogkörét kivonták.

Rátérek arra, ami az első kérdés volt, és utána majd folytatom tovább.

1985-ben neveztek ki ennek a szervezetnek a vezetőjévé. Azt hiszem, annak köszönhetem, hogy mintegy 30 éves szakmai gyakorlatom volt. Jogász voltam tanult szakman szerint. Ma már nem érzem jogásznak magam. Az élet átgyördült felettem, nem tudtam követni a jogszabályokat. Szakemberré próbáltam válni ezen a területen.

T a m á s G á s p a r M i k l ó s :

Azelőtt hol tetszett dolgozni?

H o r v á t h J ó z s e f :

Azelőtt ennél a szolgálatnál dolgoztam, de beosztott feladatokat láttam el, kisebb vezetői beosztásokat töltöttem be. Voltam például az ifjúságvédelemért felelős személy. 1974-ben például az úgynevezett, az ifjúság állambiztonsági védelméért felelős osztályt vezettem.

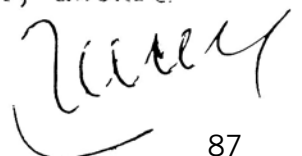
A miniszteri szabályzatok, parancsok, a miniszterhelyettesi utasítások, parancsok voltak azok, amik a szervezet feladatát meghatározták. Ha jól emlékszem, az 1974. évi 10. számú minisztertanácsi rendelet adta mindennek az alapját. Szeretném pontosítani, mert most, a vizsgálat során hallottam, hogy ezenkívül volt még egy jogierrés, amely

valamilyen 6000-es nevet viselt. Ezt Diczig úr jelezte nekem a vizsgálat megkezdésekor, de azóta sem láttam ezt a rendeletet, sőt ha igaz, úgy jött el hozzám, mert Pallagi úrral erről szándékosan nem beszéltem, hogy ő sem látta ezt a rendeletet.

A 10. sz. minisztertanácsi tvr.-re alapozódott az egész állambiztonsági munka. Ennél a szervezetnél nem jogászok - főként nem alkotmányjogászok - voltak. Amit a rendőrtiszti főiskolán tanultak, az körülbelül annyi volt, hogy a miniszteri rendelet, a miniszteri szabályzat, a miniszteri parancs a jogforrás kötelező erővel még az állampolgárok felé is. Lehet, hogy ha még egyszer kezdeném, megkeresném, hogy ez most kvadrál-e az alkotmánnyal. En ezt nem kerestem, és szerintem a szervezetnél egyetlen ember sem kereste.

Ha odakerült valaki, elkezdték neki tanítani a szabályzatokat, a parancsokat. Még kellett tanulnia, hogy ennek a szervezetnek mi a feladata, jogköre, ő melyik területén felelős, funkciója közben milyen parancsokat kell betartani. En magam is meglepődtem, amikor 1989-ben ezt a kérdést vizsgálтам, hogy mennyi ez a parancs. Erre még visszatér.

A feladatot illetően tehát ezek a parancsok és szabályzatok azt a feladatot adták a szervezetnek, hogy szerezzen információkat azokról az illegális vagy félegális szervezetekről, illetve mindazokról a szervezetekről, amelyek a párt és a kormány parancsai, döntései ellen lépnek, az alkotmányban, a büntető törvénykönyvben meghatározott államellenes bűncselekményeket kezdeményeznek, azokra

előkészületeket tesznek; ezeket az információkat gyűjtse össze. Amennyiben ezek az információk gyanút keltettek, a parancsban megszabottak szerint el kellett rendelni a bizalmas nyomozást.

Itt két fázis volt.

Volt egy elsődleges fázis, amely "előzetes ellenőrzés" címszó alatt szerepelt a parancsokban. Ez az 1973. évi 10. számú parancs. Azt írta elő, hogy az információt - amennyiben az valamelyik büntetőtörvénykönyvi tényállásba ütköző cselekedetre utal - előzetesen ellenőrizni kell, hogy az valóban bűncselekményre utal-e, hogy annak a cselekménynek a vizsgálatára az a szerv vagy az a személy jogosult-e, aki azt az információt birtokolja. Ha nem ő volt jogosult, akkor át kellett tenni a kémelhárító szolgálathoz, a katonai elhárításhoz, illetve a büntetőügyekkel vagy köztörvényes ügyekkel foglalkozó rendőri szervekhez.

Handwritten signature

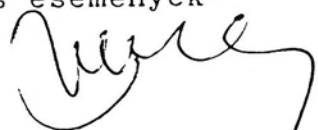
Amennyiben ezeknek a feltételeknek megfelelt, akkor az előzetes ellenőrzés azt a célt szolgálta, hogy megvizsgálja: valóban megalapozott-e az információ, nem olyan információ, ami pletyka, eleve hihető-e. Működésem alatt számtalan olyan információval találkoztam, ami eljutott hozzám, amit ha az operatív tiszt jól megnézett volna, kiderül, hogy nem kell vele foglalkozni, nem tartozik állambiztonsági hatáskörbe. Sajnos ebben a november-dedemberi időszakban keletkezett és leírt információk többsége nemcsak a keletkezés forrását, nemcsak a tartalmát tekintve, hanem egyéb szempontból is szakszerűtlen, nem ide tartozó dolog, de így lett leírva.

A korábbi felfogás ezt a szervezetet arra kötelezte, hogy totálisan védje a társadalmat a társadalomellenes cselekvésektől - a filozófia is az volt, hogy totalitás. Tehát ennek a szervezetnek mindenütt ott kellett lenni.

Védjük parancs szerint az ifjúságot: önök döntésük el, hogy egy 30-35 fős állomány hogyan tudta a magyar ifjúságot megvédelmezni az államellenes bűncselekménytől állambiztonságilag. Ez egy totális igény, amit sosem tudtunk teljesíteni.

Ugyanez volt a kulturális területen - még kevesebb létszámmal -, hasonló feladatunk volt az egyház és az állam közötti viszonyt zavaró úgynevezett egyházi reakció tevékenységének a felderítésében, és így tovább.

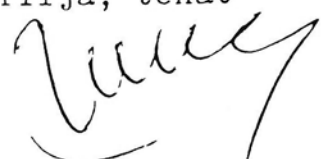
Volt olyan feladatunk, hogy az 56-os események-

ben résztvevőkkel szemben, akik aktivizálódnak figyelő tevékenységet folytassunk. Ezt parancs írta elő. Ennek a figyelésnek a rendezésére figyelő dossziés rendszert hoztak létre.

Alapvetően információgyűjtő feladatunk volt, és egy olyan, folyamatosan alakított feladat, amit különböző szabályok írtak elő, főként amikor a 60-as években megjelentek a jogalkalmazás jogpolitikai elvei, amikor 62 után befejeződött a konszolidáció, akkor volt egy irány - ami szerintem jellemző a "puha" diktatúrára: humánusabb stílust kell a szervezetnek felvennie. Eszerint nem szabad engedni, hogy az illegális szervezet létrehozása - ha információ van róla - kiteljesedjen. Tehát nem a jó gazda szemével kell hízlalni a disznót és a dossziékat, hanem jelezni kell, közbe kell lépni. Ebből alakult ki a figyelmeztető jellegű beszélgetések, nevelő jellegű beszélgetések gyakorlata. Tulajdonképpen megelőző, akadályozó, korlátozó intézkedéseket kellett bevezetni, illetve ilyen intézkedéseket kellett tenni. Ezek általában beszélgetések voltak. Ennek a feladatnak a végrehajtására volt a szervezet kialakítva.

Mindenféle létszám-adatok keringenek, ezért elmondanám, hogy ennek a szervezetnek a központban lévő operatív erőinek a létszáma körülbelül 200-210 fő között mozgott. Kétszázötvenegy fő volt jóváhagyva, de én például az utóbbi másfél esztendőben - éppen, mert érzékeltem: ennek a szervezetnek meg kell, hogy változzon a profilja, tehát

segítő

értelmezésnek kell érvényesülni, ugyanakkor a szak-
szerűséget növelni kell - 1989.végére ennek a szervezetnek
a létszámában már 15-16 százalékos hiány volt.

E l n ö k :

Ez csak a központ.

H o r v á t h J ó z s e f :

Igen, a központ.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Tehát nincs benne a megyei rendőrkapitányságo-
kon működő hasonló szervezet?

H o r v á t h J ó z s e f :

Mindjárt mondom tovább. Ehhez a szervezethez
nem tartozott semmi olyan, amit a HVG-ben és itt-ott föl-
vetettek, hogy volt ennek a szervezetnek III/1-es, III/2-
es osztálya. Ezek nem ennek a szervezetnek a keretébe tar-
toztak, hanem a főcsoportfőnökség szervei voltak: figyelő
szolgálat, technikai szolgálat és így tovább. Ezt mi csak
kérésre vehettük igénybe, ami elég hosszú procedúra volt,
és - bármennyire is furcsának tűnik - az adott törvényes-
ségi keretek betartása kötelező volt.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nem kell rettenetes precizitással ejárnunk:
tudna becslést adni, hogy azon osztályok összlétszáma
mennyi volt, amelyek mozgósíthatók voltak?

E l n ö k :

Azt szeretném kérni, hogy - ahogyan szoktuk -
a beszámoló után foglaljuk össze kérdéseinket, és ne tegyünk

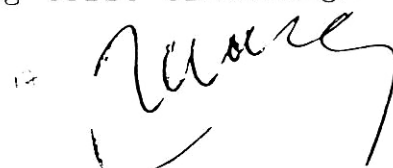

fel közben kérdéseket, hogy ne akadjon meg az összefüggő beszámoló.

H o r v á t h J ó z s e f :

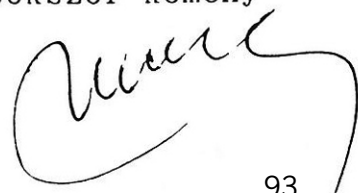
Még annyit fűznék hozzá, hogy a központban egyetlen szerv sem kapcsolódott hozzá, mindegyikkel mellérendeltségi viszonyban volt. A megyékben kiépített szervezete volt, az úgynevezett III-as osztályok szervezete, amely attól függően, hogy milyen súlyú megyéről volt szó, általában 4-6-7-8-10 fő volt, úgy tudom, a legnagyobb megyékben - tehát Borsod, Csongrád, Baranya és Győr-Sopron megyében - tíz fölött volt a létszám. Ez a teljes horizontot vitte egy osztályvezető irányításával. Ez az osztályvezető egy úgynevezett főkapitány-helyetteshez tartozott, aki az állambiztonsági helyettes volt egyben - és mindezeknek a szervezeteknek a vezetője a főkapitány volt. A főkapitány volt tehát ezeknek a helyi szervezeteknek az irányítója az érvényes parancsok alapján. Az irányítását az állambiztonsági helyettesen keresztül juttatta érvényre. A központi csoportfőnöknek úgynevezett szakirányítási jogköre volt. Ez a szakirányítás azt jelentette, hogy a szakmai feladatok végrehajtását illetően adhatott irányelveket, adhatott szóbeli eligazításokat - például országos értekezletek, továbbképzések keretében magyarázta -, de az irányítás az állambiztonsági helyettes hatáskörébe tartozott.

Ennek a létszáma országosan szerintem nem érte el a kétszáz főt. Azt tudom mondani tehát, hogy maximum 400 fős keret jelentette az állambiztonság belső biztonsági

szolgálatát. A legkisebb csoportfőnökség volt, mert például a katonai elhárítás ennek a háromszorosát tette ki. A "puha" diktatúra nem nagyon szívesen vette, bár tudom, hogy a korábbi vezetők között voltak olyan igények, hogy a létszámot emeljék föl - főként a hetvenes évek második felében, amikor az úgynevezett ellenzéki törekvések jelentkeztek. Nem emelték a létszámot.

A megrendeléseket illetően elmondanám, hogy a Belügyminisztérium szigorúan centralizált szervezet. Ennélfogva ha bármelyik vezető - az én személyemet is beleértve - kapott volna valahonnan bármilyen igényt is, és teljesíti, szigorú felelősségrevonást eredményezett volna. A hierarchián keresztül a belügyminiszter, a miniszter-helyettes, a főcsoportfőnök-helyettes, a csoportfőnök volt a szakmai út. A csoportfőnök a szakmai vezető, nem volt jogköre arra, hogy bármilyen szervezettel fölvegye a kapcsolatot. A kapcsolatok kiépítése egyébként is úgynevezett összekötőkön keresztül történt, tehát minden egyes szervezet felé a hierarchia minden szintjén volt megfelelő összekötő. Aki például a Művelődési Minisztériummal tartott kapcsolatot, annak az volt a feladata, hogy ha valami olyan dolog történt a területen - egyetemen, főiskolán -, amellyel kapcsolatban tájékoztatást vagy valamilyen információt kellett kérni, ő ment ki. Tehát a vezetői garnitúra itt már nem működött, hanem egy öntörvényű működés zajlott az érvényes parancsok alapján. Ezeknek a betartása miatt sokszor kemény

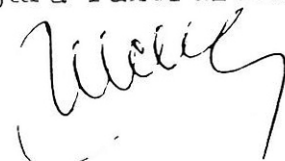
viták, intézkedések, sokszor vezetői felelősségrevonás is történt. Tessék visszagondolni, mennyi politikai bizonytalanság volt, amelyek sokszor ott csapódtak le, hogy az összekötővel valamelyik vezető tárgyal, utána pedig felhívta a minisztert, miniszterhelyettest vagy valamelyik vezetőt, és azt mondta, neki ezt és ezt mondta az összekötő. Az összekötő nem mondta azt, félreértés történt, a fenyegetés viszont kijárt.

Ilyen értelmű volt tehát a szervezet megrendelése. Azt gondolom, mindenki számára kérdéses, hogy akkor most hogyan történtek ezek a tájékoztatások.

Október 23-ig - most 23-hoz kötöm a dátumot, de lehet, hogy egy-két nappal előbb, nem tudom - az volt a jellemző, hogy ha úgy ítéltük meg, hogy valamilyen téma a politikai vezetés számára fontos lehet, hogy arról döntsön, vagy hogy észlelje, hogy a társadalomban milyen feszültségfelhalmozódások vannak, hogy a politikai döntésekben ezzel számolva lépjen, akkor mi azt kezdeményeztük, de ezeket a jelentéseket minden alkalommal csoportfőnök, főcsoportfőnök-helyettes, miniszterhelyettes stb. útján terjesztették fel a miniszterhez. Ezek csak a minisztertől, a miniszter döntése alapján, az ő szignójával ellátva kerülhettek ki bárhova, levél kíséretében, akár a miniszterelnökhöz, akár a legfőbb ügyészhez vagy a párt valamelyik vezetőjéhez.

Többé-kevésbé pontosan meg tudom fogalmazni, hogy október 23-a előtt az MSZMP akkori főtitkára, titkárai esetenként azok a politikai bizottsági tagok, akik egy-egy területért felelősek voltak, kaptak ezekből a jelentésekből. Ezeknek a jelentéseknek a jellege nem személyre szóló, hanem valamilyen konkrét ügy volt. Ezek tehát nem olyan információkat tartalmaztak, mint amilyenek itt a november-decemberi időszakban keletkeztek. Ezek kapták meg. Minden esetben meg volt jelölve, hogy ki adta az utasítást - általában miniszterhelyettes vagy korábban csoportfőnök, de a miniszteren keresztül -, kinek a részére kell a jelentést készíteni, és akkor a jelentés aláírására rákerültek ezek a nevek.

Október 23-a után ez a helyzet megváltozott. Nem kellett ráírni többé, hogy kinek a részére készül a jelentés, bár ezt most már pontosítanom kell. En először január 29-én voltam az ügyészségen meghallgatáson. Ott mutattak olyan anyagot, amely már visszajött vagy soha sem ment el. Annak a jelentésnek a hátulján rajta vannak azok a nevek, akiknek a részére ezeket a jelentéseket küldeni kellett. Emlekszem rá, hogy Nyers Rezső neve szerepel egyrét anyagon, amelyet mutattak.

Még egyszer mondom, ezt október 23-án megszüntették. Közölték, hogy éppen azért, mert új helyzet van, a pártállan megszűnt, majd a miniszterhelyettesi titkárságon eldöntik, hogy egy-egy információt, amelyre reagálni a kell a hatalomnak, kinek a részére fogják elküldeni. Gondolom, hogy Pallagi úrtól erre vonatkozólag önök pontos adatot fognak kapni.

A jogkör, az eszközök alkalmazása. Nem tudom, hogy önök elolvasták-e ezeket a parancsokat. En magam is megdöbbentem, amikor augusztusban utasítást adtam arra egy bizottságnak, hogy mérje már fel, hogy összesen hány parancs vonatkozik erre a biztonsági munkára, mert megítélésem szerint itt egy kaosz van. Ez a bizottság elkészítette a jelentését. Ezt csatoltam az igazoló jelentésemhez. Augusztus 15-én keletkezett. Akkorra volt vége a bizottsági munkának. Eppen azon a napon tartottam eligazítást, és tudtam hasznosítani, amit a bizottság felderített. El parancs írta elő, hogy mit lehet és kell csinálni, és személy szerint milyen hierarchiában leve mit hagyhat jóvá.

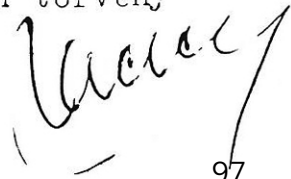

Az alapszabály az volt - azt hiszem, egy 1971-ben vagy 1972-ben jóváhagyott ügyrend szerint -, hogy előzetes ellenőrzés elrendelésére, személyi dosszié megnyitására osztályvezető volt jogosult. Ennek megfelelően osztályvezető volt jogosult arra, hogy telefonellenőrzést 30 napra elrendeljen. Ő volt jogosult arra, hogy elrendeljen első alkalommal levelellenőrzést; és ő volt jogosult arra, hogy egyszeri alkalommal ügynevezett próbalehallgatást jóváhagyjon.

Az intézményrendszer működésében tehát az osztályvezető volt az az első jóváhagyó vezetői szint, akinek ezeknek az eszközöknek az alkalmazására joga volt. Szeretném, ha pontosan lehetne érteni. Ezt megelőzte egy operatív tiszt, aki köteles volt megvizsgálni, hogy kell-e személyi dossziét nyitni. A vonal vezetőjének, vagy ha főoperatív tiszt mellett dolgozott, akkor a főoperatív tiszt ellenjegyzésével az alosztályvezetőhöz került, aki szakmai szempontból újabb ellenőrzést hajtott végre, és ezután került az osztályvezetőhöz. Itt tehát 4-5 lépcsős kontroll volt. Ez egy kicsit el is mosta a felelősséget. Minél nagyobb egy szervezetnek az áttétele, minél több lépcső van annál a bürokratizmusnál, annál nehezebben követhető, és annál inkább aláírja valaki felelősség nélkül, amit elé tesznek.

Az volt tehát a jogkör. Ha hosszabb időre kellett ezeket az eszközöket alkalmazni,

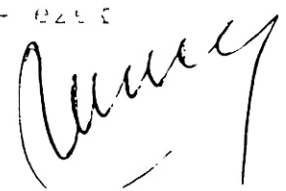
akkor más volt a helyzet. Hadd mondjam mindjárt el, hogy az 1980-évtől megindult pártkezdenények ebbe az ügybe beletartoztak, mert akkor ilyen törvény

nem volt. Azoknak a részéről tehát volt olyan szándék, hogy az érvényes alkotmányos törvény ellen agresszív eszközöket is igénybe vegyenek, azok esetében előfordult ilyen eljárás is, nem csoportokra, tehát pártkezdeményekre, hanem 1-2-3 személyre, akivel szemben annak a gyanúja merült fel, hogy a pártprogramon túl radikális, más irányú, más eszközöket is igénybe vevő elképzelésekkel rendelkezik.

Ez szigorúan titkos, konspirált információgyűjtést tett lehetővé. Ennek az engedélyezésére általában csoportfőnök-helyettes vagy csoportfőnök volt jogosult, illetve ha nagyobb súlyú dolegról volt szó, akkor a miniszterhelyettes magának tartotta fenn ezt a jogot. Az esetek többségében - tekintettel arra, hogy itt átmeneti időszakról van szó - elvárta a miniszterhelyettes, hogy felterjeszték hozzá és ő hagyja jóvá ezeket az ügyeket.

Ennyit erről előzetesen! Most visszatérek 23-ra. Ezt furcsa időszaknak tartom. Ott folytatom, ahol abbahagytam. 1989 nyarán engem nem elégített ki az az intézkedés, amely júliusban történt. Ezt jeleztem részben a miniszternek, részben a miniszterhelyettesnek. Ennek nyomán indult el olyan felülvizsgálat, hogy nézzük már meg, hogy a parancsok mit írnak elő, mert a várható és már folyó politikai tárgyalások egyértelművé tették, hogy itt alkotmányos értelemben lényeges változás történik, hogy itt a Büntetőtörvénykönyvet meg fogják változtatni, és meg fog változni a megítélésük azoknak a bűncselekményeknek is, amelyek kiterjesztő értelemben sok korábbi politikai bűnnek a részei voltak. Itt ugyan bennem van a kisördög, hogy amit ennek a szervnek a terhere írnak - ez a

évente 50-et vagy 100-at mondanak, hogy ilyen izgatásos
bűntény volt -, abból egyetlenegy sem keletkezett ettől
a szervtől.

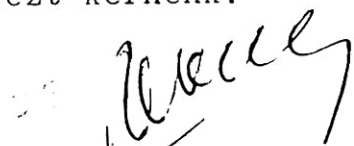
M. Nagy

Tizenhat éve, tehát a Konrád-Szelényi háromnapos őrizetbe vétellel záródó ügytől eltekintve ez a szerv semmiféle bírói eljárást nem kezdeményezett. Ezt nagyon fontosnak tartom. Ez/^{ek} kocsmai izgatások voltak, amelyet a rendőr úgy ítél meg, a városi ügyész jóváhagyott és az alsó fokú bíróság úgy döntött, hogy itt valami nagyon súlyos dolog történt. Ennyit erről.

Augusztus 15-nél tartottunk. Miután ez a felmérés egyértelműen bizonyította, hogy igazam van, mert egymásnak ellentmondó parancsok is vannak, ezért az arra a napra összehívott országos értekezleten nagyon átfogó elemzést adtam, ahol egyértelműen megfogalmaztam, hogy kezdjék el felkészíteni az állományt a várható törvénymódosításokra, az alkotmánymódosításra; kezdjék el felkészíteni arra, hogy a jövőben nem az MSZMP politikáját kell védeni, hanem az alkotmányos rendet, a Büntető Törvénykönyvben előírt bűncselekményi tényálladási elemre utaló információkat kell figyelni. Tisztelettel megkérdezem - amennyiben megtisztelték vele, hogy elolvasták az emlékeztetőmet, ami augusztus 18-án keletkezett -, csak olyan információkat gyűjthetnek a jövőben, amelyek a nyilvánosság próbáját is kiállják - bár nem gondoltam arra, hogy Önöknek kell erről számot adni, azt hittem, hogy ezt nagyon egyértelműen és világosan rögzíteni fogják....

E l n ö k :

Bocsánatot kérek! Ez az emlékeztető nincs a birtokunkban. Csak azért szakítottam meg, mert ezt kérnénk.

H o r v á t h J ó z s e f :

Én elhoztam magammal, mert tartottam tőle...

Bár nagyon hálás volnék, ha visszakaphatnám, mert félek tőle, hogy... Ez egy hétoldalas emlékeztető: Operatív biztosítás
augusztus 19-20-21.

E l n ö k :

Szíveskedjék odaadni jogi szakértőnknek!

H o r v á t h J ó z s e f :

Az utolsó két-három oldalon van az, amiről beszéltem. Mindjárt azt is megkérdezném, hogy a november 6-i parancsnoki értekezlet emlékeztetőjét is átadjam-e.

E l n ö k :

Minden olyan aktát, ami az ügyel kapcsolatos, most szíveskedjék odaadni, s mi rövid időn belül visszaszolgáltatjuk az eredeti példányt.

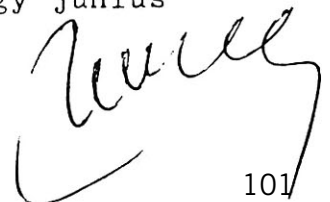
(Horváth József átadja az iratokat, amelyeket külön lista szerint a jegyzőkönyvhöz csatolnak majd.)

Kérem, folytassa, vezérőrnagy úr!

H o r v á t h J ó z s e f :

Azért tartom rendkívül fontosnak, mert Önök előtt világossá teheti egyrészt, hogy ez a szervezet a társadalmi változásnak a pontos rögzítője volt. Ha ez a diktatúra olyan, mint amilyenek most, utólag láttatják, akkor engem augusztus 15-én, illetve a következő napon már őrizetbe vettek volna. Akkor én ezt megfogalmaztam.

Jött október 23., a köztársaság kikiáltása. Ehhez annyit mondanék - Önök előtt ismert -, hogy június

16-án Nagy Imrék temetése, október 23-án a köztársaság kikiáltása és az azzal kapcsolatos események az én véleményem szerint békésen, normálisan, a jogállamiság kereteire utaló külső és belső feltételek mellett zajlottak le. Ennek a szervezetnek volt a feladata, hogy a belső biztonsági oldalról ezt előkészítse.

Hadd mondjam el, hogy szörnyű nehéz volt ezt hisztéria nélkül levezetni, mert június 16. előtt - jobbról és balról - különféle információk keletkeztek arra vonatkozóan, hogy Nagy Imre temetését meg fogják zavarni. Biztos, hogy egy sor pletyka volt, sok félelem keltette információ, de a lényeg az, hogy jobbról főként a Magyar Október Párt akkor alakult, Krassó György vezette csoportjáról volt szó, balról pedig hivatkoztak a Münnich Ferenc társaságra, az akkor első ízben hallott Kádár János Társaságra. Erről utólag kiderült, ugye, hogy nincs és nem is volt: két-három hülye tárgyalt időnként róla, de Antoniewicz Roland volt egy személyben.

Nem árulok el titkot, ha azt mondom, hogy a nemzetközi kapcsolatrendszer, a Külügyminisztériumot és egyebeket riasztottunk ebben az ügyben. Nagy hálával tartozunk néhány olyan követségnek, követségi munkatársnak, aki közreműködött ennek a fölzaflratott hangulatnak a rendezésében annak érdekében, hogy Nagy Imre temetése méltóságteljes, egy kultúrnemzethez méltó körülmények között történjen meg.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

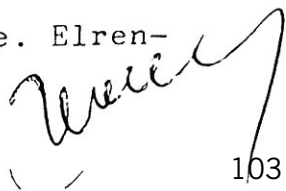
Mark Palmer lebeszélte Krassót arról, hogy egy ellen-demonstrációt rendezzen.

H o r v á t h J ó z s e f :

Önnek joga van ezt elmondani. Én korrekt dolognak tartom. Én hittem is egyébként a békés rendezésben, de már ma szkeptikus vagyok, sajnos.

Október 23-án tehát nagyjából ugyanez volt a helyzet - annyi különbséggel, hogy akkor már szóba került a Munkásőrség leszerelése, a hadsereggel kapcsolatos problémák, és naponta jöttek olyan információk, hogy a hadsereg egyes tisztjei összejönnek, mert nem tűrhetik el azt, hogy a rendszert rendszerellenes erők megváltoztassák; elterjedt, hogy a Münnich Ferenc Társaság fegyverrel rendelkezik és ezt meg azt fog csinálni. Naponta voltak olyan információk, sőt olyanok is - gondolom, ezzel sem árulok el titkot - amelyek szerint katonai államcsínyre utaló jelek is voltak.

Október 23. lezajlott az ismert körülmények között: nem történt semmi. Nyilván nem ismeretes, hogy mekkora intézkedés-sorozat volt mögötte, amiben benne van az is, hogy akikről ilyen dolgokat feltételeztünk, egyikkel-másikkal beszélgetni kellett, máshol csak jeleztük, hogy ilyen hangok vannak és nem lenne jó, hogyha megtörténne, mert az nemzetellenes cselekmény lenne. Nagyon komoly munka folyt. Majdnem azt mondhatnám, hogy helyenként egyik-másik beszélgetés baráti beszélgetésnek álcázva zajlott le. Elrendeltük október 23-át.

Október 23. után és az említett augusztus 15-i országos értekezlet után, mivel már kikiáltották a közfáraságot, úgy ítélt meg, hogy nem elég egy országos értekezleten elmondani. Egy nagyon nehezen mozduló szervezetről van szó, amely évtizedeken keresztül beállt egy meghatározott síkra, évtizedeken keresztül parancsra cselekedett, olyan parancsokra, amelyekben más volt, mint amit én augusztus 15-én elmondtam. Emiatt a november 6-i parancsnoki értekezleten, felhasználva az egyik szervnek a beszámolóját, újra állást foglaltam ebben a kérdésben, újra megismételtem, hogy az alkotmányos rend megdöntése... stb. és hogy pártokra vonatkozóan tilos információt gyűjteni. Sajnos, a szó elszáll: a parancsok még mindig érvényben voltak.

Augusztus 6-án újabb parancsnoki értekezlet volt. Azért adtam oda az emlékeztetőt, hogy lássák. Én minden mondatért vállalom a felelősséget. Nem tudtam kihúzni egyetlen szót sem. Ha valamiben hibáztam, kérem vegyék tudomásul, hogy ez a szervezet nem arra volt beállítva, hogy az aktuális politikai kérdéseket pontosan, precízen megfogalmazza, hanem hogy a biztonsági szolgálati teendőket megfelelő keretbe helyezze.

Nagyra fontosnak tartom ezt a napot azért is, mert ezen a napon vagy az előttevaló napon kaptam kézhez néhány információt, amelyről szó van, és amely önk előtt a botrány kirobbantásának az alapja volt, és akkor tapasztaltam, hogy a pártokról tovább is gyűjtene információkat. Szeretném megmagyarázni ennek a mechanizmusát.

Az információkat ez a hierarchikus rend a végpontokról kapja. Ma már nem titok, hogy eddig az ideig ezzel a témával nem volt szabad foglalkozni. Az, hogy ennyire fetisizált volt, egy kicsit félelemkeltésre is felhasználható volt. Az általános megelőzésbe beleillett, hogy van olyan szerv, amelytől félni kell, és aki félt, az már nem mert csinálni semmit.

Ennek a rendszernek a végpontjain vannak azok a kapcsolatok, amelyek információkat adtak. Ezeket hálózatnak, társadalmi kapcsolatnak, információszolgáltatóknak, hivatalosan kontaktusban állóknak nevezik. Ezeknek a végpontján vannak azok a technikai eszközök is, amelyek segítségével információk keletkeznek. Ezek Szabolcstól Vason keresztül Zaláig keletkeznek. Ezekkel a kapcsolatokkal havonta-kéthavonta találkoznak. Ezeket a kapcsolatokat azok az operatív tisztek igazítják el, akik több áttételen keresztül kapták meg az utasítást arra, hogy milyen változás kell hogy bekövetkezzék a négy sarkalatos törvénnyel, az alkotmánymódosítással és a köztársaság kikiáltásával kapcsolatban. Ahogy ők ezt megértették, ahogy ők ezt felfogták, ahogy ők ehhez hozzáálltak, ahogy képesek voltak elszakadni a korábbi helyzettől és parancsoktól, annak megfelelően tükröződnek ezek az információk.

Ezek elsődleges információk. Gépbe írták, feladták. Az itteni gépíró logépelte, es megkezdődött a parancsok szétosztása. Az osztályvezetők megkapták ezeket a jelentéseket azért, hogy megnézzék, hogy az országban milyen hangulat van, milyen információk keletkeztek, vannak-e az alkotmányra nézve veszélyes kezdeményezések. Megnézték, hogy az általunk ismert személyek közül tett-e valaki olyant, ami alkotmányellenes cselekvésbe torkollhat, illetve utasítást adtak arra, hogy szüntessék meg az ezzel való foglalkozást.

December 6-án, ezen a parancsnoki értekezleten azért vetettem ezt még egyszer fel, mert azt észleltem, hogy nem hajtották végre a parancsomat, továbbra is keletkeznek információk pártokról és olyan személyekről, akik pártok képviselői; tehát nem úgy jön az információ, ahogy kellene. Ennek alapján 6-án utasítást adtam az arra illetékes vezetőnek, a 7. osztály vezetőjének, hogy készítse el egy újabb levelet, átiratot a vezetőknek, a megyéknek és az osztályvezetőknek, hogy az alkotmány és a törvény az irányadó, másra nem gyűjthetnek, és hogy készítsék el az állományt, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy ez szunjék meg.

Sajnos a mi szervezetünk elég bürokratikusán működött. Hiába akartam felgyorsítani, ez december végére készült el és ment a szervezetekhez. A január elején jövő információk között nem szerepel olyan, amely valamelyik partra vagy szervezetre utalna, illetve egyre, a Romhányi László vezette szervezetre van egy anyag, mert egy olyan röpcédulát bocsátott ki, amelyben megtámadta a többpárt-

[Handwritten signature]

rendszer. Itt azért érdekes Romhányi személye, mert - adainté szerint - korábban nyugati fasiszta szervezetektől pénzt fogadott el. A nyáron egyike volt azoknak, akik a nemzetőrség esetleges újjászervezését kezdeményezték, és arra készültek, hogy október 23-án fegyveresen egy kis táncot járattak azokkal, akik bekészen akarnak ünnepelni. Az állt a röpcédulán, hogy ez egy alkotmányos játék, és az összes párt a nemzetek félrevezeti, nem az igazi népet képviseli, csak ők az igaziak.

Ugy ítéltük meg, hogy miután ennek előzménye is van, ezzel az információval foglalkozni kell. Ezenkívül a pártok, a szervezetek a januári információban már nem szerepelnek. Nem vagyok benne biztos, hogy e nélkül a trauma nélkül esetleg még két-három hónapig nem szerepelt volna-e olyan információ, amely úgy jött volna be, hogy nem szabad leírni most már írásbeli utasítás ellenére sem.

Január 22-én semmisítette meg a miniszter az összes parancsot. Január 22-ig parancs, illetve törvény szerint mást kellett csinálni. Az, hogy ez a szervezet így átalakult, kemény belső harcnak, folyamatosan érvényesülő felelősségnek volt a következménye, és annak, hogy volt szerencsém egyszer Solt Attilával beszélgetni, aki fel volt háborodva Antinovics Roland ügye miatt. En tettem neki egy megjegyzést. Ezt mondtam: "Nézze, az átmeneti időszakra jobb minisztert nem is találhattak volna." Horváth ugyanis eléggé megfontolva haladó ember volt. Ebben a kérdésben lehet, hogy nem tett meg mindent az én dolgom előtt, de az biztos, hogy nem vont felelősségre amiatt, hogy a parancsokkal ellentétben augusztus 15-től már ilyen utasításokat

adtam ki ennek a szervezetnek, és ez a szervezet lényegét tekintve átállt a pártsemlegességre, az alkotmányos rend védelmének a területére, tehát megszüntette azt a korábbi funkciót, amely valamely párt határozataira hangolódott rá.

Ez nem volt egyszerű dolog. Amikor önök ebben a kérdésben döntenek, gondolják végig azt, hogy mi - legalább is én - az elmúlt évtizedekben tulajdonképpen hittünk abban, amit csinálunk, tehát nem hit nélkül csináltuk azt, amit csináltunk. Még sem fordult bennem a 80-as évek elejéig, hogy most olyan szervezetnek vagyok a vezetője, amely nem a nép érdekeit képviseli. Lényegét tekintve ez olyan koncepció, amely emberi szempontból nem hanyagolható el.

December végére tehát kiment ez az anyag. Szerintem a szervezet tevékenysége alapvetően a köztársasági törvényre hangolódott rá. Október végén például javaslatot tettem a külön figyelt dossziésok rendszerének egy tollvonással való megszüntetésére. Elég hosszú idő után, december 10-i dátumozással jóváhagyták, tehát a figyelt dossziés rendszert megszüntettük. Ebben a rendszerben Magyarországon jelentős számú ember szerepelt, attól kezdve, hogy a két világháboró alatt olyan súlyó beosztásban volt, hogy sokat tett népellenes tevékenység folytatása érdekében, egészen addig, hogy 1956-ban halálra ítélték.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

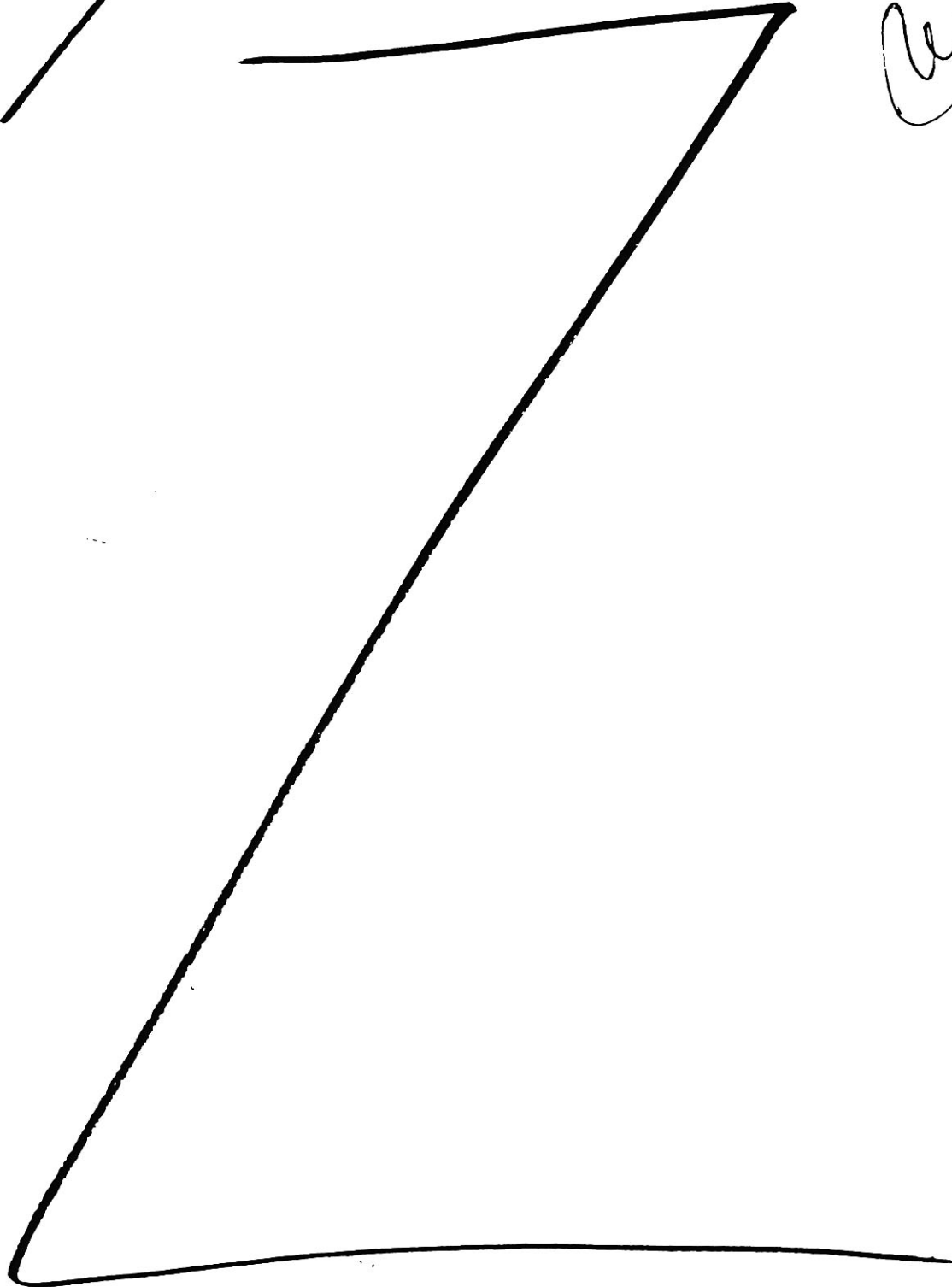
Tegnap hozták nyilvánosságra, hogy az HDK-ban a millió emberről volt ilyen dosszié. Kérlek hogy funkcionálisan ez:

Horváth-József:

Múlunk ez a letszám 1300-1400 között volt.

Handwritten signature

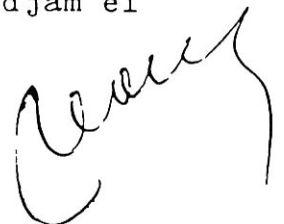
H o r v á t h J ó z s e f :

Ezerháromszáz fő volt. A megsemmisítésekre még vissza szeretnék térni, de nyilvánvaló, hogy ha december 18-án jóváhagynak egy ilyen rendszert, amely szigorúan centralizált volt, és ezt az 1300-1400 dossziét le kellett zárni, jóvá kellett hagyni és meg kellett semmisíteni.

A másik: ennek a szervezetnek több évtizedes anyaga gyűlt össze, amelyek semmit nem tartalmaztak, tehát pletykák voltak. Nem tudott mit csinálni a vezető: nem merte vállalni, hogy megsemmisítse azt a pletykát, hát fogta és irattárba tette, a pánccélszekrényébe tette, tehát őrizte. Tekintettel arra, hogy én komolyan vettem a rendszerváltást, komolyan vettem az alkotmány- és törvénymódosítást, azt mondtam, hogy eddig kötelező volt gyűjteni az ilyen anyagokat, most pedig törvénytelen és szégyen tovább megtartani.

Hozzátenném: egyetlen egy olyan anyagot sem semmisítettünk meg, amely akár irattárban elhelyezendő - például rehabilitációs eljárás alapja lehet, mert valamilyen konkrét külső intézkedés történt -, nem semmisítettünk meg semmit, ami utólag esetleg a kutatók számára jelezheti, hogy ez a rendszer milyen nyílt, esetleg személyek elleni intézkedéseket hozott, sem olyanokat, amelyek az új Büntető Törvénykönyv szerint is bűncselekménynek minősülő dologra utalnak. Az összes többi, tehát ami törvénytelenül maradt volna a kezünkben, megsemmisítettük.

Kérem, hogy a következőket hadd mondjam el ezzel kapcsolatban.

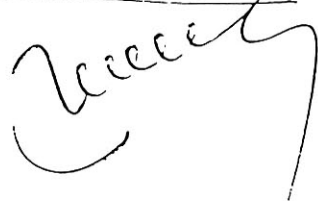

December 18-án lett jóváhagyva az a javaslat, aminek alapján ezt a fajta nyilvántartási tisztítást végrehajtottuk. Szigorúan az új köztársasági törvények alapján javaslatot készítettünk. Hadd mondjam el, hogy ez többször is átdolgozásra került: jogászok nézték meg, hogy jogilag megalapozott-e és így tovább. Annak érdekében történt ez, nehogy a legkisebb gyanú is felmerüljön még valaha, hogy megalapozatlanul vagy jogtalanul tesznek intézkedéseket.

Ennek alapján tehát december 18-án hagyták jóvá. Tisztelettel megkérdezem: a négy évtized alatt fölgyűlemlett mintegy 1400 dossziében foglalt semmitmondó, pletykákat tartalmazó - utólag már tudjuk - emberek becsületébe is belegázoló anyagok tartása mennyire lett volna helyes, mennyire lett volna szabad, mennyire szolgált volna az új rendszer kialakítását.

Én a saját helyzetemet is a kabátlopási ügybe keveredéshez hasonlítanám: hiszen nem én törtétem be valahová, hanem hozzám törtek be, mégis Duna-gate ügy lett. Tehát olyan helyzetet szeretttünk volna teremteni december 31-ével, hogy tiszta, világos legyen és csak törvényes anyagokat gyűjthessünk.

Már 1989 közepétől megkezdődtek a megsemmisítések, amelyek felgyorsultak, de a megsemmisítés fizikai része december 18. után zajlott le, mert amíg nem volt jóváhagyva, addig nem lehetett végrehajtani - kivéve, amelyeket saját hatáskörben jóváhagyhattam, mert például nem bizonyosodott be a bűncselekmény.

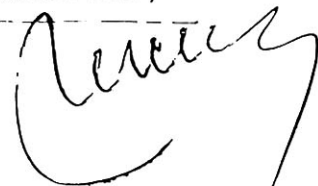

Korábban például egy pártkezdeményezés, mondjuk a Liberális vagy a Radikális Párt kezdeményezése, október 22. előtt hordozhatott magában társadalomellenes szerepet, október 23. után azonban egyértelművé vált, hogy a bejegyzése csak idő kérdése. Tudomásom szerint még most sem jegyezték be minden pártot - az ötvenkettőből talán csak a felét.

Itt tehát ennek megfelelően egy hosszú processzusról van szó. Önök nyilván ismerik a bürokrácia útjait. Ennek is megvolt a maga útja. Az anyagokat fel kellett mérni, az operatív tisztnek dönteni kellett, hogy ez az új BTK-ba ütköző dolog-e vagy sem. Amennyiben úgy döntött, hogy nem, leírta a javaslatát, amely eljutott a különböző főmokra, és az osztályvezető kimondta, hogy igen, egyetért a javaslattal, vagy nem ért egyet, vagy tárgyalt a jogászokkal. Sohasem látott mennyiségű anyagot kellett fölmérni, megsemmisítésre előkészíteni.

Amikor jóváhagyásra került, utána kellett a jegyzőkönyveket elkészíteni. December 14-16-ig a jegyzőkönyveket az Ügyészség lefoglalta, tehát szakszerűen, az érvényben lévő törvények szerint semmisítették meg az anyagokat.

December 18-án, amikor jóváhagyásra került a dolog, én szabadságra mentem. Az éves szabadságom még bent volt, és egyszer már 34 napot a miniszterhelyettesen korábban elvett tőlem, úgy gondoltam, hogy ezt most nem engedem meg, mert nagyon fáradt vagyok. Elmenten szabadságra 27-ig. Eközben érkezett az az ominózus 22-i anyag, ami szerint a miniszterhelyettes titkárságáról elrendelték,

hogymegsemmisítsék meg. Nemtudom a magyarázatát, szándékosan nem kérdezek rá a miniszterhelyettesre, mert arra gondolok, hogy neki nyilván volt egy konkrét oka erre. Én az ügyész-ségi kérdezéskor azt mondtam, hogy megítélésem szerint látva az óriási, megsemmisítendő tömeget, másrészt félve attól, hogy egy ellenőrzés ilyen tömegű törvénytelenül tárolt anyagot fog találni, esetleg föllépett a mostanság eléggé jellemző hisztéria, és ennek alapján születhetett egy ilyen döntés. Nem tudom.

A lényeg tehát, hogy korábban jegyzőkönyvi megsemmisítések történtek. Az biztos, hogy amit megsemmisítettek, értéktelen anyag, pletykákat, elsődleges információkat tartalmazott, jobb lett volna, ha nem kellett volna soha ilyet gyűjteni vagy nem kerültek volna be az anyagokba. Ez ez volt.

E l n ö k :

Én azt szeretném kérni - azt hiszem, az utolsó kérdéshez érkeztünk és 11 órakor lesz a következő meghallgatásunk -, hogy szíveskedjék röviden válaszolni.

H o r v á t h J ó z s e f :

Két dologról nem beszéltem. Az egyik, hogy megsemmisítés folyt ötödike után is. Én egy dolgot tudok: megsemmisítésre utaló intézkedés részemről 27-e után nem volt.

A másik: a jegyzőkönyvek, amik voltak, még ezt megelőzően voltak jóváhagyva. A folyamat elképzelhető,

hogy még 5-6-án is tartott. Nem tudom ellenőrizni, eszembe sem jutott, hogy ez valamikor fel fog merülni, de a fizikai megsemmisítésnek gátat szabott a meglévő zúzógép kapacitása. Tehát a november 25-én megsemmisítésre jóváhagyott anyagokat, ha január 5-én is, de le kell zúzni. A zúzóknak ez kötelező volt. El tudok tehát képzelni olyat, hogy 5-én vagy - uram bocsá' - még 6-án is zajlott ez a folyamat.

A szervezet még működött. A működéssel együtt jár olyan dolog, hogy például nekem is voltak olyan anyagaim, amelyeket két példányban küldtek meg, illetve nem voltak fontosak, ezeket beraktam magam mögé s zúzógépbe. A zúzás önmagában semmit nem mond. Egy dolog biztos: amikor január 5. után az Ügyészség lefoglalta, lepecsételte a 7-es osztály iratanyagait, amikor eldöntötték, hogy itt álljon meg a menet, attól kezdve a csoportfőnökségnél az ilyen fajta megsemmisítési intézkedéseket megszüntették.

A következő: ebben az épületben rajtunk kívül még három szerv van. Itt van a katonai elhárítás, a kémelhárítás és a kormányórság. Ezek is ott zúztak.

39

A zúzási folyamat nálunk teljesen foggetlen. Szerintem most is zajlik. Mindennap keletkeztek olyan anyagok, amelyek zúzásra érdemesek.

Miért nem álltam fel? In 1948-ban jelentkeztem a rendőrségre. Akkor 16 éves voltam. Az állt az újságfelhívásban, amely ezt a jelentkezést nálam előmozdította, hogy a nép rendőrsége a nép érdekeit védeni akaró embereket keres. Közrendőrként kezdtem. Egyetlen soron kívüli előléptetést sem kaptam. 4 elemivel kezdtem ezt a munkát. Közben levelező tagozaton szereztem meg a jogi diplomámat. Nem úgy, mint ahogy abban a levélben van, amely itt van előttem. Ez a "Vitray Tamás" feladóval ellátott levél ocsmány hangon azt állítja, hogy zsidó, cigány, kommunista és akasztanivaló vagyok. In nagyon keményen megdolgoztam érte. Most is mindenki tudja, hogy milyen volt a politikai hangulat.

Akkor én a Belügyminisztérium állományában teljesítettem szolgálatot. Még fenyegetéseket is kaptam a vizsgára menet. Olyan professzor is vizsgáztatott, aki másnap disszidált. Tehát megdolgoztam érte. Elebenen soha senkit sem bántottam. Tamás Gáspár Miklós úrnak mondanék valamit.

Uppen a legutóbbi időben annyira megszaporodtak a nentelen támadások, amilyeneket soha korábban nem tapasztaltam. In a 60-as években kezdtem el ennél a szolgálathnál a munkát. Szakemberré igyekeztem válni, a törvényeket betartva. Ezelőtt soha nem tapasztaltam ezt, hogy nentelen erők, akiknek sem politikai kultúrájuk, sem becsületük, sem tiszteességük nincs, mindenkit fenyegetnek,

aki él és mozog, teljesen mindegy, hogy az kommunista, MDF-es, SZDSZ-es vagy FIDESZ-es.

A FIDESZ-esekkel kapcsolatban naponta kaptam pópcédulákat, hogy akasszák fel, verjék agyagba őket. Emlékszem rá, hogy decemberben valamikor ki is küldtem két lebert Tamás Gáspár Miklóshoz, hogy jelezze, hogy van ilyen dolog. Jelezték, hogy mi mindenképpen kivizsgáljuk, de ön tehát feljelentést. Azt jelentették, hogy ön nem óhajt feljelentést tenni, illetve azt mondta, hogy a párt jogászával megbeszéli.

A lényeg az, hogy én úgy éreztem, hogy most igen nagy szükség lenne arra, hogy egy szerv igazán vigyázzon a törvényes keretekre, és a szenvedélyek elszabadulása előtt próbáljon gátat szabni mindannak, ami negatív értelmű. En két éve - ma ellenzék is sokkal több van, mint amennyi akkor volt - tisztém szerint tudom, hogy kik voltak azok. Tiszteletre méltó gondolataik voltak, miközben nyilván támadták az akkori rendszert. Ez természetes dolog. Az ellenzék így csinálja.

Bármennyire puha diktatúra volt, annyira nem volt puha, hogy képes lett volna az ellenzékot kezelni. Annak idején nagyon sokszor jeleztem, hogy politikai kezelésre, tárgyalásra van szükség. Most úgy éreztem, hogy pont azoknak észre kellett volna venniök, hogy ez a szervezet tisztességes irányban változik, hogy képes nemzetben, népben gondolkozni, és hogy a pártoktól független akar lenni, ugyanakkor valamennyi párt felé nyújtja adott esetben védőkarját.

Nem akarom minősíteni Vegvári József lépését, de korábban azért támadtak, hogy miért tartottam meg

Handwritten signature or initials.

a szervezetben. Nem tudtam eltávolítani, mert mindenki tudja, hogy a párt, a szakszervezet, az Ifjúsági Szövetség, a Jézus Szíve Szövetség interveniált. Hiába állapítottam meg, hogy alkalmatlan erre a munkára, ott kellett hagynom. Nekem fogalman sem volt arról, hogy mit csinál. Ugyeletes volt, mert nem tudta ellátni a területen a munkát.

Nem gondoltam arra, hogy ő arra fogja felhasználni ezt a néhány információt, amiért mi is küzdünk. Első televíziós szereplésem alkalmával úgy nyilatkoztam, hogy ez tőlünk származik. Csak arra gondoltam, hogy ezt szakszerűen, világosan megkérdezik tőlünk, és aszerint fognak ebben a témakörben ítélni. Most pedig úgy érzem, hogy legalább is az ügyészségi vizsgálat boszorkánypert akarna a dologból kihozni.

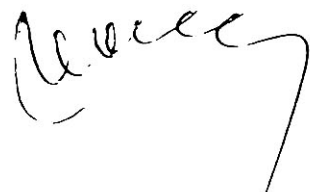
Szért úgy éreztem, hogy nincs a szervezettel szemben bizalom, nincs a személyemmel szemben bizalom. A jogrend, a demokratikus viszonyok nem bírják elviselni ezt, noha tudom, hogy ebből legalább 10-15 éves kár fog származni a nemzetre nézve. Félni kezdek, hogy a legitim hatalom nem tudja megszerezni azokat az információkat a pótolhatatlan szakemberek kiválása folytán, amelyekre szüksége volna.

E l n ö k :

Köszönöm szépen.

Azt javaslom, hogy a megszokott módon tegyünk fel kérdéseket. A kérdés elhangzása után rögtön kérjük a választ, azután jöhet a következő kérdés.

42

V a r g a S á n d o r :

Tanulmányoztam a katonai ügyészségen a "Sátrás" és a "László" dossziét. Szeretném, ha ön minősítené a László-féle dossziében levő anyagot.

H o r v á t h J ó z s e f :

A Sátrásról kaphatnék valami közelebbit? Azt nem ismerem.

V a r g a S á n d o r :

Az a Romhányi.

H o r v á t h J ó z s e f :

A Sátrásról elmondtam azt, amit tudtam. Nem tudtam, hogy mi a konkrét probléma a személyével szemben. Lászlónál viszont tudtam. Az én egyetértésemmel került fel. Bejelentés érkezett, hogy a FIDESZ és az SZDSZ létrehoz olyan, úgynevezett önvédelmi szervezetet, amely kiszűri, hogy a szervezetben kik az ügynökök, és megkísérli az állam-biztonsági szolgálattól mindazt az információt megszerezni, amit ezek a szervezetek nyújtanak, hogy ezeknél a szervezeteknél megtalálhassa, ami arra utal, hogy az SZDSZ és a FIDESZ figyelés alatt áll. Ez tehát ilyen komplex dolog volt.

Bejelentés útján jutott a birtokunkba adat. Egy FIDESZ-es személy volt - akit egyébként nem ismerek -, aki megijedt attól, hogy egy ilyen dologba vonták be, és végül is nem volt hajlandó többet segíteni. Az ebből következő teljesen természetes reflex volt, hogy védelmi intézkedések hoztak. A védelmi intézkedésben - az anyagban benne van - két, illetve három támpont volt: az egyik, aki a bejelentést tette, a másik a FIDESZ-iroda, a harmadik pedig

Kőszeg Ferenc.

Ezért az osztály vezetője saját elhatározásából - olyan engedélynek a birtokában, hogy ezzel az ügygel foglalkozni kellene - elrendelte ezen a két helyen a telefonellenőrzést és úgy tudom, hogy a levélellenőrzést is. Azóta ezt az ügyet Lovas Zoltán megírta dicsekedve. Valahogy olyan érzésem támadt, hogy ha én valakit megölök, és holnap megírom, akkor még pénzt is kapok érte. Ilyen helyzetet teremtett Lovas Zoltán ezzel.

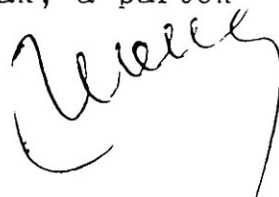
Ő volt az, aki behatolt a Néphadsereg úti objektumba illegálisan ennek a Végvári Józsefnek a segítségével. 25-én Kőszeg Ferenc biztosította ehhez a megfelelő eszközt, hogy rögzítenitudjanak. Kőszeg Ferenc mondta meg azt, hogy szükség van rá, és biztatta Lovas Zoltánt. Utána ezt az anyagot Lovas Zoltánék az épülettel szemben egy lakásban helyezték el, majd onnan a FIDESZ-irodába szállították, és a FIDESZ-irodában levő eszközökkel sokszorosították.

(Handwritten signature)

Megvan a név, én nem tudom, azt hiszem jogász végzettségű és képviselő akar lenni, aki egy vagy két napig őrizte, a sokszorosítást elősegítette. Magyarul: nem az SZDSZ-t és nem a FIDESZ-t, hanem ezt a behatolási szándékot akarta felderíteni az állambiztonsági szolgálat. Kérem, ítéljék meg, hogy kellett-e csinálni. Törvény kötelezett rá, nem hagyhattam ki. Ha most visszahelyeznének és számítanék erre, akkor is ezt tenném. Tessék megnézni: betörnek az SZDSZ-hez, betörnek az MSZP-hez, betörnek a FIDESZ-hez. Biztos vagyok benne, hogy a FIDESZ-nél, ahonnan 83 ezer forintot vittek el, és semmi mást, köztörvényes bűncselekmény történt. Elszabadultak az indulatok. Az a szervezet pedig amely ennek az indulatnak hogy úgy mondjam a végére járhatna és gyorsan föl tudná deríteni az embereket, szét van verve.

A "Sátras"-ügyről nem tudok többet mondani.

A Romhányi-ügy egy politikai karambol. Bármilyen párt lesz is kormányon, Romhányival problémája lesz. Ki van téve egy felhívás - bár nem Romhányi írta alá, hanem az ő égisze alatt lévő Radikális Párt, azt hiszem Rózsa Mihály, aki az egyik legjobb barátja Antoniewicz Rolandnak -, amely azt tartalmazza, hogy nagytakarítás kell. Megítélésem szerint az, amit az MDF-nek tulajdonítanak, hogy Miskolcon megjelent: "A nagytakarítás napja III. 25.", nem az MDF ügye. A politikai kalandorok ebben a zavarosban halászni fognak. Ebben pedig olyan veszélyt látok, hogy a politikai palettán, ha ilyen zavaró körülmények vannak, a pártok

egymásnak fognak ugrani, és mi ezt próbáltuk elkerülni, ezért Antoniewicz ügyében az SZDSZ-nek és a FIDESZ-nek tájékoztatást adtunk. Én személyesen beszéltem solt Ottíliával, meg a FIDESZ-iroda vezetőjével. Elmondtam, mi tudjuk, hogy provokáció. Jelentettük a miniszternek, aki sajnos, már a parlamenti ülésen volt, és nem tudott fölszólalni ebben a témában - illetve fölszólalt, de valamilyen oknál fogva nem tudta elmondani. Jeleztük, hogy provokáció, kértük, hogy mondja meg, a parlamentben ne ezzel foglalkozzanak a képviselők, hanem nyugodjanak meg, mert megvan a valószínű tettes.

Sajnos, minket prejudikáltak, de mi nem akarunk soha senkit sem prejudikálni.

V i o l a K á r o l y :

Én is szerettem volna fölhozni ezt a "László"-ügyet, és - bár a kollégám már megtette - egy kérdésem volna. Ha jól emlékszem, ebben a bizonyos információban szerepelt olyan is, hogy a FIDESZ bizonyos terrorcselekményeket szándékozik elkövetni. Erre vonatkozóan jött-e valami?

H o r v á t h J ó z s e f :

Naponta jöttek be különböző fajtájú információk, amelyek szerint a FIDESZ ezt akarja, az SZDSZ azt akarja, az MDF ilyen tevékenységet folytat, az MSZMP újjáalakul és ezt meg ezt akarja... Az MSZMP-vel kapcsolatban nagyon egyértelmű volt ősszel, valamikor októberben, hogy létre kell hozni az országban egy olyan pszichózist, aminek alapján a visszarendeződést meg lehet oldani. Ezek az információk

bejöttek, de mi végimentünk rajtuk, és mint ahogy a Kádár János Társaságról is megállapítottuk, hogy nem létezik, hogy a Münnich Ferenc Társaságról is megállapítottuk, hogy maga a Társaság nem rendelkezik sem fegyverekkel, sem arra irányuló elhatározással - bár a tagok között ilyen nosztalgiazó beszélgetések folynak -, hogy visszarendeződést csináljanak. Megállapítottuk, hogy a hadseregben - bár van néhány tiszt, aki fenyegetőzik, mondja a magáét elkeseredésében, mert fél, hogy a hadseregből a létszámcsökkentés során tehetségtelensége miatt ki fog kerülni - és a rendőrségen nem voltak igazak ezek az információk. Nem találkoztunk olyan ténnyel, amely igazolná, hogy akármelyik szervezet valamiféle terrorcselekményt akar elkövetni.

V i o l a K á r o l y :

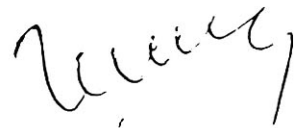
Ön két okmányt említett. Ha ezzel a bizottság is egyetért, én nagyon szívesen venném, ha megnézhetnénk ezeket, vagyis a megsemmisítési engedélyeket, amelyek december 18-án lettek jóváhagyva, valamint az ön írásbeli utasítását, amelyet december közepén-végén adott ki arra vonatkozóan, hogy pártokról nem lehet információkat gyűjteni. Az én megítélésem szerint ezek alapvető dolgok.

H o r v á t h J ó z s e f:

Azt hiszem, hogy odaadtam ezeket, bár lehet, hogy még itt van nálam valamelyik. (Keres az iratai között.) Biztos, hogy az ügyészi okiratok mellett elfekszik mind a kettő.

E l n ö k :

Ezek szerint a Katonai Ügyészségen meg lehet nézni.

H o r v á t h J ó z s e f :

Igen. December 29-én ment ki az utasítás. Ez egyoldalas anyag, amelyből egyértelmű volt, hogy nem szabad csak és kizárólag alkotmányellenes tevékenységről információt gyűjteni. Nem úgy fogalmaztam, hogy pártokról nem gyűjthetünk információt, miután a korábbi eligazításból ez egyértelmű volt, de világos, hogy ha csak alkotmányellenes tevékenységről lehet, akkor a pártokról nem, mert a párttörvény elfogadásával a pártok legitimé váltak és védeni vagyunk kötelesek.

V i o l a K á r o l y :

Ön szerint az állomány politikai munkának tekintette a munkáját vagy egyfajta szakmának, hivatásnak?

H o r v á t h J ó z s e f :

A pártállam viszonyai között ennek az állománynak hosszú időn keresztül mondták, hogy ebben a munkában jelentős szerepe van a politikának, tehát csak politikailag világosan látó ember képes ezt végezni. Meg kell mondanom, hogy az 1988 májusi pártétekezlet nagy traumát jelentett. Ezt világosan kell látni, és aki nem látja, az nem sokat ért a politikához. Ennélfogva attól kezdve számomra mint vezető számára alapvető kérdéssé vált, hogy mit jelent mostantól kezdve ennek a szervezetnek a tevékenysége.

Mi már 1989 nyarán megfogalmaztuk, hogy ezt a szervezetet le kell választani a rendőrségről, és meg kell fosztani a nyílt jogi lépések megtételének a lehetőségétől. Szigorúan szakmai szervvé kell tenni, amelyben nincs

helye semmiféle párthoz való tartozásnak. ennek megfelelően - lehet, hogy van, aki itt most rosszat gondol rólam - a kongresszus után összehívtam az állományt, és azt mondtam, mi ugyan ebben a kérdésben nem döntöttünk, hogy a párt kettészakad vagy nem, de tekintettel a társadalomban folyó változásokra, csak akkor biztosítható a szervezet pártsemlegesége, ha benne nem létezik párt és nem léteznek olyan emberek, akik valamilyen irányba, valamelyik párt felé elkötelezettek. Ha valaki csatlakozik valamelyikhez, az személyes ügye, de itt, a munkahelyen nem akarok találkozni egyetlen elfogult lépéssel sem. Lehet úgy is csinálni tisztességesen, ha valaki valamelyik pártnak a tagja, de ha itt megengedjük, hogy pártoskodjunk, akkor ennek a következménye a szervezet széthullása és alkalmatlanná válása lesz.

Tudomásom szerint ennek alapján nem is igen indultak meg a pártokba való belépések - nem is vagyok kíváncsi rá. Pletykából tudom, hogy három vagy négy ember lépett be az MSZP-be. Én egyszerűen nem vagyok kíváncsi rá, nem foglalkoztam vele. Az biztos, a munka során egyértelműnek látszott, hogy 1989 őszétől a pártsemlegesség gyökeret ver az emberekben, és meggyőződésem, hogy ezek az emberek annyira szeretik a hivatásukat, elképzelhetetlen, hogy a politikát helyezték volna előtérbe. Ez tehát egy szakmai szervezet.

V i o l a K á r o l y :

Két rövid kérdésem van.

1. Tud-e ön arról, hogy 2-3 évvel ezelőtt kaptak-e politikai célzatú információ megszerzésére megbírást politikai szerveztől?

H o r v á t h J ó z s e f :

En most olyan konkrét utasítást, hogy ezt vagy azt a politikai információt szerezzük meg, nem tudnék felsorolni, de alapjában véve a szervezetnek volt ilyen feladata, tehát a társadalmi pulzus folyamatosan kezelés alatt állt. En pártsemleges, a társadalom belső folyamatairól folyamatos információt adtam. Jeleztem azt, hogy hol milyen feszültségfelhalmozódások vannak. Jeleztem azt 1985-ben, hogy a társadalomban a feszültség növekszik. Jeleztem azt, hogy az ellenzék által felvetett kérdések közül x, y és z kérdés veszélyt rejt magában. Jeleztem azt, hogy például az értelmiségnek azt a részét, amely a jelen pillanatban ellenzéki nézetek hatása alatt áll, a legsúlyosabb hiba lenne kizárni a társadalomból. Ennélfigyve szorgalmaztuk a politikai megoldásokat.

Itt van a FIDESZ. Annak idején mi jeleztük, hogy a FIDESZ megalkulása folyamatban van. Jeleztük, hogy ezek a fiatalok tisztességes számmal vannak, de a KISZ politikai mozgalom nerevsége és a politika lassúsága miatt - itt egy állóvázban éltünk az elmúlt 15-20 évben, ezt mindenki tudja - kezelni kellene ezt az ügyet, szóba kellene állni velük, és meg kellene vizsgálni, hogy nem lehetne-e a KISZ-t átalakítani ifjúsági szervezetek szövetségévé.

Eltűnk ilyen javaslattal. Nem rajtunk múlt, hogy a FIDESZ végül is megalakult. A megalakuló értekezletre meghívta az egyetemi pártbizottság titkárát, a FHSZ-bizottság titkárát, a Budapesti Pártbizottság küldöttét, az MSZMP Központi Bizottságának a küldöttét. Ezek nem mondták meg azt, hogy ők részt vesznek, és elismerték ennek a szervezetnek a megalakulásakor a folyamatosságát, utána azt mondták, hogy nem jó, nem helyes.

Tehát az az állásfoglalás volt helyes, amelyet ott mondtak. Amit utána lejelentettek, az konfliktushelyzetet teremtett, mert annak alapján jött a FIDESZ-szel kapcsolatban, hogy intézkedni kell. A Belügyminisztérium nem vállalta, mert elfogadta azt, amit mi jelentettünk, hogy nem szabad a FIDESZ-szel kapcsolatban rendőri intézkedést tenni. Ezek alapján véve tisztességes szándékú gyerekek, akik az ellen léptek fel, ami miatt mindnyájan éreztük, hogy a politikai vezetés nincs birtokában a valóságos politikai folyamatoknak.

T a m á s G ó s p á r M i k l ó s :

Hogy lett ebből rendőri intézkedés?

H o r v á t h J ó z s e f :

Nem rendőri intézkedés, hanem ügyészi intézkedés. Ennek alapján a Koordinációs Bizottság olyan döntést hozott, hogy akkor az ügyészség figyeltesse. Tehát mi nem figyeltettük. Szeretném, ha nem értenék félre. Jelentem, hogy annyi ellenzéki személy van ma, aki korábban nem tudom, hogy hol volt, mert akkor nem volt az. Ma előadásokat tartottam, és ott általában azt mondták, hogy néhány tucat-ra tehető azoknak a személyeknek a száma, akik ezt másként

látják, és van néhány tuca, aki támogatja őket. Politikailag kellene ezt kezelni. Ez volt a végkonklúzió. Ez maradt el.

V i o l a K á r o l y :

2. A nagyságrendre lennék kíváncsi. Egy jóval korábbi időszakhoz hasonlítva a 23-a utáni időszakot, egy meghatározott időpontban nagyságrendileg hány alkalommal folytak ezek a titkos eszközök? Ebből körülbelül hány százalék volt, amely kizárólag politikai jellegű célzattal indult be?

H o r v á t h J ó z s e f :

1989 adatai engem is érdekeltek. Az évet 105 ügyel kezdtek. Október 23-a utánra vagy pontosabban december közepére - tudomásom szerint - összesen 3 ügy létezett. Ez a három ügy, amelyről szó volt. Állítólag van még kettő, de úgy, hogy mulasztás történt, amelyet én, ha most hivatalban levő vezető lennék, fenyítéssel rendeznék el. Ha önök nem kérdeznek, nagyon hálás leszek érte, de el tudom mondani, ha az a kívánság. A 105-ből maradt három, de ebből 2 újonnan keletkezett, tehát tulajdonképpen 1 maradt életben.

60 levélellenőrzést tudok kimutatni az egész évre a nyilvántartásból. Ebből decemberben 2 működött ebben az ominózus ügyben. A postai lehallgatás - tudomásom szerint - december közepéig megszűnt. Volt néhány, 5-6. Annak arányában, hogy az ügyeket lezárták, azokat az eszközöket is megszüntették, amelyek voltak. Ezzel párhuzamosan mintegy 1300-1400 külön dossziében ellenőrzött személy anyag és az ezzel kapcsolatos intézkedések megszűntek.

Azt tudom tehát mondani, hogy ha nem jön ez a botrány, akkor kapkodás nélkül, a teljes törvényesség betartásával tudtuk volna rendezni az iratanyagok megsemmisítését január végéig. December ugyanis nem volt reális határidő. Meggyőződésem szerint a választások előtt már olyan tiszta helyzet alakult volna ki, hogy például januárban már egyetlen olyan információ sem keletkezett, amely pártra vonatkozott, tehát biztos, hogy még véletlenül sem kerülhetett volna pártra, szervezetre információ.

F o d o r L á s z l ó :

Jó lett volna, ha az ön által átadott dokumentumokat már előbb megismerhettük volna. Biztosan jobban át tudtuk volna látni ezt a munkát.

Ön többször említette, hogy puha diktatúrában dolgoztak, de világos, hogy mégis csak milyen módszerekkel. Kifejtett bizonyos tevékenykedést, és több személyt figyelmeztetésben részesített. Ezen túlmenően nem voltak más eszközök, amelyeket a baloldallal és a jobboldallal egyaránt fogatosítani kellett:

A másik az 1300 fős dosszié, amelyet lezártak és megsemmisítettek. Nem képzelhető el, hogy a kollégáknál mégis maradt? Nem ismerem annyira az önök munkáját. Biztos, hogy ezek megsemmisültek? Ha nem, akkor jó volna, ha még valamit meg tudnánk kapni.

Megkerdezték a kollegák a pártjuk felé való munkát. Ugy látszik, hogy minden napra jut valami "csemege". Tegnap a FIDESZ. Gondolom, ön is hallotta. Kovács Géza 21 éves fiatalembert szólaltatták meg, akít 192-ben építettek be szarolással, ahogy ő nyilatkozott. Valószínű, hogy több

Handwritten signature
53.

ilyennek is lehetünk meg a tanúi.

Azt megkerdezte képviselő kollegán, ami engem is nagyon foglalkoztat az anyagok megsemmisítésével kapcsolatban. Azt már nem is kerdezem.

H o r v á t h J ó z s e f :

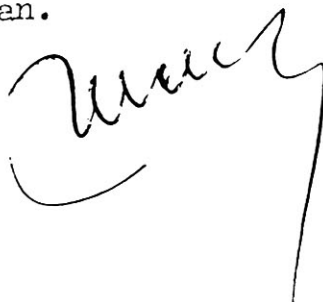
Puha diktatúra és rendőri eszközök. Számunkra ezt törvény írja elő. Európába kitekintve, akit ez a dolog részletesen érdekel, ajánlom, hogy esetleg nézzen utána. Izgalmas dolog. Olyan dolgokra jön rá, amit maga sem tudott. Én sem, pedig lassan három évtizede csinálom ezt a szakmát.

E l n ö k :

Van néhány anyagunk erre vonatkozóan is.

H o r v á t h J ó z s e f :

Vannak országok, ahol erről törvény intézkedik, de többségében belső rendelkezések. Még törvényi rendelkezésig sem mentek el. Az NSZK alkotmánya viszont minden képviselőnek, aki az állambiztonsági szolgálathoz hozzáférhet, ennek a titkos szolgálatnak az ellenőrzését kötelezőve teszi a személyére vonatkozóan.

Amerikában azért nem nevezték ki a Bush által először javasolt védelmi minisztert, mert a Képviselőház nem fogadta el. A Szenátus felé öt nap alatt kellett jelentést tenni, hogy ki is ez az ember, miért nem fogadták el. Öt nap alatt 140 oldalas jelentést tett le az FBI erről az emberről. Tessék megmondani, hogy ezt össze lehetett-e szedni öt nap alatt, le lehetett-e gépelni, lehetett-e sokszorozítani stb. Ott volt a gépen. Mi nem szeretnénk, ha Magyarországon ilyen helyzet alakulna ki, részben mert nem vagyunk nagyhatalom, részben, mert ennél nag yobb bizalom kell egymással szemben.

Az bizonyos, hogy valamilyen úton-módon ki kellene szűrni a legfelső döntéseket tevő, nemzetközileg felelős és a társadalomra nézve terhet vállaló embereket, ha anyagi- és erkölcsileg megbízhatatlanok. Ezt tisztázni kell.

Ezt az eszközt mindenki használja, nélküle az államhatalom nem képes működni. Azt mondják, hogy ha az embereknek nem volna szüksége vallásra, akkor nem volna vallás, ha nem volna szükségük Istenre, akkor nem lenne Isten. Kicsit ez is olyan dolog: egy modern állam nem tud működni speciális szolgálat nélkül. Hogy milyen eszközök, azt én nem tudom megítélni.

A figyelmeztetés azt jelenti, hogy nem a régi értelemben vett figyelmeztető jellegű jegyzőkönyvi beszélgetés, hanem a "puha" megoldáshoz hasonló beszélgetés, aminek keretében elmondjuk: tudjuk, hogy ön ilyet tervez, tudjuk, hogy ezt szeretne, tudjuk, hogy ezt készíti elő - azt javasoljuk, hogy ne csinálja. Megpróbáltuk meg-

győzni arról, hogy az egész nemzet érdeke, mert a világ ránk figyel, hogy ez tisztességgel menjen. Én ilyen értelem-
ben mondom ezt a dolgot. Ezen túlmenően éppen a jogállamiság felé haladás nem engedte meg, hogy a korábbi, durvább eszközöket alkalmazzunk. Nem is volt szükséges, mert úgynevez ki, hogy inkább hóbörgések voltak.

A hisztéria-keltés a békés rendszerváltásnak a természetes lassúsága és a korábbi félelmi reflexek által kiváltott folyamat.

A dosszié. Meggyőződésem szerint nem maradtak dossziék, mert a megsemmisítésre a vezetők utasítást kaptak. Ezek a dossziék csak törvénytelenül lettek volna megtarthatók, másrészt lezárták az egész belső elhárításnál még a szobákat is. Ha tehát netán mégis valaki mégis megőrzött irvet, akkor utólag meg tudják találni mindazokat az iratokat.

E l n ö k :

Kívánod ezt ellenőrizni, Laci? Mert akkor megkérdezzük, hogyan lehet.

H o r v á t h J ó z s e f :

Megítélésem szerint Benkő Ferenc ezredes tud segíteni,
akit megbíztak, hogy a szervezet anyagait vegye át,
és aki annak az épületnek a parancsnoka.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Kérdezzük meg, hátha talált valamit.

H o r v á t h J ó z s e f :

Nem tudom elképzelni. Ezek az emberek nem fölkészületlenek, tudják, hogy mit jelent a törvénsértés. Szerin-

tem alaptalan félelmek is élnek. ~~Nagyon~~ remélem, hogy a jogállamiság nem azt jelenti, mint ez előtt 30 évvel, hogy mégis felelősségrevonás lesz annak ellenére, hogy a törvény nem követelne meg felelősségrevonást.

A beszervezésről, a zsarolásról még nem beszéltem. A biztonsági szolgálat kapcsolatok nélkül nem létezik. Hogy ez a beszerzés hogyan zajlott le? Tartok tőle, hogy ez az ember annak idején felajánlotta, hogy ő mindent megcsinál, csak ne kerüljön bíróság elé -. az operatív tiszt pedig elfogadta. Most pedig nemzeti hőssé próbálja magát tenni. Én óvakodnék az ilyen típusú emberektől. Van még jó néhány. Majdnem biztos vagyok benne, hogy ez, akit kámzsávként bemutattak a televízióban valótlanul állít. Nem tudom, hogy ki adott neki ennyi pénzt. Önök előtt nyugodtam mondhatom, de kérem, hogy felejtsék is el: maximum 5 ezer forintot kaphatott, ha kapott tőlünk valaki pénzt. Ez már azt jelentette, hogy gyereke volt, rossz anyagi körülmények között élt, időlegesen nem volt munkahelye - és így tovább. Nem volt annyi pénzünk, és én rendkívül szigorúan tartottam magam ahhoz, hogy aki nekem pénzért hoz valamit, majdnem biztos, hogy olyan dolgokkal is táplálni fog, ami törvénysértésbe torkollik, ezért nem engedtem meg. Ez az ember 15 ezer forintot mondott, ez pedig szerintem kizárt. Meg kellene nézni.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nagyon sajnálom, hogy most már rendkívül kevés időnk van. Szerettem volna a bizottságnak - ha már így összejöttünk Horváth vezérőrnagy úrral -, elmondani, hogy nézett ki ez a dolog azok oldaláról, akiket ellenőriztek.

Handwritten signature

Az a kép, amit Ön mutatott be nekünk, egy, ugyan a pártállam keretei között a diktatúrát kiszolgáló, de azért szakmailag viszonylag magas színvonalú és tárgyailagos szervezet képe volt. Ez nem fér össze az elmondottakkal.

Egy másik személyes tapasztalatomat is hadd mondjam el! 1989. június 16-án Önök az események sima lezajlását biztosították - egy évvel azelőtt más történt. Azok nem Önök voltak, hanem a rohamrendőrség, amely szétverte a tüntetést, meg a hátamat. Meg kell mondanom, ott is látható volt, hogy aki ~~ezt~~ politikailag előkészítette, az nem a dolog sima lezajlása mellett volt. Az a politikai, rendőri vagy állambiztonsági szerv, amely ezt 1988. június 16-án intézte, konfliktusra törekedett. Arra törekedett, hogy botrány legyen, még hozzá nagy botrány, nyilvános botrány és mindenki tudomásul vegye, hogy itt mi a helyzet. Máskülönben nem lehetett volna három-négy órán keresztül verni a tömeget Budapest belvárosában.

Ezekkel a tapasztalataimmal, ha úgy tetszik: élményeimmel kapcsolatban tenném fel alapkérdésemet. Tudom, hogy azokat a rendőri és politikai jellegű információkat, amelyeket Önök összegyűjtöttek, továbbították a pártközpontba, hiszen Verebély nyilatkozatából is kitűnik, hogy Aczél György gyűltek össze ezek az információk, meg a politikai értékelését is az ő vezetésével végezték - részt vett benne Korom Mihály és mások. Az intézményen belül törekedtek-e Önök politikai elemzésre, ami megszabta a vizsgálat irányát. Ebből a sok dologból - mint hogy lefényképezték az embert, ha új barátnőjével kiült az eszpresszó teraszára - nem lehetett politikai értékelést létrehozni

Aczél
133.

Hogyan született meg a szervezet struktúrája. Ezt a többiekől már megtérdeztem, és továbbra is érthetetlen számomra. Ez merev, hierarchikus és centralizált szervezet volt. El nem tudom képzelni, hogy - az ön állítása szerint - magas képzettségű profik ne rendelkeztek volna véleménnyel a politikai helyzetről, és ne próbáltak volna olyan stratégiát megállapítani, amelynek alapján a nyomozásokat, a felderítéseket elvégezték. Ez hogyan történt, és erről mi az ön véleménye?

H o r v á t h J ó z s e f :

Hosszú kérdés. Azt tudom mondani, hogy ami a nyílt követéssel meg egyebekkel kapcsolatos, nem hozzánk tartozó szervezetről van szó. Ez a szervezet egy figyelő szolgálat, III/2 számmal jelzett. Ez teljesen független, más a vezetője, más a parancsnoka. En az épületüket sem ismertem. Egyedül a vezetőt és egy vagy két embert ismertem. Szigorúan konspirált körülmények között vették fel ezeket az embereket. Ezek zömében tisztbelyettesek. El tudom képzelni, hogy ez a szervezet abban az időben éjjel-nappal dolgozott, de megközelítően sem figyelt meg annyi embert, mint amennyit gondoltak.

Eppen tegnapelőtt este kerdezett meg engem a Szabad Európa rádió. Felvetettek egy teljesen ismeretlen volt apáca nővért, hogy azt most is figyelik. Nem tudtam meggyőzni a hölgyet, hogy abban az időben, amikor a legkevényesebb munka folyt az ellenségek ellen, a 40-as évek elején, tudomásom szerint összesen fél napra két embert tudtak figyelni. Nem volt kapacitás. Ennek következtében a többsége inkább a felzaklatott idegrendszer működése volt. Nem gy-

Tamás

szer feljelentések érkeztek, megverték emberket, és azt hitték, hogy követik. Azt sem ismertik, aki vert, és azt sem, akit megverték. A pártközpontban feljelentették, a jelentést oda küldték. Megkaptam kivizsgálásra. Végigmentem rajta, és megállapítottam, hogy sem hallottunk sem arról, aki vert, sem arról, akit megverték.

Ezzel együtt nem zárom ki, hogy abban az időben volt olyan. Nem zárom ki, hogy volt ilyen fenyegetés. Azt sem zárom ki, hogy ilyen szöveg elhangzozhatott. Itt van például Demszki Gábor ügye. Ott egyértelműen a közlekedésért felelős rendőri állomány csinálta az egész dolgot. Végül ránk kenték. Akkor már olyan beosztásban voltam, hogy igazoló jelentést kellett írnom, hogy miért csináltuk mi ezt Demszki Gáborral. Azt nem zárom ki, hogy a közlekedési rendőrség vezetője valahonnan kaphatott egy olyan tájékoztatást, hogy Demszki Gábor szamizdat iratokat készít és szállít a kocsijában, és hogy ezt a kocsit a közlekedésrendészet vezetőjének a tudomására hozta, hogy ha ezzel találkozik, jelezze.

Itt kezdődik az, hogy jelezze, vagy pedig provokációt csináljon. Tessék mondani, ki nem találkozott túlteljesítő emberrel! Sajnos a mi politikai félmuveltségünk egész Európára jellemző.

J e l e z z e k :

Azokban a titkos jogszabályokban van egy olyan figyelés, amely agresszív. És nyilván ilyen volt.

H o r v á t h J e z s e f :

Ezt a III/2 csinálta. Ezt minimum miniszterhelyettes rendelhette el. Ennél lejjebb ilyen intézkedést

Horváth József
135

nem engedélyezhettek.

E l n ö k :

Ez egy operatív szerv volt.

H o r v á t h J ó z s e f :

Mint ahogy a kocsmai izgatás miatt bennünket tettek felelőssé, de mi nem csináltunk ilyent 16 év óta.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Olvashatta a szamizdatban.

H o r v á t h J ó z s e f :

En a szamizdatban azokat a cikkeket olvastam el, amelyek valamit mondtak, például az ön véleményét, vagy Kiss Jánosnak és Venczel Györgynek a cikkét, amelyben voltak olyan gondolatok, amelyeket nem ért az, aki nem politizál, de aki politizál, az megért. En rá voltam kényszerítve. Ennek a szervnek nem lehetett volna dolgoznia annak idején, ha nem politizált volna.

Tehát konfliktusok a szerv részéről biztos, hogy nem voltak. Ezzel kapcsolatos az, hogy politikai elemzések történtek-e. A békemozgalommal kapcsolatban emlékeznek rá, hogy a 80-as évek közepe felé merült fel a Dialógus Békecsoport. Ezt a békecsoportot annak idején sikerült megmenteni attól, hogy őrizetbe vételek történjenek, hogy elítélés történjék. Ez egyszerűen azért történt, mert olyan javaslat ment a mi szervünk részéről, hogy a tényleges békemozgalom megújítására törekszük. En személyesen tárgyaltam a békemozgalomért felelős akkori főtítkárral. Vele egyeztem meg, hogy ő a maga frontján és én is a magam frontján a miniszterem

Wally
6/1

keresztül a pártközpontnak tesszük együttes javaslatot, hogy ezeket integrálják be a békemozgalomba, hagyják, hadd tevékenykedjenek.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

A csoport felbomlásában önök közreműködtek?

H o r v á t h J o z s e f :

Nem. Ez a csoport tulajdonképpen több irányú részre szakadt. Voltak, akik együttműködést akartak. Voltak, akik nem értettek egyet az együttműködéssel. Tudjuk, hogy a békemozgalom a Rakpart Klubban adott nekik egy helyiséget, és a békemozgalom foglalkozott velük. Hogy aztán ott mi volt, azt nem tudom.

Környezetvédelem. 1987-ben jeleztük, hogy a környezetvédelem egyre nagyobb problémát jelent, reális veszélyt jelent; az állami szervek, a vállalatok egyszerűen nem törődnek ezzel, és komoly veszély fog mutatkozni, amennyiben nem fog teret találni, amennyiben nem foglalkozik vele az illetékes szerv. Több emberrel beszélgettem, akinek hatása volt arra, hogy itt valami legyen. Azzal utasítottak el - amint azt utólag megtudtam -, hogy Kádár János megkérdezte, hogy most pont erre van nekünk szükségünk. Nem volt utána senki, aki meg mert volna mondani, hogy igenis olyan helyzet van - mint ahogy Bős-Nagymaros, Tengiz és egyébek pontosan jelzik -, hogy a környezettel összefüggésben senki sem érez felelősséget.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Önök végeztek elemzéseket?

H o r v á t h J o z s e f :

Igen, és javaslatokat is tettünk. Általában az volt a lényeg, hogy politikai eszközökkel kell a dolgot megoldani.

T a m á s G á s p á r M i k l o s :

Ezek az elemzések informálisan készültek.

Összeültek a hozzáértő emberek, és megbeszélték?

H o r v á t h J o z s e f :

Nálunk volt egy osztály, a 7. osztály, amelyik az információkat gyűjti. Ennek volt a feladata, hogy ilyen elemzéseket készítsen; korábban a pártélet igényei szerint és a korábbi alkotmányos megközelítésben, de alapvetően a konfliktuselkerülés szándékával. Október 23-án pedig én hoztam létre egy olyan csoportot, amelynek ez volt a neve: folyamatelemzés. Leadtam egy jelentést, amely pártsemlegesen, egyszerűen a társadalom belső mozgásait, követelményeit, igényeit jelezte a legitím hatalomnak. Tudomásom szerint ezt a köztársasági elnöknek és a miniszterelnöknek küldték meg. El tudom képzelni, hogy esenkívül még az államminiszter is megkapta. Nem tudom pontosan. Most nem akarok hazudni.

Ők kapták meg azért, hogy lássák, mi a helyzet. Ebben párt-
szempontban benne van az MSZMP, az MSZMP, benne van, amikor
decemberben volt az MSZMP újjászervezése, indulása. Például
olyan mondat - talán még idézni is tudnám -, hogy az MSZP
megyei szervezetei lassan térnek észhez. Jeleztük azt, hogy
az MDF előttetörőben van, jeleztük, hogy az SZDSZ és a
FIDESZ a népszavazással kapcsolatos akcióval bázisnövelést
hajtott végre. Jeleztük, hogy növekszik a feszültség a gaz-
dasági problémák miatt, jeleztük, hogy a nemzetközi pénz-
piac várhatóan hogyan reagál.

E l n ö k :

Ez az összegző jelentés?

H o r v á t h J ó z s e f :

Ez egy folyamatlemezés, összegző jelentés, amit
szintén leadtam az emlékeztető mellé. Véleményem szerint
ez az, amivel kapcsolatban Németh Miklós úgy foglalt állást,
hogy ő is látott ilyet. Ennek egyetlen egy párt sincs a hom-
lokterében, minden szervezetről, minden külső tényezőről
annyit írtunk, amennyi a jövőben a legitim hatalomnak szük-
séges.

Még egy dolgot hadd mondjak el. Ezt Ön talán
még jobban tudja, mint én, mert én szenvedő alanya voltam
akkor még kis beosztottként. Egy évtizeden ment egy
nagyon komoly mentési akció az erdélyi értelmiség átmentésére.
Ebben benne van Sütő András, benne van Tamás Gáspár Miklós,
benne van Szócs Géza - tehát benne vannak azok az értelmiségiek,

akiket ott a Securitate üldözött. Ezeknek az embereknek az átmentése a bürokratikus akadályok miatt, a két ország között fennálló szerződések miatt és annak a szörnyű nyomása alatt nagyon nehéz volt. Felelősséget kellett vállalni. Miután én elég mozgékony ember voltam, nem egy ilyen feladatot kaptam a minisztertől, miniszterhelyettől az akkori csoportfőnökön keresztül, hogy harcoljam végig: ezeknek az embereknek engedélyezzék a letelepedést. Nem egy esetben nekem kellett közbenjárnom az Egészségügyi Minisztériumnál, hogy adjanak valamilyen segílyt, mert ez az ember áttelepült ide, de éhen hal, vagy hogy adjanak neki orvosi kezelést. Nem a mi funkciónkba tartozott tehát. Ezzel csak azt szeretném jelezni, hogy mennyire bonyolult viszonyok között éltünk.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nekem is négy és fél évig tartott.

H o r v á t h J ó z s e f :

Senki sem merte a felelősséget vállalni. A dolognak ilyen oldala is van. Most már beszéljünk őszintén - és szeretném, hogyha ez jegyzőkönyvön kívül maradna. Az Ön személyével kapcsolatban mindent elkövettek annak érdekében, hogy bebizonyítsák: Ön a Securitatenek a tájékoztatója. Nem tudtam megmagyarázni, hogy ez a Securitatenek egy olyan provokációja, amelynek során azt, aki tisztességes, aki nem volt hajlandó őket tájékoztatni, aki nem volt hajlandó nekik aláírni, akitől félnek, azt be fogják feketíteni. A speciális szolgálatok közötti harcban ez természetes dolog.

Aki az elmúlt időszakot nem ebben a bonyolult helyzetben ítéli meg, és aki a mostani botrányt nem ezek szerint kezeli, azzal szemben nincs sok értelme, hogy bármit is mondjon az ember.

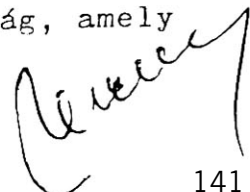
D e b r e c z e n i J ó z s e f:

Az én kérdésekre egy rendkívül rövid válasz adható. Tulajdonképpen azt szeretném, ha megerősítené a bennem kialakult képet. Én úgy látom, hogy a belügyi szolgálat működése alkotmányellenes volt október 23. előtt is, tehát a régi Alkotmányt is sértette, meg az újat is, vagyis nem az Alkotmány szabályozta az Önök működését. Törvény nem vonatkozott Önökre. 1975-ben született két minisztertanácsi rendelet - a 6000-es és egy másik -, amit nem is ismertek, tehát ez sem szabályozta a működésüket. Ahogy elhangzott, kilencvenegy parancs alapján működtek, és az e parancsok alapján való működés továbbra is alkotmányellenes volt. Mondta, hogy történtek törekvések - fölszólalás a tudományos konferencián, meg parancsnoki értekezleteken -, amelyek nyilván hatástalamosok voltak. Kinek a hatásköre lett volna október 23. után az Önök működését szabályozó parancsokat megsemmisíteni, visszavonni.

H o r v á t h J ó z s e f:

Kénytelen vagyok többet mondani. Először is az alkotmányellenességről. Aki nálunk volt, senki nem volt alkotmányjogász, én sem.

A kilencvenegy parancsot a miniszter anullálhatta volna, de éppen a jogászok - a Diczig-féle bizottság, amely

a nemzetbiztonsági törvényt is alakítja - még áprilisban is olyan álláspontot képviseltek, hogy majd ha elfogadják az új Alkotmányt és az állambiztonsági törvényt, akkor kell megváltoztatni, mert máskülönben a szervezet lebegni fog, nem tud mit csinálni. Hiába volt a kezdeményezés.

Én elkészítettem a 91 parancs helyett azt hiszem, hét vagy nyolc alapparancsnak az első változatát, amely már figyelembe vette a jogállamiság kereteit, felterjesztettem, de nem volt rá semmiféle reagálás.

Ebben a szervezetben - a miniszterhelyettesig bezárólag - parancsot végrehajtó emberek voltunk. A miniszter tehetett volna ebben a dologban. De tisztában volt az átmenet bonyolultságával, számított arra, hogy az átmenet békés voltát számtalan erő fogja megzavarni, gondolom, ezért fogadta el, hogy inkább ilyen kézi vezérléssel folyamatosan próbáljuk ráhangolni az állományt az új helyzetre, és majd az alkotmányos rend alapján alakítjuk ki az új belső szabályozást. Gondolom, ezért nem anullálta csak talán január utolsó napján - nem tudom, mert én már nem vagyok közöttük mint nyugdíjas.

Beszéltem néhány emberrel. Ez az állomány erkölcsileg, politikailag, szervezetileg teljesen szét van verve. Tíz-tizenöt éven keresztül Magyarország itt áll a nemzetközi nyomással szemben, és ebben az országban mindenki azt tesz, amit akar. Bármelyik internacionális monopólium úgy fogja a magyar érdekeket, anyagi eszközöket, nemzeti értékeket elvinni, ahogy akarja, mert nem lesz, aki észrevegye, hogy itt valamilyen személynek vagy csoportnak az érdekei jehntkez-

nek, nem pedig a nemzeti érdekek. Ilyen értelemben mondom, hogy szörnyű helyzetet teremtett, és meggyőződésem, hogy el lehetett volna kerülni. Ha nem ültek volna fel ennek az embernek az egyszeri bejelentésének, hanem azonnal megvizsgálják, így, mint most - anélkül, hogy botrányt csináltak volna belőle, anélkül, hogy szétverik a szervezetet -, akkor egy-két hónap alatt rendbe lehetett volna úgy tenni, hogy a miniszterrel visszavonassák a parancsot. Ki lehetett volna dolgozni egy átmeneti, ideiglenes szabályozást - akár én magam lediktálom -, ki lehetett volna adni, és ennek a szervezetnek a működését a jogállamiság keretei között biztosította volna.

Nem akarom bántani a háromoldalú tanácskozás résztvevőit, nyilván ők sem láthatták, hogy ilyen botrány fog kikeverdeni belőle. Nagyon sajnálom.

E l n ö k :

Van-e még valakinek kérdése?

Hamincs, én tennék fel egy egészen röpké kérdést. Felmerült, a sajtóban is megjelent, hogy képviselőkről is szereztek információkat - konkrétan Czoma László neve vetődött fel. A közvéleményt és a képviselőket is érdekelni fogja, hogy történtek-e ezen kívül is - egyáltalán, Czoma László esetében is történt-e ilyen. Erről szeretnék információt kérni.

Hörvath József:

Hegron röviden válaszolok. Jegyzőkönyvbe is mondtam. Felelősségem tudatában mondhatom, hogy képviselőket csak külön, minimálisan miniszteri engedéllyel, de úgy, hogy a miniszter megkéri a tisztelt Ház elnökét, hogy egy ilyen dolog van, és elé tárja a bizonyítékokat, és ennek alapján lehetett volna valamilyen ellenőrzésnek alávetni. En ilyenről nem tudok. Ezt rajtam keresztül kellett volna a megyei szervnek előterjeszteni. Ez nem történt meg. Nem létezik, hogy Czoma László. Ő nekem több mint 10 éve közeli ismerősöm, barátom is volt. Együtt vettünk részt 1978-ban a havannai VIT-en. Ő volt akkor Maróthy László beszédírója. Normális gondolkozású ember, aki elég vehemensen és bátran teszi meg hozzászólásait. Itt erről szó sem lehetett, és egyetlen képviselővel szemben sem.

Nem akartam előhozni, de kénytelen vagyok, nehogy azt higgyék, hogy hazudom önöknek. Tamás Gáspár Miklós úrral kapcsolatban utasítást kaptam arra, hogy tájékoztassák, hogy ilyen röpcédulaszórás történt. /Tamás: Láttam a dossziét./

Ott súlyos hiba történt; nyugodtan mondhatom, hogy törvénytörtés. A jelentés egyértelműen mutatja, hogy a röpcédula miatti eljárást engedélyeztem, és intézkedtem, hogy ennek a felderítéséről folyamatosan adjanak tájékoztatást. Ehelyett azt esínálták, hogy én megfigyeltem. Ez olyan dolog, amit én nem tudok, nem ismerlek. Bizson, hogy ont hallgatták le. aki ezt az ügyességi anyagban megnézi, arlátja, hogy én videopen elmondtam, hogy

a vonalnak két vége van. Ha engem lehallgatnak, és önök közül bárki engem felhív, akkor amit mond, az már lehallgatás tárgya lesz. A gép nem nézi, hogy képviselő vagy nem. Elmondta, és kész. Ha valahol szobatechnika van elhelyezve, abba bárki belekerülhet, aki oda megy. Olyan dolog ez, hogy ha Tamás és Péter beszélget Jóskáról, és elmondja, hogy Jóska ezt meg ezt csinálta, a gép szakszerűen leírja, hogy Jóska ezt meg ezt csinálta. Nem írja le azt, hogy ketten beszélgettek róla, és ő jelen sem volt. Minden munkának, minden technikának megvannak a maga gyengeségei. Itt ezt hagyják az elsődleges leírás mögött, de ennek alapján soha sem történhet intézkedés. Ezeket kiszűrik.

T a n á s G á s p á r M i k l ó s :

Világos. Ezért hallgattak le.

H o r v á t h J ó z s e f :

Nem hallgathatták le. Az a dolog, amely önre vonatkozott, valahol elhangzott, olyan helyen, ahol ezt rögzítették. Lovas Zoltán például nem volt lehallgatva, mégis szerepel két helyen is. Ugy derült ki, hogy ő volt az, aki behatolt az épületbe, pedig rá nem volt technika alkalmazva.

Ez tehát bonyolult technikai szakkérdés. Ezek a belső munkálatok során tisztázásra kerülnek. Ezek az információk soha sem kerülhetnek ki. Legfeljebb ezek közül egy vagy kettő eljut a miniszterhelyettesi titkárságra, hogy ő is lásson olyan információt, amely beérkezik, hogy valakit tudjon róla. Ez az egy azonban soha sem lehetett ki, kezeletlen sem; nemcsak 23-a után, hanem azelőtt sem. Ez egyszerűen nyersanyag; olyan, mint amikor a cementet

W

összerakják, a másik helyen ráöntik a sódert, a harmadik helyen a vizet tárolják, a negyedik helyen a falrakó anyagot. Hogy abból mi jön össze, az teljesen más, mint a külön információk.

E l n ö k :

Ha nincs több kérdés, akkor megköszönjük az órnagy úrnak a rendkívül kimerítő tájékoztatást és a kérdésekre adott választ.

Azt javaslom, hogy tartsunk 5 perc szünetet. Akkor a miniszterhelyettes urat fél 12-kor fogjuk meghallgatni.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Ullrich', is written over a large, thick black scribble that covers the lower right portion of the page.

**A Hálózati Munka Alapelvei
Tervezet**

Valószínűleg!

Minősítés törölve!
BM-40-16-100/6-237/2001
..... Sz. rend. alapján

*Elsőút magyarázatok
gal. ellátásos elemek b*

2001-09-27

Törlés folyamatban!
Herczeg Miklós

A HÁLÓZATI MUNKA ALAPELVEI

T E R V E Z E T

Dr. Hellebrandt László

Ami magyarázat

Az állambiztonsági munka az ~~ellenes~~ speciális szolgálattal, más ~~ellenes~~ elemekkel szemben az ország alkotmányos rendjét, állami, társadalmi, gazdasági és honvédelmi érdekei védelmét biztosító, nélkülözhetetlen állami tevékenység, amelyet az e célból létrehozott és működtetett szervezet meghatározott feladatok formájában és módszerekkel, erővel és eszközökkel teljesít.

Ezen eszközök közül az egyik és alapvetően fontos a hálózat, illetve a hálózati munka.

legyen a H. b

A hálózat az állambiztonsági tevékenység alapvető operatív eszköze, a bármely alapon és módszerrel beszervezett /bevont/ és a meghatározott hálózati funkciók közül legalább egynek az eredményes teljesítésére alkalmas, önkéntes segítők összessége.

A hálózati munka szabályozása a legáltalánosabb szinten külső és nyílt jogi normák szerint, míg konkrét rendje belső és titkos rendelkezésben határozható meg.

A h á l ó z a t i m u n k a két alapvető részre bontható:

- /1/ a hálózat létrehozása /szervezése/;
- /2/ a hálózat működtetése.

A hálózat létrehozása a tágabb értelemben vett, de csakis így értelmezhető b e s z e r v e z é s i f o l y a m a t, amely felosztható a következő tevékenységekre:

/1/ kiválasztás /feladatai: az adott elhárítási terület - objektum vagy vonal- operatív helyzetének alapos tanulmányozása; az operatív információs vagy más szükséglet felmérése, a cél meghatározása; a célhoz képest a számításba vehető jelöltek kiválasztása; előzetes tanulmányozáson alapuló szelekció; a lehetséges jelölt meghatározása/

/2/ tanulmányozás - ellenőrzés /feladatai: a jelölt közvetlen környezetének, munkahelyi és azon kívüli kapcsolatrendszerének a feltérképezése; a jelölt személyiségjegyeinek és személyiségvonásainak a megismerése; a jelölt családi, baráti, ismerősi körének a feltárása bel- és külföldön; a jelölt személyiségére keletkezett adatok összegzése, személyiségképe meghatározása; a személyiségkép és a beszerzés összevetése, előzetes vélemény kialakítása/

/3/ a keletkezett adatok, ismeretek összegzése, felkészülés a beszerzésre /feladatai: a személyiségképből adódó serkentő és gátló motívumok számbavétele, az erősítésre, illetve gátlásra /semlegesítésre/ való felkészülés; a legalkalmasabb beszerzési időpont, hely és a feltételek meghatározása; a meghívási legenda kialakítása; a beszerzési beszélgetésre való felkészülés/

/4/ a meghívás /feladatai: a jelölt további közvetlen tanulmányozása egyidejűleg a meghívás időpontjára és

a beszerzés időtartamára vonatkozó általános tájékozódás, az idegállapotra irányuló közvetlen tapasztalatszerzés; a meghívási legenda közlése és látható, érzékelhető hatásai felmérése; visszautasítás esetén a levezetés megkezdése/

/5/ a beszerzés /feladatai: tájékozódó beszélgetés, a cél-
nak megfelelő léghör megteremtése, feszültség-
oldás; a titkos kapcsolatra és az abban való
részvételre vonatkozó ismeretek átadása, a re-
agálás alapján a serkentő motívumok erősítése,
a gátló motívációk csökkentése; a kölcsönös kö-
telezettségek és jogok ismertetése, elfogadtatá-
sa; a következő találkozók helyének, időpontjának
és legendájának a közös meghatározása/

/6/ megerősítés, kiképzés /feladatai: a megható, gátló moti-
vumok megismerése, csökkentése; a titkos együtt-
működésnek, mint titkos társadalmi szerepnek a
megismertetése, elmélyítése; a konkrét elvárások
elfogadtatása; a hálózati személy igényeinek,
problémáinak a megismerése; a vezetés, - nevelés
legközelebbi feladatainak a kimunkálása/.

A hálózat működtetése az általános és konkrét feladatokra va-
ló kiképzésből; a magatartási vonal /a szerepjátszás elemei/,
a kapcsolattartás rendjének, és legendájának a kialakításából;
a találkozók feltételei létrehozásából, illetve azok végrehaj-
tásából; az információk és a hálózati személy, valamint a ket-
tőjük közötti kapcsolat ellenőrzéséből áll.

A h á l ó z a t m ű k ö d t e t é s é n e k c é l k i -
t ű z é s e i lehetnek:

- /1/ információszerzés,
- /2/ az operatív helyzet befolyásolása,
- /3/ az előzőekhez feltételek biztosítása.

Az önkéntesség és a személyiség tiszteletben tartása alapelveknek a létesítés és működtetés teljes folyamatában érvényesülnie kell.

Az önkéntesség mindenekelőtt a titkos együttműködés vállalására, illetve az ezzel járó titkos társadalmi szerep elfogadásával kapcsolatos döntésre vonatkozik. Ennek bármely alapon és bármilyen feladatra történő beszervezésnél érvényesülnie kell. Ugyanakkor nem zárja ki a titkosszolgálati szerv által létrehozható készítő vagy kényszerítő körülményeket, csak azt jelenti, hogy azok mérlegelése és annak eredményeként a döntés a jelölt önkéntességén alapulhat.

A személyiség tiszteletben tartása azt jelenti, hogy a titkosszolgálat képviselője /az operatív tisztt, vagy rezidens/ ismeri, elismeri, figyelembe veszi, érvényesíti - elsősorban a működtetés folyamatában - a hálózati személy

munkahelyi, családi, baráti körülményeit;
egyéni beállítódását, irányultságát, szellemi és anyagi szükségleteit;
temperamentumát, akaratit tulajdonságait;
egyszerű vagy különleges kívánságait

a feladat-meghatározásban a végrehajtás és a beszámoltatás módszerei, a magatartási vonal, a legenda kialakításában, a kapcsolattartásban.

Ezen alapelveknek egy másik lényeges eleme a titkos társadalmi szerepvállalás, amely mind az önkéntességhez, mind a személyi-

ség tiszteletben tartásához köthető. Az a lényege, hogy a titkosan végrehajtandó hálózati feladat új minőségű, mások által nem ismerhető társadalmi szerepet, szerepegyüttest kényszerít a hálózati személyre. Ebből adódóan új igényeket, szükségleteket, érdekeket, célorientációt kell beépíteni saját személyiségébe, melynek következtében szerepkonfliktusok, késztetési zavarok keletkezhetnek. Ezek felismerése és lehetőség szerinti kompenzálása a kapcsolat-tartó egyik legfontosabb feladata. /A rossz minőségű hálózati felderítő munkának, az együttműködés megtagadásának, vagy a szándékos dekonspirációnak igen gyakran e konfliktusokban vagy zavarokban kell keresni a valódi okát./

Az azonos, vagy nem ellentétes érdekeltség elve a létesítésnek és működtetésnek egyaránt alapelve.

Az érdekeltség lehet szellemi /eszmei/, anyagi /dologi, pénzbeli/, vagy egzisztenciális tartalmu; rövidebb vagy hosszútávon ható motivációs tényező. Ide sorolandók a beszerzés és a foglalkoztatás alapjai. /A kettő ugyanis nem szükségképpen esik egybe: elképzelhető terhelő alapon való beszerzés után az eszmei-politikai alapon történő foglalkoztatás, de az eszmei-politikai alapon történő beszerzést követően az anyagi alapon megvalósuló együttműködés, stb. is./

Az előzőekre építve célszerű három fő b e s z e r v e z é s i a l a p o t megkülönböztetni:

erővel elfordítható // *e szmeit nem lehet jelölté*
eszmei - politikai vagy házas -
fias - lojális alap, amikor a jelölt beállítódása, politikai-ideológiai érdekei azonosak; vagy nem ellentétesek társadalmi céljainkkal és elvi megfontolásból hajlandó a titkosszolgálati munkát támogatni.

XX /2/ a n y a g i alap, amikor a jelölt anyagi vagy egzisztenciális érdekeire alapozva hajlandó az együttműködésre és az a titkosszolgálat által is teljesíthető igényeket takar, de arányban áll a szerv igényei kielégítésével is.

XX /3/ t e r h e l ő alap, amikor a jelölt által elkövetett cselekmény, tevékenység vagy mulasztás büntetőeljárást von maga után; illetőleg olyan kompromittáló helyzetbe került, amely erkölcsi vagy egzisztenciális hátrányt okoz, ezért önként vállal titkos együttműködést a büntetés vagy a hátrány elkerülése érdekében.

Ebből az alapelvből és a szervezési alapok tartalmából következik, hogy a hálózat tagjai két jól elválasztható minőségnek felelhetnek meg:

/1/ t i t k o s m u n k a t á r s, aki ~~eszmélet~~ eszmei-politika alapon vállalja az együttműködést, és operatív lehetőségeitől, valamint személyi alkalmasságától függően bármilyen hálózati funkciót elláthat.

/2/ ü g y n ö k, aki anyagi vagy terhelő alapon vállalja az együttműködést, alapvetően információszerzésre, befolyásolásra alkalmas, rezidensi funkciót nem láthat el.

Alapelvnek kell tekinteni azt is, hogy a hálózati személy büntetőeljárásjogi értelemben véve t a n u . Titoktartási kötelezettsége alól azonban csak az illetékes hatóság vezetője mentheti fel.

A beszerzés módszere lehet:

- /1/ gyors,
- /2/ fokozatos.

A kölcsönös kötelezettség és kockázatvállalás elve az előző alapelvhez szorosan kapcsolódik. Ez alatt az értendő, hogy a hálózati személyt az együttműködéssel kapcsolatban minden olyan jogosultság megillet, amely vállalt kötelezettsége legjobb teljesítéséhez szükséges. Így az ehhez szükséges ismeretekre, a szakszerű felkészítésre, minden olyan eszközre, amely feladatai végrehajtásához nélkülözhetetlen, jogosan tart igényt, illetve ha a feladatai végrehajtása következtében anyagi vagy egzisztenciális hátrány, esetleg egészségkárosodás éri, az azt kompenzáló kártérítés illeti meg.

Azonban ennek arányában kötelezettséggel tartozik a legjobb színvonalu és határfoku végrehajtásért, a titkosság biztosításáért, szükség esetén a szerv védelméért is.

Az ésszerű kockázatvállalás szintén csak kölcsönösségen alapulhat, ami azt jelenti, hogy a még terhelő alapon foglalkoztatott hálózati személyt sem szabad olyan feladattal megbízni, amely számára jelentős hátrányt okozhat. Ez azonban fordítva is érvényesítendő, vagyis a hálózati személy sem okozhat hátrányt, ésszerűtlen kockázatot a felületes, felelőtlen, pontatlan, esetleg koholt feladatvégrehajtással, illetve tudatos dekonspirációval.

Mindez valójában egy szerződés-jellegű okmányban rögzíthető, amelytől azonban minden lehetséges esetben el kell tekinteni, de mindenkor el kell készíteni, ha ez jelent garanciát.

/A jövőben pontosabban kell meghatározni és szabályozni, hogy hol vannak a hálózati személyt megillető hatósági védelem határai. Semmiképpen nem terjedhet ki olyan esetekre, amikor a há-

lózati személy tudatosan hamis információt nyújt, ha az utasítástól felrőhatóan eltér, vagy más módon bizonyul megbizhatatlannak, ha bebizonyosodik büntethető bűnrészessége, ha maga is büntethetővé válik. Jogvita esetén a jogorvoslatot biztosító munkamechanizmust és annak szervezeti struktúráját is létre kell hozni.

Az eddigieknél pontosabban kell meghatározni az ellenőrzés módját, tartalmát. Nem tőrhető el, hogy hálózati személyek fedezetünk mellett, dekonspirálódás esetén ránk hivatkozva, és így erőszakolhassák ki a büntetlenséget, vagy az enyhe elbírálást./

A hálózati funkciók objektivitásán a k az elve azt jelenti, hogy az operatív helyzet jellemzői alapján, abból kiindulva és az által meghatározott módon akkor is létezik, ha az nincs betöltve, vagy fel sem ismerték.

Tehát ellenséges körből, ellenséges személyekről akkor is kell a csak hálózati forrásból megszerezhető információ, ha ott más személytelen vagy kisebb lehetőséggel rendelkező hírforrás működik.

A titkosszolgálati munka törvényszerűségei alapján ebbe a fogalomkörbe sorolandó minden olyan funkció, amelyet csak hálózati személy tölthet be; ezek között egyre nagyobb hangsúllyal a befolyásolás, a titkosszolgálati érdekeknek megfelelő ráhatás.

A konkrét hálózati funkciók a következők lehetnek:

- /1/ felderítés, információszerzés ~~ellenséges környezetben;~~
- /2/ társadalomra veszélyes személyek, csoportok operatív ellenőrzése;
- /3/ operatív kombinációk, akciók végrehajtása;
- /4/ felderítő, ^{antit} ~~szűrő-kutató feladatok~~, preventív védelem ellátása;

- /5/ a hálózati munka egyes részfeladatainak teljesítése;
- /6/ rezidensi teendők ellátása;
- /7/ találkozási lakásgazda-feladatok teljesítése;
- /8/ fogdai vagy börtönben történő felderítés;
- /9/ egyéb operatív megbízatások teljesítése.

Az a l k a l m a s s á g és m e g b i z h a t ó s á g elve azt jelenti, hogy a jelölt, illetve hálózati személy mint személyiség rendelkezik mindazokkal a jegyekkel, amelyek alapján eldönthető alkalmassága, illetve, hogy milyen módon felel meg a megbízhatósági követelményeknek.

A titkos együttműködés szempontjából a személyi tulajdonságok a megbízhatóságból; alkalmasságból és a speciális képességekből állnak.

A megbízhatóság kritériumai két részre bonthatók: a személyiségjegyekben lévők, illetve a kényszerítő körülmények által adottak.

/1/ Személyiségjegyek:

beállítódás, célorientáció;
világnézet;
jellemvonások;
munkájának, munkahelyen kívüli cselekvéseinek, életmódjának, életvitelének, formális és informális személyiségkapcsolatai alakulásának alapvető motivumai;
érzelmi-akarati tulajdonságai.

/2/ Kényszerítő körülmények:

terhelő alap motivációja;
kompromittáló tényezők.

Az alkalmasság kritériumai két személyiségtulajdonság-csoportot alkotnak: tartalmazzák az általános és a speciális képességeket. Az utóbbiak a magasabb színvonalu, elsősorban befolyásoló, készítő hálózati feladatkörnél elengedhetetlenek.

/1/ Általános képességek:

jó megfigyelő és koncentráló képesség;
a rövid és hosszúidejű emlékezet fejlettsége;
legalább átlagos, vagy magasabb szintű elméleti és gyakorlati gondolkodás;
rendezett idegállapot;
temperamentum;
a kapcsolatteremtés és megtartás képessége.

/2/ Speciális képességek:

mások gondolatvilágába, cselekvéseibe való beleélés /empátia/, ezáltal más személyiségek befolyásolásának a képessége;
fejleszhető szerepjátszó képesség;
saját lelki életének, belső konfliktusainak, gondolatvilágának, közlési motívumainak a leplezési készsége;
különbféle feltételekhez, szituációkhoz való gyors alkalmazkodás képessége.

A tanulmányozás, beszerzés és foglalkoztatás /vezetés-nevelés/ szempontjából egyaránt meghatározó jelentőségűek:

- /1/ a biológiailag minősíthető tulajdonságok;
- /2/ a pszichés tulajdonságok;
- /3/ élettapasztalat, élettevékenység, szakmai gyakorlat, célorientáció;
- /4/ szociális tulajdonságok;
- /5/ jellembeli tulajdonságok;
- /6/ általános és speciális képességek.

Bármilyen pártnak, vagy más típusu társadalmi csoportosulásnak a tagjai korlátozás nélkül beszervezhetők.

A tervszerűség, rendszeresség és következetesség elve a hálózati operatív munka valamennyi fázisában, így a létesítés megkezdésétől a foglalkoztatás befejezéséig - bizonyos esetekben az ugynevezett "utógondozási szakaszban" - egyaránt érvényesítendő.

/Megjegyzendő, hogy a tervszerűség a tudatos előrelátást jelent, amely mindkét fél számára biztonságos alap az együttes tevékenységhez, a kapcsolat működtetéséhez, ugyanakkor semmiképpen nem merevedhet dogmává./

A rendszerességben a munka tartalmi elemei mellett kifejezésre kell jutnia az egymás iránti tiszteletnek és kölcsönösségnek, ez egyben a jó színvonalú vezetés-nevelés egyik alapvető feltétele.

A következetesség elsősorban a feladatvégrehajtás tényét, pontosságát, magasfokú szakmai színvonalát, a beszámolás és beszámoltatás kölcsönös korrektségét kell, hogy eredményezze.

A dokumentáltság elve azt fejezi ki, hogy mind a létesítés, mind a foglalkoztatás ténye, tartalma a jogosultak számára írásban is bármikor hozzáférhető legyen. Ez elsősorban szakmai, de jogi szempontból is alapvető fontosságú. Törvényességi feltételeket elégít ki.

Ezen belül alapkövetelmény lehet, hogy sem a "B", sem az "M" dossziékban a fentiekhez képest egyetlen felesleges okmány, egyetlen felesleges sor se kerüljön.

A beszerzés vállalásától a foglalkoztatás befejezéséig valamennyi együttműködési folyamatban dokumentálnak kell el-

fogadni a nyílt vagy titkos video- vagy hangfelvételeket is. Nem feltétlen szükséges a hálózati személy kézírásához ragaszkodni. A verbális információt is ugyanolyan értékűnek kell tekinteni, mint az eredeti kézírásokat. E tekintetben a kapcsolattartóban mindaddig bizni kell, amíg arra rászolgál. A gyorsaságot és az aktualitást kell fontosabb érdekeknek tekinteni a kézíráshoz képest.

Az előzőekben ismertetett elvek képezhetnék egy miniszteri paranccsal kiadandó dokumentum alapjait.

Az alaptevékenységet végző szolgálatok vezetői a konkrét végrehajtást saját hatáskörükben ennek alapján szabályozhatnák.

B u d a p e s t , 1989. július 31-én.

Emberhalászat
– operatív tisztek kérései a BM Adatfeldolgozó
Csoportfőnökség Állambiztonsági Nyilvántartó
Osztály vezetőjétől –

BELÜGYMINISZTERIUM
III/I-8. Osztály

Minősítés törölve!

sz. rend. alapján

Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

67-10/41 /85.

2013 JUN 10.

aláírás

Válasz esetén
hivatkozzon
titkosmunkra!

DR. BÁLINT FERENCNÉ r. ezds. Elvtársnőnek!
BM Adatfeldolgozó Csfség Áb. Nyt. Osztály Vezetője!

B u d a p e s t

Kérem Osztályvezető Elvtársnőt, operatív érdekből, a hálózatok speciális adattára alapján folytasson kutatást az alábbi tulajdonságokkal rendelkező, foglalkoztatott, vagy pihentetett hálózati személyek között:

A/ neme: férfi

- állampolgársága: magyar
- isk. végzettsége: egyetem, vagy főiskola
- képzettsége: lehetőleg közgazdász
- nyelvtudása: legalább egy nyugati nyelv jószintű ismerete
- családi állapota: nem házas, vagy elvált

B/ - minősítése: tmt. vagy tmb.
- beszerv. alapja: hazafias /eszmei, politikai/
- beszerv. célja: titkos inf. szerzés, felderítése,
operatív kombinációk végrehajtása,
- együttműködést: szívesen vállalta

C/ A jelenlegi foglalkoztatástól függetlenül alkalmas:
- telepítésre /hosszabb távon/, tanulmányozási feladatokra.

D/ Kiutazhat Nyugatra.

E/ Lehetősége van:
- külföldieket fogadni,
- munkahelyéről kivonható hosszabb időre
- családi köréből kivonható hosszabb időre

F/ - büntetlen előéletű,
- szoc. rendszerhez hű, vagy lojális

G/ - ellenőrzött, megbízható,
- hálózati munkát szívesen végez

H/ - temperamentuma: nyugodt, kiegyensúlyozott,
- társaságban: barátkozó, leleményes,
- emlékezőtehetség: jó
- megfigyelőképessége: jó
- udvarias,
- mértéktartással szeret inni,
- nemi kapcsolat kiépítésére vállalkozik,
- egészséges.

./.

- 2 -

I/ Megjelenése:

- jó megjelenésű, férfias alkat.

Kérem a kutatás eredményét Osztályunknak megküldeni szíveskedjen.

Segítségét ez utón köszönöm meg.

B u d a p e s t , 1985. január 25.

Készült: 2.pld.
 kapja cimzett/lerakva
 IL/Mné.

1. 19. 10. (2. sorozat) 54. doloz 1985

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
AB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-22/1985.

Hiv.sz: 67-10/41/1985.

SAS JÓZSEF r.ezredes elvtársnak
BM III/I-8. Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratból készült anagyítványmásolat

Minősítés törölve!

sz. rend. alapján

2005. JUN 10.

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati ^{aláírás} személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM VII/II-1.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/III-2.
fn.	BM III/III-5.
fn.	Szolnok m.
fn.	Vas m.

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kap-
csolatot.

B u d a p e s t , 1985. február 6.

Bóliwz
dr. Bálint Ferencné r.ezredes
osztályvezető

BUDAPESTI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG
III/II-2/B ALOSZTÁLY

beadó: E. H. M. 4.
Küldte: 1985. március 4.
Munkatárs: 1985. III/II-2/B
SZIGORUAN TITKOS! 4/

Ikt.sz.: 221-313 /85.

BM Adatfeldolgozó és Tájékoztató
Csoportfőnökség AB Operatív Nyilvántartó
Osztály Vezetője
Bálint Ferencné r.ezredes Elvtársnőnek !

B u d a p e s t

Minősítés törölve!

2003. évi M. H. 2. § (1) b.
sz. rend. alapján

2013 JUN 10.

aláírás

Kérjük Osztályvezető Elvtársnőt, hogy a főváros területén a terror elhárítással összefüggő feladataink megoldása érdekében nyújtson segítséget az Adatfeldolgozó és Tájékoztató Csfség AB Operatív Nyilvántartó Osztály adattárában szereplő, kizárt hálózati személyek között folytatott kutató munkával, az alábbi szempontok szerint:

- 25-50 év közötti, lehetőleg budapesti lakosok, akiknél a kizárás oka nem del. inspiráció volt;
- idegen nyelvet ismerő, különösen a fejlődő országok valamely nyelvét, vagy nyelvjárását beszélő személyek;
- orvosok, pszichológusok, tanárok, szociológusok, kiemelten azok a személyek, akik fejlődő országokban teljesítették tartós külszolgálatot, vagy itthoni tevékenységük során kerültek kapcsolatba hazánkban tanuló külföldi diákokkal, diplomáciai, vagy külképviseleti szervek tagjaival;
- az idegenforgalom, vendéglátóipar területén foglalkoztatott kizárt hálózatok, prostituáltak, alkalmazottak, tolmácsok, idegenvezetők.

Kérjük Osztályvezető Elvtársnőt, hogy a kutatás eredményéről, fedőnév és "B" dosszié szám megjelölésével, Osztályunkat tájékoztatni sziveskedjék.

Budapest 1985. március " 4 "

Gál Miklós r.őrnagy
osztályvezető

Dudás Imre r.őrnagy
alosztályvezető

Készült: 2 pld.-ban
Kapja : 1 pld. Cim
2 pld. "T-28" do.

Készítette: MA/LANÉ
Nyt.sz.: 419-122 /85.

1. 11. 10. (2. sorozat) 54 dolog 1985

165
Coh 48/85 19

Készült: 2 pld.
Készítette: Cs.M./H.I-né
Nyt.sz: 394-13/1985.

TÖRTÉNETI
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
LEVÉLTÁR

1.11.10. (2 sorozat) 54 dolo 1985

BELÜGYMINISZTERIUM
III/II-1-b Alosztály

ho-15-604/85.

SZIGORUAN TITKOS

Tárgy: Hálózati személy
kiválasztása

BÁLINT FERENCNÉ r ezredes Elvtársnak
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztatási Csfség
AB Op. Nyttó Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Minősítés törölve!
2003. évi M. tv. (29/1) be-
sz. rend. alapján

2010. június 10.

aláírás

Kérjük Osztályvezető Elvtársat, hogy nyujtsanak segítséget
részünkre az alábbiakban felsorolt szempontnak megfelelő
hálózati személy felkutatásához:

1. Neme: férfi
2. Életkora: 30 - 45-ig
3. Képzettség: felsőfoku műszaki végzettség
(pl. BME - hadmérnöki karát végzett személy)
4. Nyelvismeret: angolul magas szinten beszéljen, ill. szak-
szövegeket fordítson írásban.
5. Származása: Elsősorban angol nyelvterületről (USA NBR.
Kanada) hazatelepült, esetleg konzuli utle-
veles külföldi, vagy magyar, vagy kettős
állampolgárságu személy.
6. Egyébb: a./ gk. vezetői jogosítvánnyal rendelkezzen,
b./ előnyös a külképviseleti szervekkel kapcsolatot
tart, rendszeresen jön ezek rendezvényeire,
c./ Bpsten, vagy Pest megyében lakjon.

Kérjük továbbá, hogy a megfelelő személyek kiválasztása során
az 1, 2, 3, 4, 6. a/ c/jellemzőket vegyék figyelembe.

A továbbiakban az ügy előadója Csenki István r hdgy. elvtárs.
(T: 13-819)

B u d a p e s t, 1985. április 24.

Nagy Imre r alezr
osztályvezető

Nagy József r alezr
alosztályvezető

2 pld/1 lap
1 " Cim
2 " lerakva

Nytsz: 1/2-2-114 /85/CS1/RGyné

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-81/1985.

Másoltság törölve!
2025. máj. 14. sz. rend alapján

Hiv.sz: 40-15-607/1985.

2010 JUN 10.

aláírás

NAGY IMRE r. alezredes elvtársnak
BM III/II-1. Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilvántar-
tásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BRFK. III/II-1.
fn.	Pest megye
fn.	Pest megye

A kizárt hálózati személyek közül alkalmasnak látszót nem
találtunk.

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kapcso-
latot.

B u d a p e s t , 1985. május 21.

Bálint
dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető

Készült: 2 pld.
Készítette: V.L-né/H.I-né
Nyt.sz: 394-27/1985.

1.11.10. (2 sorozat) 54 dolog 1985

hasznos elv. kérés névmutató 14. 15. 1
jelenleg nem működik
1985. máj. 2.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/I.11. Osztály

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS! 31

67/80-309/85.

Dr. BÁLINT FERENCNÉ r.ezredes elvtársnak!
BM. Adatfeldolgozó- és Tájékoztatási Csfség,
AB. Operatív Nyilvántartó Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Minősítés törölve!

2003. máj. 2. 11/100 sz. rend. alapján

2010 JUN 10.

aláírás

Kérem Osztályvezető elvtársat, hogy a hálózati személyek nyilvántartásában az alább megadott szempontok szerint szereplő magyar állampolgárokat további operatív felhasználás céljából osztályomnak megküldeni sziveskedjen:

- 1/ - Ném: nő.
- 2/ - Életkor: 20-35.
- 3/ Nyelvtudás: angol, német, francia vagy olasz.
- 4/ Szexuális viszony kialakítására való hajlam.
- 5/ Apolt külsejű, szolidnak látszó legyen.
- 6/ Szőke, lehetőleg kékszemű.
- 7/ Jó kapcsolatteremtő képessége legyen.

Budapest, 1985. május 2.

Dr. MEGGYESI SÁNDOR r.ezds.
Osztályvezető

Készült/ 2 plá/ 1 lap
Készítette: SGY/KA.
Nyt.sz.: 105-25/85.

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-84/1985.

Minősítés törölve!
2001. május 17. 29/11/ber
sz. rend. alapján

Hiv.sz: 67/80-309/1985.

2015 JUN 10.

.....
aláírás

dr. MEGGYESI SÁNDOR r. ezredes elvtársnak
BM III/I-11. Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti irattól készült anonimizált másolat.

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilvántar-
tásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BRFK III/II-2.
fn.	Bács megye
fn.	Pest megye

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kaposo-
latot.

B u d a p e s t , 1985. május 21.

Bálint Ferenc
dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető

Készült: 2 pld.
Készítette: V-L-né/H.I-né
Nyt.sz: 394-28/1985.

1. 11. 10. (2. sorozat) 54. d. 1985

szabó et. légy szives 19.1
intézkedj' 8.1
Flora 85. VI. 20.

BELÜGYMINISZTERIUM Minőségítés törölve! Szigoruan titkos!
III/I-8. Osztály Különösen fontos!

sz. rend. alapján 23. oldal

67-10/488/85.

2010 JUN 10.

aláírás

DR. BALINT FERENCNÉ r. ezds. Elvtársnőnek!
BM Adatfeldolgozó Csfség Áb. Op.Nyt.Oszt. Vezetője!

B u d a p e s t

Kérem Osztályvezető Elvtársnőt operatív érdekből folytasson kutatást a hálózatok speciális adattára alapján a következő tulajdonságokkal rendelkező működő, pihentetett, ill. hirszerző lehetőségük megszünte miatt egy éven belül kizárt hálózati személyek között:

- A/ - neme: nő
- születési éve: 1953-1960 között
- állampolgársága: magyar
- iskolai végzettsége: felsőfoku vagy középfoku iskola
- nyelvtudása: német, esetleg angol felsőfok
- családi állapota: hajadon, vagy gyermektelen elvált
- B/ - tmt., vagy tmb.,
- kizárólag hazafias /eszmei-politikai/ alapon beszervezve
- beszerzése célja operatív kombinációk végrehajtása, személyfeldolgozás volt
- az együttműködést szívesen vállalta
- C/ - Felhasználható tanulmányozási feladatokra, erkölcsi kompromittálási akciókra.
- D/ - Nyugatra rendszeresen kiutazhat, vagy kiutaztatható.
- E/ - Lehetősége van külföldieket hivatalos- és/vagy magánjelleggel fogadni.
- Munkahelyéről, családi köréből rövidebb időre kivonható.
- Főberleti lakással rendelkezik és azt az operatív munkában is használja, vagy használhatja.
- F/ - Lojális, vagy hű a szocialista rendszerhez.
- Ellenőrzött, megbízható.
- A hálózati munkát szívesen végzi.
- G/ - heves vérű, mozgékony, vagy nyugodt, kiegyensúlyozott,
- társaságban kezdeményező, leleményes, kényes helyzetekben feltalálja magát, emlékezőtehetsége és megfigyelőképessége megfelelő,
- mértéktartással szeret inni,
- udvarias, őszinte,
- nemi kapcsolat kiépítésére vállalkozik.

./.

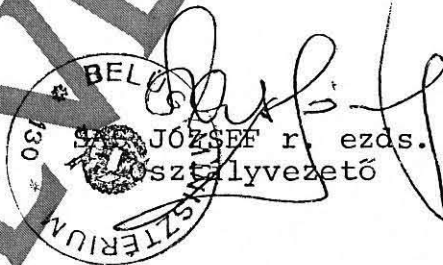
- 2 -

- H/ - Közepes termetű, sportos, vagy csak enyhén molett alaku, vonzó megjelenésű.
 - Hobbyja valamilyen sport és/vagy irodalom és/vagy valamilyen művészet.

Kérem a kutatás eredményét Osztályunknak megküldeni.

Segítségét ez uton köszönöm.

Budapest, 1985. június 17.

Készült: 2.pld.
 kapja címzett/lerakva
 GGY/Mné.

1985 JUN 20

GR-124/85

1.11.10. (2. sorozat) 54. dolgo 1985

173

9

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-124/1985.

Hiv.sz: 67-10/488/1985.

SAS JÓZSEF r. ezredes Elvtársnak!
BM III/I-8. Osztály Vezetője

Helyben

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anyagának másolat.
Műsítés tör. rend. alapján
2010 JUN 10.

aláírás

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilvántar-
tásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BRFK.

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.

A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kap-
csolatot.

B u d a p e s t, 1985. június 28.

Bólik
dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető

Készült: 2 pld.
Készítette: SZJ/ILné
Nyt.sz: 394-37/1985.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/I-8. Osztály

67-10/487 /85.

DR. BALINT FERENCNÉ r.ezds. Elvtársnőnek!
BM Adatfeldolgozó Csfség. Ab. Op.Nyt.Oszt. Vezetője!

B u d a p e s t

Skabó et. ügyével a MR/c
kéresem megfelelően
intézkedni
Szigorúan titkos!
Különösen fontos!

Sas r. ezds. et-al, be-
szeltem tőle kéres
várom az elbíról.
Hm 85.vi.20

Hm 85.vi.21.

Működés törölve!

sz. rend. alapján

2015 JUN 10.

Kérem Osztályvezető Elvtársnőt operatív érdekből ^{aláírás} folytasson
kutatást a hálózatok speciális adattára alapján a következő
tulajdonságokkal rendelkező működő, pihentetett, ill. hir-
szerző lehetőségük megszűnte miatt egy éven belül kizárt
hálózati személyek között:

- A/ - neme: férfi
- születési éve: 1945 és 1950 között
- állampolgársága: magyar
- iskolai végzettsége: jogi vagy közgazdasági egyetem,
vagy államigazgatási, ill. tanácsi főiskola
- nyelvtudása: német, esetleg angol felsőfok
- családi állapota: mindegy
- B/ - tnt., vagy tmb.,
- kizárólag hazafias /eszmei-politikai/ alapon beszervezve,
- beszerzés célja operatív kombinációk végrehajtása,
személyfeldolgozás volt,
- az együttműködést szívesen vállalta.
- C/ - Felhasználható tanulmányozási feladatokra, határon
tuli operatív akciókra.
- D/ - Nyugatra rendszeresen kiutazhat, vagy kiutaztatható.
- E/ - Lehetősége van külföldieket hivatalos és/vagy magán-
jelleggel fogadni.
- Munkahelyéről, családi környezetéből rövidebb időre
kivonható.
- Főbérleti lakással rendelkezik és azt az operatív munkában
is használja, vagy használhatja.
- F/ - Lojális, vagy hü a szocialista rendszerhez.
- G/ - Ellenőrzött, megbízható.
- A hálózati munkát szívesen végzi.
- H/ - Nyugodt, kiegyensúlyozott vérmérsékletű.
- Társaságban kezdeményező, leleményes, kényes helyzetekben
feltalálja magát, emlékezőtehetsége és megfigyelőképessége
megfelelő.
- Mértéktartással szeret inni.
- Udvarias, őszinte, titoktartó.
- Egészséges.

1. 1. 10. (2. 2007. 1) 54 d. 175/1985 11

- 2 -

- I/ - Nem taszító megjelenésű.
 - Hobbyja valamilyen sport és/vagy valamilyen művészet és/vagy kertészkedés.

Kérem a kutatás eredményét Osztályunknak megküldeni.

Segítségét ez uton köszönöm.

B u d a p e s t , 1985. június 17.

Készült: 2.pld.
 kapja címzett/lerakva
 GGY/Mné.

1985 JUN 20

GR-123/85
 176

19.10. (2.100000) 54. dolo 1985

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATIV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-116/1985.

Hiv.sz: 67-10/465/1985.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGTSZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült szórási másolat.
10.

SAS JÓZSEF r. ezredes Elvtársnak
BM III/I-8. Osztály Vezetője,

H e l y b e n .

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-2.
fn.	BM III/II-2.
fn.	BM III/II-2.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-5.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.

1.11.10. (R. S. d.) 54. d. 1985

2 -

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

fn. BM III/II-10.
fn. BM III/II-10.
fn. BM III/II-10.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/II-12.
fn. BM III/III-2.
fn. BM III/III-4.
fn. BRFK.
fn. Fejér megye
fn. Győr megye
fn. Győr megye
fn. Pest megye
fn. Pest megye
fn. Somogy megye
fn. Szolnok megye

A kizárt hálózati személyek közül:

fn. B-
fn. B-
fn. B-
fn. B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kapcsolatot.

B u d a p e s t , 1985. június 20.

dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető *h.*

Készült: 2 példányban
Készítette: SZJ/BLné
Ny.t.sz: 394-36/1985.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/II-8-c Alosztály

HO-15-1145/85

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

Szabó et. lényegében
intézkedj: 1985. IX. 3.

BM.Adatfeldolgozó és Tájékoztató Csoportfőnökség,
AB.Operatív Nyilvántartó Osztály Vezetőjének!

Minősítés törölve!
2003. en. (4. sz. 29/1) bel
sz. rend. alapján

2010. JAN 10.

B u d a p e s t !

aláírás

Kérjük Osztályvezető Elvtársat, az alábbiakban leirtakhoz
nyújtson segítséget:

Operatív érdekünk fűződik 25-35 év közötti értelmiségi
homoszexuális férfi hálózati személy felkutatásához. Szük-
ségünk lenne ezen ismertetőjegyekkel rendelkező személyek
fedőneveinek és kapcsolattartóinak osztályunk részére tör-
ténő megküldésére.

Budapest, 1985. augusztus 22.

Szabó Ferenc r. alezredes
osztályvezető

Gruber Lajos r. alezredes
alosztályvezető

Készült: 2 pld.
Kapja: 1 pld. Cim!
2 pld. 13-K-1244 sz.do.
Készítette: PT/SM.
Nytt.sz.: 8/3-143-38/85.

1. 11. 12. (2. sorozat) 54. dolo 1985

64-170/85

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-170/1985.

Mintásítás törölve!
28/10/85
sz. rend. alapján

Hiv.sz: 40-15/1145/1985.

20. szept. 10.

aláírás

SZABÓ FERENC r.alezredes elvtársnak
BM III/II-8. Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti íratról készült anonimizált másolat.

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilvántar-
tásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/III-4.
fn.	BM III/III-5.
fn.	BRFK
fn.	BRFK
fn.	Csongrád megye
fn.	Somogy megye
fn.	Zala megye

A kizárt személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegyék fel velük a kapcsolatot.

B u d a p e s t , 1985. szeptember 13.

dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető

Készült: 2 pld.
Készítette: B.L-né/H.I-né
Nyt.sz: 394-51/1985.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/I-1. OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!

67-46- 3/2 /86.

Dr. Bálint Ferencné r. ezredes elvtársnőnek
BM Adatfeldolgozó Csfség. AB Nyilvántartó
Osztály vezetője

Minősítés törölve!

2003.06.10. tr. 2g(1) bel.
sz. rend. alapján

2013 JUN 10.

B u d a p e s t

.....
aláírás

Kérem Vezető Elvtársnőt operatív érdekből a nyilvántar-
tó speciális adattára alapján hálózati személyek között
kutatást folytatni sziveskedjék.

A kutatást az alábbi szempontok alapján kérjük elvégez-
ni:

- Férfi 1955. után születettek
- Magyar nemzetiségű és állampolgársága
- Társadalom Tudományi Egyetemet vagy humán jellegű fő-
iskolát végzett.
- Angol nyelvtudással rendelkezik, jó, perfekt szinten
- Nem nős, elvált
- Minősítése: titkos munkatárs, titkos megbízott
- Alap: hazafias; alapok kombinációja
- Szívesen vállalta az együttműködést
- Jövőbeni felhasználása: telepítés hosszabb távon
- Nyugati kapcsolatokkal esetleg rendelkezik, ha nem
akkor is érdekes
- Politikai arculata: lojális, hü a rendszerhez
- Hálózati munkát szívesen vagy karrierista meggondo-
lásból végzi
- Felkészítettségi - operatív - foka bármilyen lehet
- Jellemvonásai között ne szerepeljen: gátlásosság,
rossz emlékezőtehetség, fecsegésre hajlamos, hazudo-
zó, iszákos, komoly egészségügyi probléma.

Az ügyvel megbízott operatív tiszt: Földi László r.
fhdgv. tel: 13-314.

Budapest, 1986. február 20.

Czékus Sándor
CZÉKUS SÁNDOR r. őrn.
osztályvezető

sh-38/86

1.11.10 (2. sorrend) 59 dolo 1986

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-38/1986.

Minősítés törölve!
sz. rend. alapján

Hiv.sz: 67-46-3/2/1986.

2015 JUN 10.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anamnézisi másolat.

CZÉKUS SÁNDOR r.örgy.elvtársnak
BM III/I-1.Osztály Vezetője,

B u d a p e s t

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálóza-
ti személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-2.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-10.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/III-2.
fn.	BM III/III-2.
fn.	BM III/III-2.
fn.	BM III/III-2.
fn.	BM III/III-5.
fn.	BRFK III/III.
fn.	Baranya m.RFK.
fn.	Békés m.RFK.
fn.	Pest m.RFK.
fn.	Zala m.RFK.

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

- 2 -

fn. B-
fn. B-
fn. B-

A kutatásról a fenti szerv vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel vele a kapcsolatot.

B u d a p e s t, 1986. március 6.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anónimizált másolat.

bálint
dr. Bálint Ferencné r. ezredes
osztályvezető

Készült: 2 pld
Készítette: B.L-né/K.L-né
Nytsz: 394-11/1986.

1. 11. 10 (2. sorozat) 54. doboz 1986

L. Krabó et. 11.25. 4. 18
Pur

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-4-a Alosztály

SZIGORUAN TITKOS!

11-5797/86

Csukrán Magdolna r.százados elvtársnő
BM Adatfeldolgozó Csoportfőnökség
ÁB Operatív Nyilvántartó Osztály vezetője

Minőség törölve!
2005. évi 11. 29. 1) bej.
sz. rend alapján

2010. JÚN 10.

B u d a p e s t

aláírás

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

Tárgy: fn. ügyben
hálózat kutatás

Elhárítási területünkön fedőnéven bizalmas nyomo-
zást folytatunk ellenséges ellenzéki tevékenység gyanúja
alapján egy budapesti éves, családos férfi ellen.

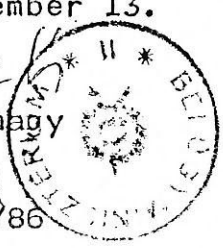
Operatív pozícióink erősítése érdekében hálózat kutatást
folytatunk. Mivel a célszemély kötetlen, laza házastársi
kapcsolatban, családjától független magánéletet él és a
környezetében megforduló hölgyekkel gyakran létesít sze-
relmi viszonyt, kérjük nyujtsanak segítséget olyan nőnemű,
viszonylag csinos, legalább érettségivel rendelkező hálózati
személy felkutatásához, aki szükség szerint szexuális kap-
csolatot is hajlandó létesíteni nevezettel.

Budapest, 1986. november 13.

Forgács Lajos r. őrnagy
osztályvezető

Nagy István r. őrnagy
alosztályvezető

Nyt.sz.: 4/4.../86
K: 2 pld.-ban
1 pld. cím
1 pld. do.
K: BP/NJné

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATIV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-188/1986.

*Minősítés törölve
2003. 11. 10. sz. rend. alapján*

Hív.sz: 11-5797/1986.

2010. JÚN. 10.

.....
aláírás

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

FORGÁCS LAJOS r.őrnagy Elvtársnaki
BM III/III-4. Osztály Vezetője

Helyben

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BRFK.
fn.	BRFK.

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

1.11.10. (2. sorozat) 54. d. d. 1986

- 2 -

fn. B-
fn. B-
fn. B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a
kapcsolatot.

B u d a p e s t , 1986. december 9.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

Csukrán Magdolna r.százados
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1." Címzett
1." Adattár
Készítette: V.L-né/K.L-né
Nyt.sz: 394-52/1986.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-4-c alosztály

SZIGORUAN TITKOS!

11-1h30/87
Válasz esetén hivatkozzon
az iratösszámunkra!

Tárgy: "Ösztöndíjas" fn. ügyben
hálózat kutatás

Csukrán Magdolna r. őrnagy elvtársnő
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztatási Csoportfőnökség
Állambiztonsági Operatív Nyilvántartó Osztály
vezetője!

Ut. l. 102

B u d a p e s t

- Elhárítási területünkön ellenzéki-ellenséges tevékenysége miatt, "Ösztöndíjas" fedőneven ellenőrzés alatt tartunk egy 36 éves, nős, közgazdász, budapesti lakost.
- Az ügyben hálózati lehetőséget kutatunk, melyhez segítségüket kérjük olyan élő vagy kizárt, bevezethető, lehetőleg férfi hálózati személy kiválasztásában, aki az 1974/75-ös, illetve az 1975/76-os tanévben a Marx Károly Közgazdaság Tudományi Egyetemen szerzett közgazdasági diplomát, nyugati, leginkább franciaországi illetőségű kapcsolatai vannak, angol, francia, orosz nyelvismerettel rendelkezik, közgazdasági publikációi jelentek, vagy jelennek meg és széles körben mozog a hazai tudományos-kulturális életben.
- Női hálózat esetében olyan 25-35 év közötti személyt keresünk, aki hasonló érdeklődésű, csinos, vonzó és hajlandó szexuális kapcsolat létesítésére is.

B u d a p e s t , 1987. március 16.

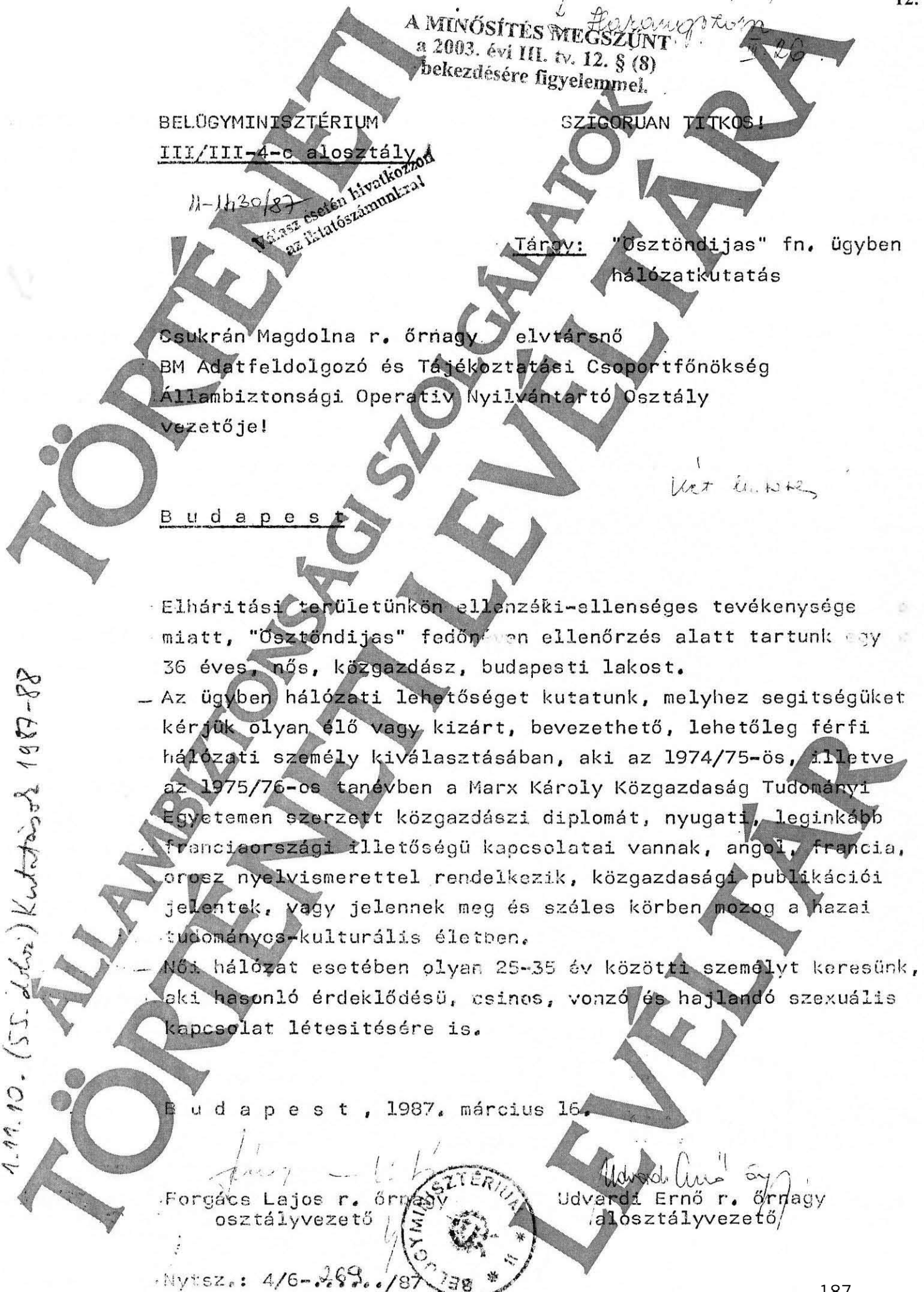
Forgács Lajos r. őrnagy
osztályvezető

Udvardi Ernő r. őrnagy
osztályvezető

Ny.sz.: 4/6-269/87
K. 2 pld/ Cimzett
Dőseziá

1.11.10. (SS. d. d. r.) Kutatásokról 1987-88

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
AB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-41/1987.

Hiv.sz.: 11-1430/1987.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (6)
bekezdésére figyelemmel

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti íratról készült anonimizált másolat.

FORGÁCS LAJOS r.őrnagy Elvtársnak
BM III/III-4. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-1.
fn.	BM III/II-2.
fn.	HM III/II-3.
fn.	BM III/II-4.
fn.	BM III/II-6.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/II-12.
fn.	BM III/III-4.
fn.	BM III/III-5.
fn.	BM III/III-5.
fn.	BRFK.
fn.	BRFK.
fn.	BRFK.
fn.	BRFK.
fn.	BRFK.
fn.	Pest m. RFK.

- 2 -

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

A kutatásról a fenti szervek vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a
kapcsolatot.

Budapest, 1987. április 1.

Csukrán Magdolna
Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1." Címzett
1." Adattár
Készítette: V.L-né/K.L-né
Nyt.sz: 294-12/1987.

Belügyminisztérium
III/II. Csoportfőnökség
3-B alosztály

Szigorúan titkos!

1. sz. pld.

110-15-1366/87.

Cseukrán Magdolna r.szds. elvtársnő
BM.AFTCS. AB.Op.Nytto.Osztály
Vezetőjének!

B u d a p e s t

Kérom Vezető Elvtársnő intézkedését a nyilvántar-
tási rendszerben szereplő hálózati személyek kö-
zötti kutatásra, akik az alábbi feltételeknek
megfelelnek:

- 25-40 év közötti homoszexuális, valamint ilyen
kapcsolat kialakítására hajlandó hölgyek;
- human érdeklődési körűek;
- idegen nyelvet, elsősorban angolt beszélők.

Az ügyben érdekelt beosztottam Ugrai Ferenc r.
szds., telefon: 13-026.

Budapest, 1987. november 4.

Pénzely László r. alezredes
osztályvezető

K: 2 pld/1 lap
1. " Cimzett
2. " Ag.

Nyt.sz.: 3-4/662/87.

40-3/...../87.

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

**SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!**

64-147/1987.

Hlv.sz: 90-15-1366/1987.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNTETÉSE
a 2003. évi III. tv. 12. § (3)
bekezdésére figyelemmel.

ÁLLAMBIZTONSÁGSZOLGÁLATOK
TITKOSVETÉLÉVTÁR-ában őrzött
dokumentumokról készült anonimizált másolat.

PÉNZELY LÁSZLÓ r.alezredes Elvtársnak
BM III/II-3. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személy látszik alkalmasnak:

fn.

Pest n. RFK.

A kutatásról a fenti szerv vezetőjét értesítettük.
A hálózati személy ügyében kérem vegye fel velem a kapcsolatot.
A kizárt hálózati személyek közül alkalmasat nem találtunk.

Budapest, 1987. november 19.

Magdolna Csukrán
Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1." Cimzett
1." Adattár
Készítette: V.L-né/K.L-né
Nyt.sz: 394-41/1987.

Szabó el! 3/18.
Kérem, végezze le
vep.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/I-5. Osztály

SZIGORUAN TITKOS!

67-70-.../3/88.

88/I 28

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

CSUKRÁN MAGDOLNA r. Örgy. Elvtársnőnek!

BM Adatfeldolgozó és Tájékoztatási Csfség.
AB Operatív Nyilvántartó Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Kérem Vezető elvtársnőt nyujtsanak segítséget az alábbi szempontoknak megfelelő hálózati személy felkutatásában. Ennek érdekében kérjük végezzenek kutatást mind az élő mind az irattározott hálózati személyek anyagáiban.

Szempontjaink a következők:

- 20-30 év körüli férfi;
- orvos, vagy orvosi illetve természettudományi diplomával rendelkezik, vagy: egyetemi hallgató;
- budapesti lakos;
- gépkocsija van;
- független ill. szexuális kapcsolat teremtésére hajlandó;
- jó kapcsolatteremtő képességű,
- megbízható, ellenőrzött,
- eszmei, - hazafias alapon szervezték be.

Előnyös de nem feltétlenül fontos szempontok.

- részt vett operatív kombinációk végrehajtásában,
- német vagy román nyelveket beszéli,
- romániából betelepült magyar nemeztiségű;
- római katolikus vallású;
- szereti a komolyzenét.

Budapest, 1988. január 25.

Dányi Lajos r. Örgy.
osztályvezető

Nyt.sz.: 356-27/88.
Készült: 2 pld/1 lap.
Készítette: KN/MF.

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
ÁB OPERATÍV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-147/1987.

Hlv.sz: 90-15-1366/1987.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNTETÉSE
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TITKOSVETÉLÉVTÁR-ában őrzött
dokumentumokról készült anonimizált másolat.

PÉNZELY LÁSZLÓ r. alezredes Elvtársnak
BM III/II-3. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személy látszik alkalmasnak:

fn.

Pest r. RFK.

A kutatásról a fenti szerv vezetőjét értesítettük.
A hálózati személy ügyében kérem vegye fel velem a kapcsolatot.
A kizárt hálózati személyek közül alkalmasat nem találtunk.

Budapest, 1987. november 19.

Magdolna Csukrán
Csukrán Magdolna r. őrnagy
osztályvezető

Készült: 2. pld.
Kapja: 1." Címzett
1." Adattár
Készítette: V.L-né/K.L-né
Nyt.sz: 394-41/1987.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-2-a. alosztály

Szabó el!
Kövelem nénekék meg
88/II.23.
Buly

SZIGORUAN TITKOS

II-887/88

... sz.pld.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

Tárgy: Hálózat-kutatás

Csukrán Magdolna r. őrnagy elvtársnőnek
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztató Csoportfőnökség
Állambiztonsági Operatív Nyilvántartó Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Kérjük operatív érdekből az alábbi szempontok alapján
figyelembe vehető kizárt és "élő" hálózatok személyi
dossziéjának számát osztályunknak megküldeni.

1. 25-40 év közötti nő, budapesti lakos
2. Iskolai végzettsége: egyetem
3. Foglalkozása: szociológus, történész vagy közgazdász
4. Szexuális viszony létesítésére hajlandó

Budapest, 1988. február "23."

Timár Zoltán
Timár Zoltán r. alezredes
osztályvezető

Ksenicz Tibor
Ksenicz Tibor r. őrnagy
alosztályvezető

Készítette: Dr.K.Z./B.Jné
Készült: 2 pld/ 1 lap
Kapja: 1 pld Címzett
2 pld Elo.szerint
Nyt.sz.: 2/6-239 /1988.

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
AB OPERATIV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

64-32/1988.

Hív.sz: 11-887/1988.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. törvény
bekezdésére figyelemmel

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR-ában őrzött
dokumentumokból készült autonimizált másolat.

TIMAR ZOLTÁN r.alezredes Elvtársnak
BM III/III-2. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyil-
vántartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	H-	BM III/II-4.
fn.	H-	BM III/II-6.
fn.	H-	BM III/II-8.
fn.	H-	BM III/II-8.
fn.	H-	BM III/II-12.
fn.	H-	BM III/III-5.
fn.	H-	BRFK.
fn.	H-	BRFK.

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a
kapcsolatot.

Budapest, 1988. február 29.

Csukrán
Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1." Címzett
1." Adattár
Készítette: V.L-né/K.L-hé
Nyf.sz: 394-17/1988.

1.11.10. (55. dolo) kutatásokról 1987-88

Strabó el. *[Signature]*
Körményi *[Signature]*

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-6-a alosztály

SZIGORUAN TITKOS !

88/11.14.

11-1102/88

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

CSUKRÁN MAGDOLNA r. őrnagy elvtársnő
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztató Csoportfőnökség
ÁB. Operatív Nyilvántartó Osztály vezetője

B u d a p e s t

Tárgy: Hálózat kutatás

Kérjük operatív érdekből, az alábbi szempontok alapján
figyelembe vehető élő, illetve kizárt hálózatok személyi
dossziéjainak a számát osztályunknak megüldeni.

- 25 - 35 év közötti feltűnően, vagy közepesen csinos nő,
budapesti lakos,
- Iskolai végzettsége: egyetem, vagy főiskola,
- Érdeklődési területei: irodalom, történelem, filozófia,
vagy szociológia,
- Szexuális kapcsolat létesítésétől nem zárkozik el,
- Amennyiben kizárt hálózat, hirszerző lehetőségének meg-
szűnése miatt zárták ki.

B u d a p e s t, 1988. március 08.

[Signature]
Jávors Miklós r. alezredes
osztályvezető

[Signature]
Udyardi Ernő r. őrnagy
osztályvezető-helyettes

K.: 2 pld-ban
1 pld-Cimzett
2 pld-"Dobó" fn. do.

K.: SI/HMné

Nytsz.: 6/3-.../1988

EM ADATFEKOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI SZIGORUAN TITKOS!
CSOPORTFŐNÖKSÉG A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
ÁB OPERATIV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

64-47/1988.

Hiv.sz: 11-1402/1988.

AZ ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ÁBAN ŐRZÖTT
eredeti íratról készült anonimizált másolat.

JÁVOR MIKLÓS r.alezredes Elvtársnak
BM III/III-6. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyil-
vántartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott háló-
zati személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.

A kizárt hálózati személyek közül:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

A kutatásról a fenti szervek vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a
kapcsolatot.

Budapest, 1988. március 29.

Magdolna
Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1." Cim
1." Adattár
Készítette: I.L-né/K.L-né
Nyt.sz: 394-21/1988.

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-4-b alosztály

SZIGORÚAN TITKOS!
/Selejtezésig!/
Verb el-...
Verben meg...
19/III. 17.
Arel

11-1257/89

Gsukrán Magdolna r.őrnagy elvtársnő
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztatási
Csoportfőnökség
ÁB Operatív Nyilvántartó Osztály vezetője

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

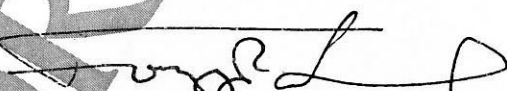
B u d a p e s t

Tárgy: "Kurir"fn. ügyben
hálózat kutatás

Kérjük operatív célból az alábbi szempontok alapján figyelem-
be vehető élő, illetve kizárt hálózatok személyi dossziéjain-
nak számát osztályunknak megküldeni:

- 22-35 év közötti, reprezentatív, jó megjelenésű, az átlagos-
nál csinosabb nő, budapesti lakos;
- iskolai végzettsége: egyetem, főiskola, érettségi;
- érdeklődési területei: irodalom, történelem, nyelv, filozó-
fia, szociológia;
- szexuális kapcsolat létesítésétől nem zárkozik el;
- amennyiben kizárt hálózat, hírszerző lehetőségének meg-
szűnése miatt zárták ki.

Budapest, 1989. március 10.

Forgács Lajos r.alezredes
osztályvezető

Peredi György r. százados
alosztályvezető

Nytsz: 4/5-145/89
K: 2 példányban
1. Címzett
2. Lerakva
K: MG4/NI

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI

SZIGORUAN TITKOS!

CSOPORTFŐNÖKSÉG

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT

/selejtezésig/

AB OPERATIV NYILVANTARTÓ OSZTÁLY

2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

64-30/1989.

Hiv.sz: 11-1257/1989.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti íratról készült autonimizált másolat.

FORGÁCS LAJOS r. alezredes Elvtársnak
BM III/III-4. Osztály Vezetője

Budapest

Kérésére kutatást végeztünk a hálózati személyek nyilván-
tartásában.

A megadott szempontoknak az alábbi foglalkoztatott hálózati
személyek látszanak alkalmasnak:

fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-3.
fn.	BM III/II-7.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BM III/II-8.
fn.	BRFK
fn.	BRFK

A kizárt hálózati személyek közül:

- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.

A kutatásról a fenti szervek vezetőjét értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a kapcsola-
latot.

Budapest, 1989. március " " "

[Handwritten signature]
Csukrán Magdolna r. őrnagy
osztályvezető

Készült;:2.pld.
Kapja: 1."Cim
1."A attár
Készítette: K.L-né/B.T-né
Nytsz: 394-1/1989.

Vereb el-űő! 41.
Négyen megvén
89/III-17. *Anty*
SZIGORUAN TITKOS!
"Selejtezésig!"

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-6-b. Alosztály

11-1261/89

CSUKRÁN MAGDOLNA r. őrnagy Elvtársnő!
BM Adatfeldolgozó és Tájékoztató
Csoportfőnökség AB Operatív Nyilvántartó
Osztály Vezetője!

B u d a p e s t

Tárgy: Hálózati kutatás

Kérjük az alábbi szempontoknak megfelelő kizárt
hálózati személyek dosszié-számát alosztályunk-
hoz megküldeni:

1952 - 1964/65

- 25-35 év közötti, 170 cm. vagy annál magasabb, csinos, egyedülálló, budapesti lakos, nő.
- Iskolai végzettség lehetőleg egyetem, vagy főiskola, de minimum középiskolai érettségivel rendelkező.
- Kulturális élet területén dolgozó, sok szabadidővel rendelkező.
- Szexuális kapcsolat létesítése elől nem zárkozik el.

B u d a p e s t, 1989. 03. hó. "17"

Jáv *126*
Jávor Miklós r. alezredes
osztályvezető

Bocsor István r. fhdgy.
Bocsor István r.fhdgy.
mb.alosztályvezető

Nytsz. 6/4.../89.

Készült:

- 1. pld. Cimzett,
- 2. Do.

BM ADATFELDOLGOZÓ ÉS TÁJÉKOZTATÁSI
CSOPORTFŐNÖKSÉG
AB OPERATIV NYILVÁNTARTÓ OSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS!
/selejtezésig/

É4-29/1989.

Hiv.sz: 11-1261/1989.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETLELVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

JÁVOR MIKLÓS r.alezredes Elvtársnak
BM III/III-6. Osztály Vezetője

B u d a p e s t

Kérésére kutatást végeztünk a kizárt hálózati személyek
nyilvántartásában.

A megadott szempontoknak az alábbiak látszanak alkalmasnak:

fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-
fn.	B-

B u d a p e s t , 1989. március " 30 "

Csukrán
Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1."Cím
1."Adattár
Készítette: K.L-né/B.T-né
Nytsz: 394-9/1989.

13-024
Tóvdi Jshrau k. f. sz. sz.
BELÜGYMINISZTERIUM
III/II. Csoportfőnökség
3. Osztály

Verb el-
Kérem el-
89/VI. 13. sz.
SZIGORUAN TITKOS!
(selejtezésig)

Ki-
3-4/372/1989

Tárgy: Hálózati személy
keresése

BM AFTCS ÁB. Operatív
Nyilvántartó Osztály

CSUKRÁN MAGDOLNA r. százados
elvtársnő!

B u d a p e s t

Operatív ügyben a célszemély leánya mellé történő bevezetés céljából keresünk olyan megbízható, ellenőrzött férfi hálózati személyeket, akik megfelelnek az alábbi követelményeknek.

Jó megjelenésű, intelligens, nyelvet beszélő 30-35 év körüli, 170-185 cm magas, felsőfoku végzettséggel rendelkező, kezdeményező, nemi kapcsolat kiépítésére hajlandó, intellektuális sportokat (tenisz, vitorlázás) kedvelő.

Kérem a fenti ismérvek alapján hálózati személyek felkutatását.

B u d a p e s t, 1989. június "12"-n.

Kovács Péter r. őrnagy
osztályvezető

K: 2 pld/1 lap
K: 1.sz.pld.: Cimzett
2.sz.pld.: 36-Sz-8634
K: T.I.r.fhdgy/Hné
Nytsz.: 3-4/372/89.

1989 JUN 13
64-84/89

- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.
- fn.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült autokollizált másolat.

A kutatásról a fenti szervek vezetőit értesítettük.
A hálózati személyek ügyében kérem vegye fel velük a kapcsolatot.

Budapest, 1989. június "20"

Csukrán Magdolna r.őrnagy
osztályvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1.Cím
1.Adattár
Készítette: K.L.-né/B.T.-né
Nytsz: 394-23/1989.

**A Belső Biztonsági Szolgálat Tevékenységét
Vizsgáló Bizottság ülése
(vita a készülő jelentésről)**

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nekem itt vétőjogom nincsen.

V i o l a K á r o l y :

No és az érintett pártokat nem tudnánk előre értesíteni, a nyilvánosságra hozatal előtt, hogy ők az álláspontjukat esetleg ugyanúgy a sajtóban adják le, hogy ez a pont nem igaz, ez a pont nem igaz, a harmadik pont nem igaz?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ismered te is a sajtógyakorlatot. Engem rengeteg sajtótámadás ért, mindenféle valótlan állítások. A választ kevesebben olvassák el, mint az állításokat. Ezt konkrétan tudom. Úgyhogy aztán már erősítgethetjük, hogy ez nem igaz. Az egész ország úgy fogja tudni, hogy az amerikaiak pénzelik az SZDSZ-t, és így tovább.

V i o l a K á r o l y :

Viszont a lista alapján is ugyanez a végkövetkeztetés lehet.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

A lista alapján én ezt nem mondhatom.

V i o l a K á r o l y :

Nem a te részedről, hanem ha olvassa valaki, akkor azt mondja, hogy na persze, ilyenekkel foglalkozik a Szűrős meg a nem tudom ki; ha csak a listát hozzuk nyilvánosságra, az sem tárgyilagosságot és reális tájékoztatást jelent. Itt egy szörnyű csapdába kerültünk.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Áthidaló javaslat lenne. Abban nem tudok nyilatkozni, hogy ezek államtitkok vagy nem, de az a meggyőződésem, hogy nem.

Valószínű, hogy az igazságügyi miniszter is ezt fogja mondani. Két olyan jelentés van, a belpolitikai helyzettel kapcsolatos nyugati értékelések, ahol külföldi szervezetek vannak megnevezve. Ezt az egyet ne közöljük, és írjuk azt, hogymivel ez a jelentés feltehetően valótlan adatokat tartalmaz, és az ország külpolitikai érdekeit sértené, ezt nem közöljük.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ha megvédjük ezeknek a külföldi szervezeteknek az érdekeit, mert olyan dolgokat állítanak róluk, ami kétes, miért nem védhetők meg az SZDSZ érdekei is ilyen értelemben?

E l n ö k :

Az SZDSZ érdekeit más sérti, Gazsi, más, mint ezek a bizonyos anyagi ügyek?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

A választási stratégiáról szóló beszámoló tele van ilyenekkel.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Hadd mondjam meg azt, hogy én arra az esetre mondtam, hogy ha a pártok a közléshez hozzájárulnak. Végig lehetne esetleg nézni még egy jelentést, vagy még kettőt, ahol esetleg másnak is sérti az érdekeit. Ezt én azért néztem, mert azt lehet mondani, hogy a nemzetközi helsinki szövetségnek az ügye; ezeket nem kellene!

E l n ö k :

Hadd terjesszük akkor ezt ki konkrét esetekre, például: ahol az SZDSZ választási hadjáratáról van szó. Az világos, hogy a belső titka egy pártnak, amit se az MSZP, se az MDF, se az MSZMP, és senki sem szívesen tereget ki, hiszen most vagyunk

a választási kampány közepén. Úgyhogy én javaslom azt, hogy részben, amit tanár úr mondott, egészítsük ki ott, ahol következik a bekezdés. Oda egyszerűen beírjuk, hogy itt egy pártot sértő, vagy a párt érdekeit sértő bekezdés következik, és ezért ezt nem tesszük közzé.

G é c z i I s t v á n :

Nem jó. Megint olyan pontot hagyunk, hogy melyik párt hol van, mint van, és sokkal nagyobb figyelmet szentelünk arra, hogy valami kimaradt. Azt mondom, hogy ne nyúljál bele a zsebembe; ha nem is akartál belenyúlni a zsebembe - de mi az isten lehet a zsebében, hogy azt mondja, hogy ne nyúljon bele. Értitek ezt?

E l n ö k :

Pista, én értem, hogy te mire gondolsz. De figyelj ide! Akkor ezt jogilag tisztázni kell, hogy a bizottság nem teszi ezt közzé.

G é c z i I s t v á n :

Igen, ez az első!

E l n ö k :

Ha ezek között az információk között van olyan, amit egyik vagy másik párt a választási hadjáratra vonatkozóan titkosnak tart jelen pillanatban is, akkor ez nagyon komoly, súlyos kérdés. Ezért erre nagyon kell vigyázni.

V a r g a S á n d o r :

Azért ezt mi is elolvashatnánk. A kollektív bölcsesség is eldöntheti ezt. Úgyis a bizottságé a felelősség. Elolvassuk ezt, és akkor a bizottság döntsön.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

És mit szólsz ahhoz, kérlek, hogy itt vannak bizonyos

állítások, amikről én közlöm veled, hogy ezek hazugságok?

G é c z i I s t v á n :

Akkor van egy állítás meg egy tagadás.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Akkor a bizottsági nyilatkozathoz csatoljuk a hazugságot.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Akkor itt egy állítás lesz, és utána lesznek az indoklások.

E l n ö k :

Ez egy nagyon nehéz kérdés. Az lenne az optimális, hogy ha szépen lehozhatnánk az egészszet. De ez egy konkrét jogi probléma, amit meg kell oldani. Hány oldal ez?

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Ez összesen húsz oldal. Olyan van itt, hogy mit mondott az Egyesült Államok Külügyminisztériumának magas beosztású munkatársa. Ilyenektől hemzseg az egész. Én ezt nem javaslom.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Túl is megy azon, mint amivel mi meg vagyunk bízva.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Ez nem az egyes pártok működéséről beszerzett titkos információ.

V a r g a S á n d o r :

Én azt javaslom, hogy akkor ez ne szerepeljen a mellékletben.

E l n ö k :

Ez egy komplex összefoglaló jelentés, amibe belekerül a kémelhárítás, stb. Megtehetjük, hogy ezt kihagyjuk. Ezen túl

még mindig megvan az a probléma, hogy mi a jogi helyzet azzal kapcsolatban, hogy ha a többi részét hozzuk, az tartalmaz-e olyat a pártokra dehonesztálón, hogy azt mi megtehetjük.

V i o l a K á r o l y :

Te mondtad azt valamelyik nap, hogy mindenki bizonyos szempontból a saját pártja szemüvegén át nézi ezt a dolgot. Ez egy természetes dolog. Én nem voltam soha párttag. Abból indulok ki, hogy volt egy botrány. A botrány során, ugye, olyan dolgok kerültek elő, hogy a BM ezt csinál, azt csinál - ami bebizonyosodott, hogy igaz -, és ebből a kormány tagjai ezt profitálnak, azt profitálnak. Tehát végül is ez az állítás. Én elhiszem neked, hogy ez az SZDSZ-nek, vagy egy-két pártnak kellemetlen, de hát most fel lett dobva a labda. Nem érted? Lehet, hogy nem jól mondom. Szóval onnan indult ki, hogy kirobbant a botrány. Az SZDSZ ezt kidobta. Most nekem erről van egy speciális véleményem: hogy a Végvári ezt jól csinálta, az természetes dolog. Ugye az jött ki a botrányon keresztül, hogy a BM ezt meg azt meg amazt csinálja. Bebizonyosodott, hogy igaz. Az is benne volt azért ebben a botrányban, hogy az ilyen vizsgálatoknak az eredményét ilyen politikus kapja, olyan politikus kapja, amolyan politikus kapja. Tehát egyszer ez volt a feldobott labda. Ezt azért valahogy úgy kell kezelni, hogy akkor most ha ebből születik egy olyan döntésünk, ami kellemetlen az SZDSZ-nek, vagy az MDF-nek, vagy az MSZMP-nek, vagy bárkinek - hát születik. Mert született a kormánynak is. Mert végül is nem jó fényt vetett ez az egész dolog rá. De hogy mennyire rossz ez a fény, hát bizony ilyenkor nyelni kell egyet.

E l n ö k :

Nézd, az alapprobléma azonban az, hogy ezek az infor-

mációk törvénytelen forrásból születtek. Ez a mi alapproblémánk. Nem az, hogy milyen információ született.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nem egyenlő dolgokról van szó. Itt arról van szó, hogy a kormányzatnak egy része alkotmányt sértett. Hogy ezért hátrányos következmények hárulnak rá, az rendben van. Ilyenfajta dolog azért nem derült ki az ellenzéki pártokról. Ugyanakkor ezek mindenféle vegyes színvonalú dolgok, amikben rágalmak vannak, ezért igazságtalanság volna az ellenzéki pártokkal szemben ezt felhasználhatóvá tenni. Ez semmiképpen sem volna sportszerű. De hát nyilván ezt el fogjuk dönteni.

V i o l a K á r o l y :

Viszont azt neked kell belátnod, hogy ha ez a lista jelenik meg, akkor ez legalább olyan kellemetlen és igazságtalan X-szel vagy Y-nal szemben; kivétel egy-két személy ezek között. Kivétel a Nyers és a Kovács, mert ők nem voltak illetékesek.

E l n ö k :

Tanár úr, parancsoljon!

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Nem lehetne áthidalni ezt mondjuk azzal, hogy olyan bevezető szöveg lenne, hogy ezeket a jelentéseket - mert részben külpolitikai érdekeket sértenek, mert a pártok belső választási ügyeit sértik - a bizottság nem hozza mind nyilvánosságra, hanem nyilvánosságra hoz példaként kettőt, amiben itt megegyezés születik, hogy ez nem sért belső érdeket, de azért jellemzi a munkát. Itt van ez a november 4-ei, amiben szerintem nincs semmi, és a nyíregyházi, ami jól mutatja, hogy milyen módszerrel

készült, de szerintem nincs benne olyan, ami pártkérdés. Nézze meg a Tamás Gáspár képviselő úr, hogy ezt ő pártérdeket sértőnek tartja-e, vagy nem. A többit nem hozzuk nyilvánosságra, mert részben valótlan információkat tartalmaz.

G é c z i I s t v á n :

Tanár úr, nem tudjuk megállapítani, hogy valótlan-e az információ. Gyerekek, hát nem erre vagyunk, hogy az az információ az valótlan-e, mert ahhoz kell egy fél év, hogy bebizonyítsuk, hogy valótlan.

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Visszavonom a valótlan, írjuk azt, hogy az ország külpolitikai érdekeit és a pártok közvetlen választási érdekeit sértő.

V i o l a K á r o l y :

Én így el tudom fogadni azzal, hogy akkor csak az a kettő vagy három, vagy amennyiről eldönthető, hogy nem sért érdekeket, az jelenjen meg a mellékletben.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Bocsánat, itt valamit kell mondanom. Itt van ez a dolog, ami a Szűrös Mátyást sérti. Az, hogy a bátyjának ÁVH-s múltja van, hát hogy az ördögben jön ez ide!

E l n ö k :

Uraim, van egy javaslatom. Azt javaslom, hogy ezt a mellékletet, ha nem lehet lehozni az egész anyagot, akkor csak azt soroljuk fel, hogy kik kaptak anyagot, de ne soroljuk fel a címeiket se.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ezt nem tartom jónak.

E l n ö k :

Akkor meg vegyük ki ezt a mellékletet és helyette tegyük be azt a mellékletet, amit javasoltam az ügyészi anyagból, azoknak a szervezeteknek a sorát, amelyekről információkat gyűjtött a titkosszolgálat. Ez egy hosszú lista egyébként, mégpedig illegális eszközökkel gyűjtötte. Ez, azt hiszem, huszonvalahány szervezetet érint. Az legyen a 2-es számú melléklet.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ebbe nem tudunk beleegyezni.

G é c z i I s t v á n :

Én teljes körű nyilvánosságot javasoltam, és a mellett is maradok.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ez lehetetlen. Nézd meg, itt az van, hogy Szűrös Károlynak ÁVH-s múltja van, illetve Szűrös Mátyásnak korábban kommunista megnyilvánulásai voltak. Szűrös Mátyás mégiscsak képviselőjelölt. Arról ő nem tehet, hogy a bátyja ÁVO-s volt. Ezeket nem lehet közölni. Ráadásul nem is biztos!

K r a t o c k w i l l F e r e n c :

Akkor csak egyet vagy kettőt, amikben nincsenek ilyenek.

E l n ö k :

Ez már elhangzott. Nézd meg, Gazsi azt, hogy az a bizonyos direkt, abban van?

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ebben van a Szűrös Mátyás.

E l n ö k :

Akkor azt ejtsük el. Akkor marad a november 4-ei.

S o ó s T i b o r :

Példaként akartok olyat, hogy ilyen típusúakat felolvastok?

F l n ö k :

Nézd, a probléma a következő. Itt volt a miniszterelnök. Ezt mondta, hogy ő benne van abban, sőt azt szeretné, hogy amit mi itt a listán felsoroltunk, az a hét jelentés, amit ő megkapott, azt teljes egészében mellékeljük ide. A Tamás Gáspár Miklós viszont azt mondja, hogy ugyanakkor ezek a jelentések olyan valótlanosságokat állítanak, vagy olyan valótlanosságokat is állítanak, amelyek viszont űrájuk nézve - és nemcsak űrájuk, hanem más pártokra nézve is - dehonesztálóak.

S o ó s T i b o r :

Igaza van. Ezt nem lehet nyilvánosságra hozni.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Szerintem sem lehet.

S o ó s T i b o r :

Olyan megoldást kell találni, amelyben vagy megmagyarázzuk, hogy mi van benne, vagy pedig fel kellene szabadítani egy mondattal, hogy bármely képviselő számára elolvashatók itt ezek a jelentések. Ez nagyon kétes játék. Veszélyes azért is, mert nem is tudom, hogy hány név szerepel benne. Emberek békésen élnek valahol, és fogalmuk sincs arról, hogy őket valaha is lehallgatták.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Itt ilyenek vannak, hogy kik adnak nekünk pénzt; és ez nem is igaz. Szerintem a kormány gazdasági szándékait érintő dolgok is vannak benne, mégpedig provokatív módon.

S o ó s T i b o r :

Esetleg nem lehetne szemelvényeket hozni belőle?

E l n ö k :

Akkor meg az van, hogy akkor vajon mit titkolunk el! Legfeljebb abban látok megoldást, hogy ha ki tudunk példaképpen választani kettőt, de akkor azt egészében le kellene hozni. És esetleg meg lehet azt jegyezni, hogy voltak olyan jelentések, amelyeket a bizottság azért nem tart közlésre lehetségesnek, mert részben olyan külpolitikai információkat tartalmaznak, amelyek bizonyos külföldi érdekeket sértenek, részben pedig a választási harcban álló pártok érdekeit sértik.

Amit lehet mellékelni, mint példát, valóban.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ezek tartalmazznak általános értő információkat.

E l n ö k :

Azért sérti az érdekeiket.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Arra is lehet következtetni, hogy sötét titkok
vannak. Nem mindegy!

E l n ö k :

Van-e ebben olyan, ami megfelelő, amit le lehet hozni?

S o ó s T i b o r :

Nem tudnánk konszenzust létrehozni? Nagyjából két
álláspont látszik. Ez az a két jelentés, amit érdekes lenne
szó szerint lehozni.

V i o l a K á r o l y :

Csak a kormány elé kerülőket nézzük!

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Nem tudom, nem sérti-e az MSZMP érdekeit a Ri-
bánszkira vonatkozó dolog. Szerinted igaz lehet, hogy Ri-
bánszki a Szabadság megjelentetéséhez 400 ezer forintot ka-
pott a Palesztin Felszabadítási Szervezettől? Valószínűnek
tartod?

F o d o r L á s z l ó :

Én nem tudom.

S o ó s T i b o r :

Annyi kell egy lappéldányhoz.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Mindgyik tele van dezinformációval és súlyosan kompromittáló dolgokkal. Nyilván nem az MSZMP sorsa érdekel, de hogy a PFSZ 400 ezer forinttal támogatta...

S o ó s T i b o r :

És ezek azok az esetek, amelyeket nem lehet betűjellel megoldani.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Tibor azt mondja, a nyíregyházi dolgot közzé lehet tenni, ott viszont a Szűrös Mátyás bátyjáról vannak dolgok.

E l n ö k :

A bizottság azzal egyetért, hogy ha ezt a listát nyilvánosságra hozzuk, úgy lenne jó, ha vele együtt nyilvánosságra hoznánk az anyagot is. Mint kiderül azonban, mindegyikben van valami dehonesztáló dolog, ami jogi problémákat vet fel. Mi mindannyian azt mondjuk, hozzuk nyilvánosságra, de ténylegesen nem mondhatjuk egyikre sem, mert nem hozhatjuk nyilvánosságra, ha nem fedi a valóságot. Mi legyen a megoldás?

S o ó s T i b o r :

Mi lenne, hogyha csak a névsort hoznánk nyilvánosságra: a vizsgált jelentéseket ezek és ezek az emberek kapták? Mert ezen - sajnos - nincs mit vitatni.

T a m á s G á s p á r M i k l ó s :

Ez sem ideális.

